

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi peruskoululain, lukiolain ja eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotukset peruskoululain, lukiolain, iltalukiolain, kunnan kouluhallinnosta annetun lain ja kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetun lain muuttamisesta sekä lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain kumoamisesta.

Ehdotetuilla muutoksilla pyritään hallinnossa yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti lisäämään kuntien ja yksityisten koulujen ylläpitäjien päätösvaltaa kouluhallinnon ja opetuksen järjestämisessä. Tarkoituksena on sääntelyä väljentämällä antaa nykyistä enemmän mahdollisuuksia kunta- ja koulukohtaisille sovellutuksille.

Koulutoimen tuloksellisen hoitamisen kannalta tarpeettomia säännöksiä ehdotetaan kumottaviksi ja valtion viranomaisten sitovaa norminantoa vähennettäväksi. Valtuutussäännökset määräysten antamiseen otettaisiin lakiin. Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi useita koululainsäädäntöön sisältyviä säännöksiä, joissa edellytetään valtion viranomaisen lupaa tiettyjen koulutoimeen kuuluvien järjestelyiden toteuttamiseksi. Lisäksi ehdotetaan luovuttavaksi peruskoulun lakkaamista merkitsevän koulutoimen johtosäännön muutoksen alistamisesta lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Kouluhallinnon osalta ehdotetut muutokset olisivat samansuuntaisia kuin käynnissä olevassa vapaakuntakokeilussa on monissa kunnissa toteutettu. Esityksessä ei ehdoteta luovuttavaksi koululautakunnan ja koulujen johtokuntien lakisääteisyystä, mutta kunnat saisivat nykyistä huomattavasti laajemmasta määrin päättää toimivallanjaosta eri toimielinten ja viranhaltijoiden kesken. Koululautakunnan tehtävät voitaisiin antaa muunkin lautakunnan hoidettavaksi. Kuntiin voitaisiin perustaa esimerkiksi kunnan koko sivistystoimen tehtäviä hoitavia lautakuntia. Kouluhallinnon tehtäviä

voitaisiin siirtää nykyistä enemmän myös viranhaltijoille. Koulutoimen johtajan tehtävät voitaisiin antaa kunnan muun viranhaltijan tai toimielimen tehtäväksi. Esityksessä lisättäisiin mahdollisuuksia usean koulun yhteisen johtokunnan asettamiseen.

Koululainsäädäntöön sisältyvien peruskoulun, lukion ja iltalukion viranhaltijoiden ja vastaavien yksityisten koulujen toimenhaltijoiden oikeusasemaa koskevien erityissäännösten määrää ehdotetaan myös vähennettäväksi. Koululakeihin otettaisiin säännökset, joiden mukaan kunnan viranhaltijoina olevien rehtorien ja opettajien oikeusasema määräytyisi pääsääntöisesti kunnallislain ja sen nojalla annetun kunnan virkasäännön mukaan. Samalla lääninhallitusten toimivalta rehtoreita ja opettajia koskevissa asioissa poistuisi lähes kokonaan. Esitys sisältää ehdotukset myös virkattyyppien määrän vähentämiseksi. Aineenopettajista ja opinto-ohjaajista tulisi peruskoulussa lehtoreita, lukiossa nuorempia lehtoreita ja iltalukiossa lehtoreita. Rehtorien ja opettajien siirtosuojaussäännöksiä muutettaisiin siten, että rehtori tai opettaja tulisi ensisijaisesti siirtää toiseen virkaan samassa kunnassa.

Esitys sisältää myös ehdotukset koulutoimen muutoksenhakujärjestelmän selkeyttämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Esityksen mukaan kunnallisvalitus olisi pääsääntöinen muutoksenhakekeino valitettaessa kunnan kouluviranomaisen päätöksestä. Valitus menisi tällöin ensiasteessa joko kunnanhallitukseen tai lääninoikeuteen. Yksityisten koulujen päätöksistä valitettaisiin lääninoikeuteen. Vakinaisen opettajan ja rehtorin vaalissa valitus tehtäisiin edelleenkin kouluhallitukselle. Sekä lääninoikeuksien että kouluhallituksen päätöksistä olisi jatkovalitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Eräissä oppilaita koskevissa asioissa päätökseen tyytymätön voisi saattaa kouluviran-

omaisen ratkaisun lääninhallituksen käsiteltäväksi. Muutoksenhakukeinona olisi sen mukaan kuin asetuksella säädettäisiin joko valitus tai vapaamuotoisempi asian saattaminen lääninhallituksen tutkittavaksi. Valituskieltoja koskevat perussäännökset otettaisiin lakeihin.

Muutoksenhakujärjestelmän uudistamisen myötä kouluhallituksen istuntoon ei tulisi enää sellaisia opettajia koskevia muutoksenhakuasioita, joiden käsittelyyn osallistuvat nykyiset työnantajat ja työntekijöitä edustavat lisäjäsenet. Kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annettuun lakiin sisältyvä istunnon lisäjäseniä koskeva säännös ehdotetaan tästä syystä kumottavaksi.

Lukion oppilaiden opintososiaalisia etuja koskevat säännökset otettaisiin lukiolakiin.

Esitykseen sisältyy myös eräitä muita ehdotuksia koululainsäädännön tarkistamiseksi. Ehdotukset koskevat muun muassa koulutoimen henkilöstöä ja oppilaita koskevien tietojen salassapitoa, valtion ja kuntien viranomaisten tietojen luovutusvelvollisuutta sekä eräitä nykyisin kouluviranomaisille kuuluvia sosiaali- ja terveystoimen tehtäviä.

Lisäksi ehdotetaan, että kunnassa, jossa on saamenkielisiä asukkaita voitaisiin muodostaa koulupiiri myös saamenkielistä opetusta varten.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	4	1.1. Peruskoululaki	14
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	4	1.2. Lukiolaki	25
1.1. Tavoitteet	4	1.3. Iltalukiolaki	26
1.2. Keinot	5	1.4. Laki kunnan kouluhallinnosta	27
1.2.1. Hallinnon hajauttaminen sekä nor-		1.5. Laki kouluhallituksesta ja sen alaisesta	
minannon ja lupahallinnon uudis-		piirihallinnosta	31
taminen	5	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	31
1.2.2. Viran- ja toimenhaltijoiden oikeus-		3. Voimaantulo	31
aseman selkeyttäminen	7	LAKITEKSTIT	32
1.2.3. Muutoksenhakujärjestelmän uudis-		1. Laki peruskoululain muuttamisesta	32
taminen	8	2. Laki lukiolain muuttamisesta	41
1.2.4. Muita esitykseen sisältyviä ehdo-		3. Laki iltalukiolain muuttamisesta	48
tuksia	8	4. Laki kunnan kouluhallinnosta annetun lain	
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	9	muuttamisesta	50
2.1. Nykyinen tilanne	9	5. Laki kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihal-	
2.1.1. Lainsäädäntö	9	linnosta annetun lain 5 a §:n kumoamisesta ...	52
2.1.2. Käytäntö	10	LIITE	53
2.2. Asian valmistelu	10	Rinnakkaistekstit	53
2.2.1. Valmisteluelimet	10	1.1. Laki peruskoululain muuttamisesta	53
2.2.2. Lausunnonantajat	12	1.2. Laki lukiolain muuttamisesta	77
3. Esityksen organisatoriset vaikutukset ja henki-		1.3. Laki iltalukiolain muuttamisesta	97
löstövaikutukset	12	1.4. Laki kunnan kouluhallinnosta annetun lain	
3.1. Valtionhallinto	12	muuttamisesta	101
3.2. Kunnallishallinto	13	1.5. Laki kouluhallituksesta ja sen alaisesta piiri-	
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	13	hallinnosta annetun lain 5 a §:n kumoami-	
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	13	sesta	106
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	14		
1. Lakiehdotusten perustelut	14		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on uudistaa kouluhallintoa yleisesti hyväksytyjen hallinnon kehittämisperiaatteiden mukaisesti.

Valtion hallinnossa on 1980-luvulla asetettu lukuisia komiteoita, toimikuntia ja työryhmiä selvittämään ja tekemään ehdotuksia hallinnon kehittämisestä. Selvitysten ja toimenpide-ehdotusten perusteella on säädetty eräitä julkisen hallinnon kehittämiseen tähtäviä lakeja sekä tehty eräitä merkittäviä periaatepäätöksiä. Lisäksi monella hallinnonalalla on käynnistetty hallinnon uudistamiseen tähtäävä selvitystyö.

Lokakuussa 1986 valtioneuvosto päätti hallintoviranomaisten norminannon uudistamisen valmistelusta ja tammikuussa 1987 hallinnon hajauttamisesta. Edelleen valtioneuvosto antoi syyskuussa 1987 päätöksen valtion hallintoviranomaisten määräysten ja ohjeiden rekisteröinnistä ja heinäkuussa 1989 periaate- ja suunnittelupäätöksen lupahallinnon uudistamisesta. Normihanke johti viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevista toimenpiteistä annetun lain (573/89) ja valtioneuvoston päätöksen (786/89) antamiseen. Laki on määräaikainen. Se on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Hallinnon kehittämisen suuntaviivat on esitetty lisäksi valtioneuvoston huhtikuussa 1990 eduskunnalle antamassa selonteossa julkisen hallinnon uudistamisesta ja kouluhallinnon osalta erityisesti valtioneuvoston toukokuussa 1990 antamassa koulutuspoliittisessa selonteos-

Kuntia on kannustettu hallintonsa kehittämiseen vapaakuntakokeilun avulla. Vapaakuntakokeilusta annetun lain (718/88) perusteella kokeilu käynnistyi vuoden 1989 alussa. Valtioneuvosto hyväksyi vapaakunniksi kaikki 56 hakemuksen tehnyt kuntaa. Lisäksi niin sanotuiksi hallinnon kokeilukunniksi on tähän mennessä ilmoittautunut 197 kuntaa. Vapaakuntakokeilun toisessa vaiheessa annettiin laki

vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä (592/89). Lakia muutettiin 17 päivänä tammikuuta 1990 voimaan tulella lailla (14/90) siten, että poikkeamisoikeus ulotettiin koskemaan myös valtionosuuksia koskevia säännöksiä. Lait ovat määräaika-aisia, ja ne ovat voimassa vuoden 1992 loppuun.

Päämääränä julkisen hallinnon kehittämisessä on palvelutuotannon parantaminen paremmin vastaamaan ihmisten tarpeita. Tavoitteeksi on asetettu muun ohella hallinnon palvelukyvyn, kansalaisläheisyyden, kansanvaltaisuuden ja tuloksellisuuden lisääminen. Keinoiksi tavoitteeseen pääsemiseksi on esitetty muun muassa hallinnon hajauttaminen, norminannon uudistaminen, lupahallinnon keventäminen sekä toimintoja ohjaavan sääntelyn purkaminen.

Hallinnon hajauttamisen tavoitteena on kehittää hallinnon rakennetta ja toimintaa siten, että hallinnollinen ratkaisuvallta annetaan asteellisesti alimmalle viranomaiselle, jolla on riittävät edellytykset toimivallan käyttämiseen asianmukaisella tavalla. Erityisesti pyritään lisäämään kuntien tosiasiallista ratkaisuvalltaa niiden vastuulla olevissa asioissa.

Norminannon uudistamisella pyritään vähentämään hallintoviranomaisten norminantoa ja antamaan kunnille ja muille palveluja tuottaville yksiköille samoin kuin lainsäädännön täytäntöönpanosta muuten huolehtiville paikallis- ja aluehallinnon viranomaisille nykyistä enemmän harkintavalltaa, turvaamaan hallintoviranomaisten norminannon laillisuus sekä kansanvaltainen ohjaus ja valvottavuus. Lisäksi uudistuksella pyritään selkeyttämään norminantojärjestelmää siten, että erotetaan selkeästi sitovat määräykset ja tavoitteelliset ohjeet sekä rationalisoimaan ja tehostamaan hallinnon toimintaa.

Lupahallinnon uudistamisen tavoitteena on puolestaan vähentää henkilöiltä ja yhteisöiltä vaadittavia hallinnollisia lupia, lyhentää lupa-asioiden käsittelyaikoja ja uudistaa lupa-asioiden käsittelyä siten, että luvan hakija voi hoitaa asiansa yhdessä viranomaisessa, yksin-

kertaistaa lupa-asioden hakemista ja lupa-asioden käsittelyä sekä selkeyttää lupamenettelyjen perustana olevia lakeja, asetuksia ja muita säädöksiä. Uudistamisen toteuttamiseksi tarpeettomia ja vähämerkityksellisiä lupajärjestelmiä puretaan ja lupajärjestelmiä korvataan keveämmillä hallinnollisilla ohjaus- ja valvontakeinoilla.

Myös yksityiskohtainen lainsäädäntö kaventaa alempien viranomaisten itsenäistä harkintavaltaa. Vasta lainsäädäntöä karsimalla päästään todelliseen hallinnon uudistamiseen.

Kouluhallintoa on arvosteltu raskaudesta ja moniportaisuudesta. Uudet vuonna 1985 voimaan tulleet koululait merkitsivät tehtävien ja toimivallan siirtoa valtionhallinnon ja kunnallishallinnon sisällä keskushallinnosta alaspäin ja toisaalta valtion viranomaisilta kunnan viranomaisille. Tästä on esimerkkinä tuntikehysjärjestelmän käyttöönottonen sekä ohjesäännöistä ja eräistä alustusmenettelyistä luopuminen. Uudistuksista huolimatta koululainsäädäntöä voidaan kuitenkin pitää edellä kuvattujen hallinnon kehittämistavoitteiden kannalta monilta osin epätydyttävänä. Esimerkiksi useat peruskoulua koskevat säännökset ovat edelleen samassa muodossa kuin peruskoululailla kumotussa vuonna 1957 annetussa kansakoululaissa ja sitä edeltäneessä vuoden 1921 oppivelvollisuuslaissa.

Yhteiskunnan kehittyessä koulutusjärjestelmän tulisi olla joustava ja sillä tulisi olla kyky vastata nopeisiin muutoksiin. Tämä koskee sekä opetuksen sisältöjä että opetuksen järjestämistä, mutta myös koulujen ja oppilaitosten tehtäväalueita ja yhteistoimintaa. Muutosta edellyttävät muun muassa kansainvälistyminen, työelämän ja koulutuksen välisten yhteyksien kehittäminen ja väestörakenteen muutokset. Liian keskitetty ylhäältä johdettu päätöksentekojärjestelmä ei pysty vastaamaan näihin haasteisiin. Huolimatta siitä, että koululainsäädäntö on melko uusi ja että lainsäädäntöä on monilta osin jo tarkistettu, ovat uudet hallinnon kehittämishankkeet tuoneet esille koululainsäädännön liiallisen yksityiskohtaisuuden ja toiminnan tuloksellisuuden kannalta tarpeettoman sääntelyn.

Koulutoimen ohjauksessa tulee siirtyä keskitetystä hajautettuun ohjaukseen. Valtakunnan tasolla tapahtuvassa päätöksenteossa tulee rajoittaa yhteiskunnan ja yksilön kannalta keskeisten tavoitteiden asettamiseen, koulutuksen rakenteiden määrittämiseen, tarvittavien voi-

mavarojen varmistamiseen sekä yksilön opiskeluedellytysten yleisten puitteiden turvaamiseen.

Koulutoimen nykyinen sääntely on rajoittanut paikallisiin olosuhteisiin tarkoituksenmukaisten hallinto-, opetus- ja muiden järjestelyiden käyttöönottoa. Kuntien kouluhallintovirkamiesten ja opettajien korkea koulutustaso sekä ammattitaito on jäänyt näin osittain käyttämättä.

1.2. Keinot

1.2.1. Hallinnon hajauttaminen sekä norminannon ja lupahallinnon uudistaminen

Koulutoimen hallintoa ehdotetaan kevennetäväksi. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia valtion ja kuntien kouluhallinnon rakenteeseen ja viranomaisten määrään, mutta toimivaltaa ja tehtävien jakaantumista viranomaisten kesken ehdotetaan tarkistettavaksi. Osa hallintotehtäviä koskevista säännöksistä ehdotetaan myös kumottavaksi.

Vuoden 1990 alussa voimaan tulleen viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevista toimenpiteistä annetun lain mukaan hallintoviranomaisten määräysten ja ohjeiden antamista rajoitetaan, selkeytetään ja uudistetaan. Lain tavoitteena on vähentää erityisesti kuntiin ja kuntainliittoihin kohdistuvia määräyksiä. Määräyksillä tarkoitetaan laissa viranomaisen päättämiä yleisiä sääntöjä, joita on velvoittavina noudatettava niissä tarkoitetuissa yksittäistapauksissa. Ohjeet ovat puolestaan viranomaisten päättämiä yleisiä säännöksiä, jotka eivät ole velvoittavia. Kuntia ja kuntainliittoja koskevia määräyksiä saa antaa lain 4 §:n mukaan vain laissa olevan, yksilöidyn valtuutuksen nojalla. Ennen lain voimaantuloa annetut määräykset ja ohjeet on saatettava 4 §:n sekä lain nojalla annettujen määräysten mukaisiksi vuoden 1990 loppuun mennessä.

Koululainsäädäntöön sisältyvistä määräysten ja ohjeiden antamiseen valtuuttavista säännöksistä ehdotetaan kumottaviksi suurin osa. Ohjeiden antamiseen valtuuttavista säännöksistä luovutaan kokonaan. Kumottaviksi tulisivat muun muassa säännökset, joiden perusteella:

— valtioneuvosto voi päättää opetusryhmien muodostamisen perusteista,

— opetusministeriö antaa ohjeita yhteisten virkojen perustamisesta,

— kouluhallitus antaa ohjeita esiasteen opetuksen järjestämisestä päiväkodissa ja muussa sopivassa paikassa tai

— kouluhallitus antaa ohjeita vieraan kielen käyttämisestä opetuskielenä.

Esityksen mukaan päätökset lisäopetuksen ja esiopetuksen perusteista antaisi jatkossa valtioneuvoston asemesta opetusministeriö. Lisäksi tarkoituksena on kumota peruskouluasetuksesta (718/84), lukioasetuksesta (719/84) ja iltalukioasetuksesta (721/84) lukuisia normintantoon valtuuttavia säännöksiä. Normiohjauksen sijasta siirrytään kumottavaksi ehdotettujen säännösten osalta tietojen välittämiseen ja omaehtoista päätöksentekoa tukevan koulutuksen lisäämiseen. Osa nykyisin erillisinä normeina annettavista päätöksistä voitaisiin antaa opetussuunnitelman perusteiden ja todistuksen kaavojen yhteydessä.

Kunnan kouluhallinnosta annetusta laista (479/83) ehdotetaan kumottavaksi säännös, jonka mukaan koulun lakkauttamista koskeva koulutoimen johtosäännön muutos tulee alistaa lääninhallituksen vahvistettavaksi. Jatkossa päätöksestä voisi valittaa kunnallislain (953/76) mukaan lääninoikeudelle.

Esityksen mukaan muun muassa seuraavista lupamenettelyistä luovuttaisiin:

— opetusministeriön lupa peruskoulun lisäopetuksen järjestämiseen,

— kouluhallituksen lupa koulunkäyntiavustajan ottamiseen,

— kouluhallituksen lupa siihen, että lukion rehtori hoitaa peruskoulun ala-asteen johtajan tehtävät,

— lääninhallituksen lupa koulupiiriin muodostamiseen siten, ettei oppilaan koulumatka yleensä muodostu viittä kilometriä pitemmäksi,

— lääninhallituksen lupa oppilasluvusta poikkeamiseen oppilaille järjestettävässä näiden tunnustuksen mukaisessa uskonnonopetuksessa tai elämäntutkimustiedossa,

— lääninhallituksen lupa koulunkäynnin jatkamiseen peruskoulussa 18 ikävuoden jälkeen,

— lääninhallituksen lupa koulun sijoittamiseen vuokrahuoneistoon tai kunnan omistamaan muuhun kuin kouluhuoneistoon.

Opetusministeriön toimivaltaan kuuluu esityksen mukaan nykyisin valtioneuvostolle kuuluva oikeus määrätä lukiolle erityinen tehtävä sekä oikeus sallia iltalukion poiketa erityisen koulutustarpeen vaatiessa lukiolain (477/83) ja

iltalukiolain (478/83) säännöksistä. Tarkoituksena on lisäksi kumota useita asetuksiin sisältyviä lupamenettelyä koskevia säännöksiä. Kunnat saisivat itse päättää aikaisemmin luvanvaraisista asioista säännösten ja määräysten asettamisrajoissa.

Esityksen mukaan kunta voi johtosäännöllä lailla erikseen säädetyin poikkeuksin määrätä kunnan kouluhallintoelinten sekä viranhaltijoiden hallintotehtävistä. Tällaisia poikkeuksia olisivat lähinnä asiat, joissa oppilaiden ja opettajien oikeusturva edellyttää niiden käsittelyä monijäsenisessä toimielimessä. Koulujen itsenäisyyden korostamiseksi myöskään koulun lukuvuositaisen työn järjestämistä koskevaa työsuunnitelmaa ei voitaisi siirtää pois koulun johtokunnalta.

Koululautakunnille voitaisiin antaa myös muita opetus- ja sivistystoimen tehtäviä tai koululautakunnan tilalle voitaisiin perustaa jokin muu lautakunta esimerkiksi kunnan sivistystoimen lautakunta. Myös koulutoimen johtajan tehtävät voidaan antaa muun viranhaltijan tai toimielimen suoritettavaksi. Esityksen mukaan usealla kunnan koululaitokseen kuuluvalla koululla voisi olla yhteinen johtokunta, kun nykyinen laki sallii vain peruskoulujen yhteisen johtokunnan.

Lautakunnissa säilyisi edelleen opettajien edustus. Johtokuntiin tulisi edelleen valita opettajia, oppilaita, näiden huoltajia ja koulun muuta henkilökuntaa edustavat jäsenet. Muussa kuin koululautakunnassa opettajajäsenet osallistuisivat vain koululautakunnalle muutoin kuuluvien asioiden käsittelyyn. Myös lautakunnan jako kaksikielisessä kunnassa suomen- ja ruotsinkieliseen osastoon säilyisi.

Monissa vapaakunnissa ja niin sanotuissa hallinnon kokeilukunnissa on toteutettu pitemmälle meneviä uudistuksia hallinnon järjestämisessä kuin mitä tässä esityksessä ehdotetaan. Muun muassa johtokunnat on jätetty eräissä kunnissa asettamatta ja järjestetty kodin ja koulun yhteistyö tältä osin uudelta pohjalta. Mikäli kuntien kouluhallinnon sääntelystä koululainsäädännössä tässä vaiheessa kokonaan luovuttaisiin, määräytyisi hallinnon järjestäminen kunnallislain mukaan. Kun kunnallislaki ei salli lautakunnan osastojakoa eikä lautakunnan ja johtokunnan alaisten viranhaltijoiden eikä alaikäisten oppilaiden valitsemista toimielinten jäseniksi, merkitsisi hallinnon lakikäänteisyydestä luopuminen koulutoimen kanalta epätarkoituksenmukaista muutosta. Joh-

tokuntien toiminta liittyy koulun kasvatusteh-
tävään. Yläasteen ja lukion oppilaita harjaan-
nutetaan päätöksentekoon ja luottamusmies-
hallintoon ja johtokuntatyöskentely on osa
tätä toimintaa. Hallitus lisäksi pitää nykyistä
johtokuntajärjestelmää yhtenä koulujen itse-
näisyyden ja omaleimaisuuden turvaajana.
Tässä vaiheessa ei ehdoteta muutoksia lauta-
kuntien ja johtokuntien lakisääteisyysyteen eikä
niiden kokoonpanoon muilta kuin edellä tode-
tuilta osin. Mikäli kunnallislakia tullaan myö-
hemmässä vaiheessa muuttamaan siten, että
kouluhallinnossa voisi toimia nykyisen kaltai-
sia toimielimiä, tulee kouluhallinnon sääntely
koululainsäädännössä uudelleen pohdittavaksi.

Laeissa säänneltäisiin toimivaltainen hallin-
toelin tai viranomainen, mutta annettaisiin toi-
saalta mahdollisuus nykyistä huomattavasti
laajemmin johtosäännöllä siirtää päätösvaltaa
toiselle hallintoelimelle tai muulle viranomai-
selle.

Lainsäädännöstä ehdotetaan lisäksi kumot-
tavaksi ja muutettavaksi useita kuntien sisäistä
hallintoa ja menettelytapoja koskevia säännök-
siä. Kunnissa ei esityksen mukaan tarvitsisi
enää hyväksyä erikseen koulutoimen johto-
sääntöä, vaan kunnat voisivat itse päättää,
mihin ja minkä nimiseen johtosääntöön ne
sisällyttäisivät koulutointa koskevia lainsää-
däntöä täydentäviä määräyksiä. Kunnille an-
neltaisiin entistä vapaammat mahdollisuudet
opetuksen järjestämiseen ja koulutyön suunnit-
teluun.

1.2.2. Viran- ja toimenhaltijoiden oikeus- aseman selkeyttäminen

Kunnan viranhaltijoiden oikeusasema mää-
räytyy kunnallislain ja kunnan sen nojalla
hyväksymän virkasäännön mukaan. Koulujen
rehtorien ja opettajien oikeusasemaa koskevat
säännökset sisältyvät sen sijaan pääosiltaan
koululainsäädäntöön. Rehtoreita ja opettajia
koskevia säännöksiä on tämän lisäksi myös
valtion virkamieslainsäädännössä. Uusi koulu-
lainsäädäntö ja siihen tehdyt muutokset ovat
lisänneet kunnallislain soveltamisalaa, mutta
rehtoreita ja opettajia koskevien erityissään-
nösten määrä on edelleen runsas. Rehtorien ja
opettajien oikeusaseman selvittäminen on tästä
syystä monilta osin hankalaa ja tulkinnat siitä,
milloin kunnan virkasääntöä tulisi soveltaa
koululainsäädäntöä ja valtion virkamieslain-

säädäntöä täydentävänä oikeuslähteenä, vaih-
televat kunnittain.

Esityksessä ehdotetaan opettajien ja rehto-
rien oikeusaseman selkeyttämistä siten, että
heihin sovellettaisiin kunnallislain säännöksiä
ja kunnan virkasäännön määräyksiä, sikäli
kuin koululainsäädäntöön tai muuhun lainsää-
däntöön ei sisälly poikkeussäännöksiä. Tällai-
sia tarpeellisia poikkeussäännöksiä, jotka jäisi-
vät uudistuksen jälkeenkin voimaan, olisivat
muun muassa virkatyyppejä, virkojen kelpoi-
suusvaatimuksia ja määrää koskevat säännök-
set. Näiden erityissäännösten tavoitteena on
muun ohella turvata opetuksen tason pysymi-
nen korkeana. Virkatyyppien määrää kuiten-
kin vähennettäisiin. Aineenopettajista ja
opinto-ohjaajista tulisi peruskoulussa lehtorei-
ta, lukiossa nuorempia lehtoreita ja iltalukios-
sa lehtoreita. Lisäksi koululainsäädännössä säi-
lyisivät eräät sellaiset säännökset, jotka ovat
antaneet opettajille muita kunnan viranhalti-
joita paremmat edut tai jotka ovat perusteltuja
opettajien työn poikkeuksellisen luonteen ta-
kia. Mainituilla perusteilla koululainsäädän-
nössä säilyisivät säännökset opettajien ja reh-
torien siirtosuojasta, irtisanomisesta sekä eroa-
misiästä. Koululainsäädännössä ehdotetaan
säilytettäväksi myös säännös, jonka perusteella
lääninhallitus toimittaa tutkimuksen opettajan
kurinpitotilassa. Muutoksena nykyiseen tilan-
teeseen nähden lääninhallitus suorittaisi tutki-
muksen vain, jos kunta sitä pyytää. Sen sijaan
lääninhallituksilla ei olisi jatkossa enää toimi-
valtaa määrätä avoimeen virkaan hoitajaa eikä
velvoittaa viranhaltijaa lääkärintarkastukseen.
Opettajiin sovellettaisiin edelleen toimeentuloa
irtisanomistilanteissa turvaavia valtion virka-
mieslainsäädäntöön sisältyviä erorahaa ja tois-
tuvaa korvausta koskevia säännöksiä sekä val-
tion eläkelakia (280/66) opettajien eläkeoikeu-
den osalta.

Yksityisten koulujen toimenhaltijoiden oi-
keusasema on määräytynyt vastaavien kunnal-
listen koulujen viranhaltijoita koskevien sään-
nösten mukaisesti. Kun kunnan viranhaltijoi-
den oikeusasema olisi jatkossa suuressa osassa
asioita määrättävissä virkasäännössä, ei viit-
taussäännösten käyttö ole enää asianmukaista
näissä asioissa. Viimeksi mainittu koskee muun
muassa kurinpittoa ja virantoimituksesta pidät-
tämistä. Kun kurinpitomenettelyä ja virantoi-
mituksesta pidättämistä ei voida hallinnollisina
pakkokeinoina jättää yksityisten koulujen oh-
jesääntöjen varaan eikä vain yksityisten koulu-

jen toimenhaltijoita koskevien säännösten ottamista lainsäädäntöön voida pitää tarkoituksenmukaisena, ehdotetaan yksityisten koulujen toimenhaltijoiden kurinpidon ja virantoimituksesta pidättämisen osalta viitattavaksi valtion virkamieslainsäädäntöön. Sääntelytapa vastaisi yksityisten ammatillisten oppilaitosten toimenhaltijoita koskevaa sääntelyä. Myös muutoksenhaku mainittuihin päätöksiin määräytyisi valtion virkamieslainsäädännön mukaisesti.

Opettajien siirtämistä irtisanomis- ja eräissä muissa tilanteissa ehdotetaan myös yksinkertaistettavaksi. Nykyisestä siirtojärjestyksestä, jossa opettaja pyritään siirtämään ensisijaisesti saman oppilaitosmuodon virkaan, siirryttäisiin menettelyyn, jossa opettaja tulee siirtää ensisijaisesti toiseen virkaan samassa kunnassa. Näin siirtoasioiden vuorottainen käsittely kunnassa ja kouluhallituksessa vähentyisi.

1.2.3. Muutoksenhakujärjestelmän uudistaminen

Koulutoimessa muutoksenhakuasioita käsittelevät pääsääntöisesti hallintoviranomaiset. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia (154/50). Kunnallisvalituksen käyttöalaa tosin laajennettiin uudessa koululainsäädännössä. Hallintovalituksen perusteella päätös voidaan laillisuusperusteiden lisäksi kumota myös tarkoituksenmukaisuusyyin. Tämä seikka tekee hallintovalituksesta alistustyyppisen valtion viranomaisen ohjailukeinon, joka osaltaan kaventaa kuntien itsehallintoa.

Esityksessä ehdotetaan koulutoimen muutoksenhakujärjestelmää uudistettavaksi siten, että kunnan kouluviranomaisen päätöksiin haettaisiin muutosta kunnallisvalituksella. Valitusviranomaisena olisi ensiasteessa joko kunnanhallitus tai lääninoikeus. Päätöksestä, joka on säädetty lautakunnan alaisen toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi, valitus olisi kuitenkin kielletty. Tämä on perusteltua johtokunnille ja rehtoreille säädettyjen asioiden luonteen ja vähäisen oikeusturvatarpeen vuoksi. Poikkeuksena kunnallislain mukaisen valitusmenettelyn noudattamisesta olisi vakinaisen rehtorin ja opettajan vaali, jossa valituksen tutkiminen edellyttää useimmiten myös koulutoimen sekä opettajakoulutuksen ja pätevyysvaatimusten tuntemusta. Valitusviranomaisena näissä asioissa säilyisi kouluhallitus, jolla on pitkä

kokemus opettajien vaaleja koskevien valituksen käsittelystä ja jossa valitukset on pystytty ratkaisemaan hyvin lyhyessä ajassa.

Yksityisen koulun johtokunnan ja muun viranomaisen päätöksestä tehtävään valitukseen sovellettaisiin muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia. Valitus menisi kuitenkin ensiasteessa lääninoikeuteen.

Oppilasta koskevissa asioissa muutoksenhaun vieminen lääninoikeuteen ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukaista ottaen muun muassa huomioon siellä valituksen käsittelyyn kuluva ajan. Esityksessä ehdotetaan, että eräät oppilaita koskevat päätökset voitaisiin saattaa asianomaisen lääninhallituksen tutkittavaksi. Muutoksenhakukeinona olisi sen mukaan kuin asetuksella säädetään joko valitus tai asian vapaamuotoinen saattaminen lääninhallituksen tutkittavaksi. Viimeksi mainittu menettely on tällä hetkellä käytössä oppilaaksiottoa, arvostelua ja vuosiluokalta siirtämistä koskevissa asioissa. Lääninhallituksen käsiteltäviksi menevät asiat ja muutoksenhakutapa säädettäisiin asetuksessa.

Esityksessä ehdotetaan muutoksenhakua koskevien perussäännösten ottamista lakiin. Lailla säädettäisiin myös valituskielloista sekä mahdollisuudesta kieltää asetuksella valitusoikeus.

1.2.4. Muita esitykseen sisältyviä ehdotuksia

Esitykseen sisältyy myös eräitä muita ehdotuksia koululainsäädännön muuttamiseksi. Ehdotukset koskevat muun muassa oppilaita ja henkilöstöä koskevien arkaluontoisten tietojen salassapitoa, valtion ja kuntien välistä tietojen luovutusvelvollisuutta sekä eräitä kouluviranomaisille säädettyjä lähinnä kuntien sosiaali- ja terveystoimeen kuuluviksi katsottavia tehtäviä.

Koululainsäädäntöön sisältyvät hallintoelinten jäseniä ja koulutoimen viranhaltijoita koskevat salassapitosäännökset ovat osoittautuneet tulkinnanvaraisiksi. Erityisesti on ollut epäselvyyttä siitä, milloin opettajat ja oppilas- huollon henkilöstö, kuten koulukuraattorit ja psykologit, voivat ilmaista toisilleen oppilasta koskevia tietoja. Esityksessä ehdotetaan nykyiset peruskoululain (476/83) ja lukiolain salassapitosäännökset kumottaviksi ja otettaviksi säännökset salassa pidettävistä asioista ja niitä koskevien tietojen luovuttamisesta kunnan kouluhallinnosta annettuun lakiin. Mahdolli-

suus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja on esityksessä rajattu sellaisiin tietoihin, jotka ovat oppilaan koulunkäynnin asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömiä.

Valtion ja kuntien viranomaisten toisiltaan pyytämien tietojen luovutusvelvollisuudesta säädetään nykyisin asetuksella. Esityksessä ehdotetaan säännökset otettaviksi lakiin, ja säännöksiä ehdotetaan luovutettavien tietojen osalta täsmennettäväksi.

Peruskoululainsäädännöllä on kunnan kouluviranomaisille säädetty eräitä tehtäviä, jotka ovat päällekkäisiä kunnan sosiaali- ja terveystoimelle kuuluvien tehtävien kanssa. Tällaisia ovat muun muassa kunnan velvollisuus antaa vähävaraisen huoltajan lapselle silmälasit sekä velvollisuus järjestää terveydeltään heikoille ja sairaalloisille lapsille lomavirkistystä. Hallinnon selkeyttämiseksi ehdotetaan mainittuja tehtäviä koskevat säännökset kumottaviksi peruskoulusäännöksistä ja jätettäväksi kuntien harkintaan, miten tehtävät kunnassa jaetaan eri hallintokuntien kesken.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Koululainsäädäntö uudistettiin 1 päivänä elokuuta 1985 voimaan tulleilla laeilla (476—485/83) ja asetuksilla (718—724/84). Tärkeimmät laeista ovat peruskoululaki, lukiolaki, iltalukiolaki ja kunnan kouluhallinnosta annettu laki.

Lakeja on muutettu jo useaan kertaan. Vuonna 1984 annetuilla laeilla (132—136/84) peruskoululakiin ja lukiolakiin lisättiin tuntikehyspykälät ja lakien voimaantuloa lykättiin. Elokuussa 1985 voimaan tulleilla laeilla (614—617/85) muutettiin muun muassa koululautakunnan alaisten hallintoelinten ja viranhaltijoiden päätöksistä tehtävää valitusta koskevia säännöksiä. Kouluhallitukselle tehtävän valituksen sijasta tuli johtokuntien ja koulutoimen viranhaltijoiden päätökset saattaa ensin koululautakunnan tutkittaviksi.

Samanaikaisesti valtion virkamieslainsäädännön kokonaisuudistuksen voimaantulon kanssa vuoden 1988 alussa tulivat voimaan lait, joilla peruskoulun, peruskoulua korvaa-

van koulun sekä lukion ja iltalukion eräitä viran- ja toimenhaltijoita koskevaa lainsäädäntöä muutettiin (lait 417—420/87). Laeilla rehtorien ja opettajien oikeusasemaa muutettiin valtion virkamiesten oikeusasemassa tehtyjä muutoksia vastaavasti. Keskeisiä uudistuksia olivat muun muassa virkasuhteen päättämistä koskevien säännösten saattaminen vastaamaan uutta valtion virkamieslainsäädäntöä, viranhaltijoiden siirtosäännösten kehittäminen ja laajentaminen sekä niihin liittyen toimeentulon turvaaminen. Kouluhallituksen istuntoon lisättiin opettajia ja kuntia edustavat jäsenet käsittelemään opettajien irtisanomista ja kurinpitoa koskevista päätöksistä tehtyjä valituksia. Säännökset koskivat myös yksityisten koulujen toimenhaltijoita.

Elokuussa 1988 voimaan tulleilla koululakien muuttamista koskevilla laeilla (511—516/88) toteutettiin muun muassa eräitä kouluhallinnon hajauttamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Opetussuunnitelmien muutosten alistamisesta sekä rehtorien ja opettajien vaalissa noudatusta alistusvalitusmenettelystä luovuttiin. Lukion ja iltalukion lakkauttamiseen ei uudistuksen jälkeen tarvitse hankkia enää opetusministeriön lupaa. Lakien muuttamisen yhteydessä muutettiin myös asetuksia. Niistä poistettiin muun muassa suurin osa viranhaltijoiden nimitysmenettelyä koskevista säännöksistä. Niiden tilalle otettiin viittaus kunnan virkasääntöön.

Peruskoululakia ja lukiolakia muutettiin vielä kahdesti 20 päivänä huhtikuuta 1989 voimaan tulleilla laeilla (326 ja 327/89). Niissä säädettiin mahdollisuus siirtää koulutoimen johtosääntöön otettavalla määräyksellä koulujen johtokuntien jäsenten valinta eräin poikkeuksin kunnanvaltuustolta koululautakunnalle. Kesäkuun alusta voimaan tulleilla laeilla (405 ja 406/89) säädettiin rehtorin ja opettajan vaalipäätöksen tiedoksiannosta sekä jatkovalitusoikeudesta kouluhallituksen päätökseen, jolla se on ratkaissut koululautakunnan tai yksityisen koulun johtokunnan rehtorin tai opettajan vaalia koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen.

Koululainsäädäntöön tehdyistä muutoksista huolimatta koulutointa säännellään edelleen yksityiskohtaisesti, ja koulutoimi on tarkasti keskushallinnosta ohjailtua.

2.1.2. Käytäntö

Opetusministeriön antamia koulutointa koskevia normeja oli vuoden 1989 lopussa voimassa 18. Normit ovat määräyksiä, ohjeita ja ministeriön vahvistamia perusteita. Normien kohteena ovat pääsääntöisesti kunnat. Myös ohjeiksi kutsutut normit on tarkoitettu sitoviksi.

Normihanke ja siihen liittyvät toimenpiteet kouluhallinnossa ovat johtaneet kouluhallituksen norminannon vähentymiseen. Kouluhallitus on jakanut marraskuusta 1987 lukien kunnille ja kouluille toimittamansa materiaalin määräyksiin, ohjeisiin ja tiedotteisiin. Näistä vain määräykset ovat vastaanottajia sitovia. Kouluhallitus antoi vuonna 1988 määräyksiä 17 ja ohjeita 71. Vuonna 1989 määräyksiä annettiin 25 ja ohjeita 32. Tiedotteita kouluhallitus antoi vastaavina vuosina noin 340 vuosittain. Kouluhallitus ei ole käyttänyt läheskään kaikkia sille säädettyjä norminantovaltuuksia.

Lääninhallitukset eivät ole antaneet kunnille ja oppilaitoksille kirjallisia määräyksiä tai ohjeita.

Kouluhallituksessa käsiteltiin vuonna 1989 90 tähän esitykseen sisältyvää lupa-asiaa. Näistä lähes kaikki koskivat luvan myöntämistä koulunkäyntiavustajan ottamiseen.

Lääninhallituksissa vuonna 1989 käsitellyt tähän esitykseen liittyvät koulutoimen alistus- ja lupa-asiat sekä eräät viranhaltijoita koskevat asiat on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Lääninhallituksissa vuonna 1989 käsitellyt koulutoimen alistus- ja lupa-asiat sekä eräät viranhaltijoita koskevat asiat

Asia:	Määrä
— Koulun lakkaamista merkitsevän koulutoimen johtosäännön muutoksen vahvistaminen	17
— Oppilasluvusta poikkeaminen uskonnon ja elämäntietomustiedon opetuksessa	8
— Koulunkäyntioikeuden pidentäminen	14
— Vieraan piirin peruskoulun käyminen muussa kuin oppilaan kotikunnassa	57
— Lukiolle vahvistetusta opetussuunnitelmasta poikkeaminen	64

— Avoimen rehtorin ja opettajan viran hoitajan määrääminen	1 008
— Kurinpitotutkimuksen toimittavan virkamiehen määrääminen	31
— Rehtorin tai opettajan määräämisen lääkirintarkastukseen	6
Yhteensä	1 205

Koulutointa koskevien valitusten ja kanteluiden määristä ei ole yhtenäisiä ja kattavia tilastotietoja. Kouluhallituksessa käsiteltiin vuonna 1989, valtionapuoikaisuja lukuunottamatta, yhteensä 140 valitusta. Valitusten jakaantumisen asiaryhmiin on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Kouluhallituksessa vuonna 1989 käsiteltyjen valitusten määrät asiaryhmittäin

Asia:	Määrä kpl
— Rehtorin, opettajan ja oppilaskodinhoitajan vaali	96
— Oppilaan siirtäminen erityisopetukseen	10
— Oppilaan kurinpito	4
— Koulun lakkauttamista koskeva johtosäännön muutos	5
— Rehtorin ja opettajan irtisanomisen	5
— Rehtoriin ja opettajaan kohdistuva kurinpito	6
— Muut asiat	14
Yhteensä	140

Valitusten käsittely vei kouluhallituksessa aikaa keskimäärin kolmesta neljään kuukautta.

2.2. Asian valmistelu

2.2.1. Valmisteluelimet

Esitykseen liittyvää lainsäädäntöä ovat valmistelleet useat opetusministeriön hallinnonalan työryhmät. Näistä tämän esityksen kannalta merkittävimpiä ovat olleet kouluhallituksen hallinnonalan normityöryhmä (opetusministeriön työryhmien muistioita 1988:4), keskusvirastotyöryhmä (komiteamietintö 1989:4), koulutoimen muutoksenhakutyöryhmä (opetusministeriön työryhmien muistioita 1989:42) ja koulutoimen sääntelyn purkutyö-

ryhmä (opetusministeriön työryhmien muistioita 1989:61).

Kouluhallituksen hallinnonalan normityöryhmän tehtävänä oli laatia selvitys kouluhallituksen hallinnonala koskevasta opetusministeriön, kouluhallituksen ja sen alaisten hallintoviranomaisten norminannosta sekä valmistella ehdotukset tämän hallinnonalan määräysten ja ohjeiden ja niiden perustana olevien valtuutussäännösten uudistamistarpeesta. Työryhmä laati aluksi selvityksen opetusministeriön ja kouluhallituksen norminannosta ja teki ehdotukset norminannon uudistamisesta. Työryhmä esitti muun muassa, että kouluhallituksen tulisi luopua lähettämänsä materiaalin jaosta yleis- ja ryhmäkirjeisiin ja siirtyä käyttämään jaotellua: määräykset, ohjeet ja tiedotteet. Ehdotukset johtivat kouluhallituksen norminannon uudistamiseen 1 päivästä marraskuuta 1987 alkaen työryhmän esittämällä tavalla. Työn toisessa vaiheessa työryhmä kävi lävitse koululainsäädäntöön sisältyvät norminannon perustana olevat valtuutussäännökset. Opetusministeriön norminantoon valtuuttavia säännöksiä työryhmä kirjasi 31 ja vastaavasti kouluhallituksen norminannon perustana olevia säännöksiä 89. Työryhmän ehdotuksen mukaan, kun tarkoitetaan oikeudellisesti sitovaa normia, tulee siitä käyttää nimitystä määräys taikka muuta ilmaisua, josta ilmenee normin sitovuus. Ohje nimityksestä luovutaan lainsäädännössä. Ei-sitovia kannanottoja viranomaiset voivat antaa ilman siihen valtuuttavaa säännöstäkin. Valtuutus määräysten antamiseen tulisi yleensä olla laissa. Kuitenkin mikäli kysymyksessä on laissa määritellyn asian tarkempi sääntely, voitaisiin valtuutussäännös sisällyttää myös asetukseen. Työryhmä teki hyväksymisensä periaatteiden pohjalta esityksen yhteensä 67 valtuutussäännöksen muuttamisesta tai kumoamisesta.

Keskusvirastotyöryhmän tehtäväksi annettiin laatia vaihtoehtoisia organisaatiomalleja kouluhallinnon keskusvirastojen organisatoriseksi kehittämiseksi. Ehdotuksia tehdessään työryhmän tuli ottaa huomioon koulujärjestelmän ja sen kehityksen vaikutukset hallinnon järjestelyyn. Työryhmän tuli pyrkiä siirtämään tehtäviä keskusvirastoilta valtion aluehallinnolle, kuntiin ja oppilaitoksiin. Edelleen työryhmän tuli tarkastella tehtävien jakoa opetusministeriön ja keskusvirastojen kesken. Johtavana periaatteena tuli pitää sitä, että kutakin asiaa käsitellään valtionhallinnossa enintään kahdel-

la hallinnollisella tasolla. Työryhmä esitti kouluhallinnon kehittämisessä yleisinä suuntaviivoina muun muassa, että toiminnan järjestelyistä päätetään mahdollisimman pitkälle toimeenpaneissa yksiköissä eli kunnissa ja oppilaitoksissa ja että toimivaltaa siirretään näille, toimeenpaneviin yksikköihin kohdistuvaa sitovaa ohjausta vähennetään ja väljennetään sekä koulutuksen keskushallinnon osalta yksiköiden selkeän ja määritellyn toimintapolitiikan kanalta vähemmän tärkeät tehtävät karsitaan. Keskusvirastojen tehtäviä hallintolainkäyttöviranomaisena vähennetään, ja valitusoikeutta ja -järjestelmää kehitetään siten, että kunnallisvalituksen käyttöä lisätään.

Koulutoimen muutoksenhakutyöryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus opetusministeriön kouluosaston alaisen koulutoimen oikeusturvajärjestelmän selkeyttämiseksi ja säännösten yhdenmukaistamiseksi. Työryhmän tuli ottaa huomioon hallinnon oikeusturvan kehittämisperiaatteista viime vuosina laaditut selvitykset, opetusministeriön asettaman keskusvirastotyöryhmän esitys sekä eduskunnan vastaukseen hallituksen esitykseen 193/1987 vp. sisältyvä lausuma muutoksenhakumenettelyn järjestämisestä opettajanvaalissa. Työryhmä rajasi tarkastelunsa oikeusturvan jälkikäteiseen toteutukseen eli muutoksenhakuun. Työryhmä totesi muistiossaan, että nykyistä koulutoimen muutoksenhakujärjestelmää tulee selkeyttää ja yksinkertaistaa. Keinoina tavoitteeseen pääsemiseksi työryhmä piti erilaisten muutoksenhakukeinojen ja valitusteiden sekä valituskieltojen määrän vähentämistä sekä muutoksenhakua koskevan perussäännöksen ottamista aina lakiin. Läänioikeuksista tuli 1 päivänä marraskuuta 1989 riippumattomia alueellisia hallintotuomioistuimia. Työryhmä esitti, että koulutoimen muutoksenhaku ohjataan ensiasteessa läänioikeuksiin. Työryhmän mukaan kunnallisvalituksen käyttöalaa tulisi entisestään lisätä koulutoimen muutoksenhaussa. Pääsääntönä tulisi olla, että kunnan kouluviranomaisen päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella. Kuitenkin eräiden oppilaita koskevien asioiden käsittelyssä työryhmä katsoi parhaimmaksi vaihtoehdoksi, että tällaiset päätökset voitaisiin saattaa asianomaisen lääninhallituksen käsiteltäviksi. Peruskoulussa tällaisia asioita olisivat muun muassa oppilaaksiotto, poikkeuksen myöntäminen koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin tai oppilaan muu kuin satunnainen va-

pauttaminen jonkin aineen opiskelusta. Mainitut ehdotukset tulisi toteuttaa yhdenmukaisina koulun omistajayhteisöstä riippumatta. Työryhmä teki ehdotukset yhteensä 20 koulutoimen lain ja asetuksen muuttamisesta.

Koulutoimen sääntelyn purkutyöryhmän tehtävänä oli koulutoimen sääntelyn purkamista ja hallinnon hajauttamista sekä valtion-osuusjärjestelmän yksinkertaistamista varten käydä läpi nykyinen peruskouluja, lukioita, iltalukioita ja kunnan kouluhallintoa koskeva lainsäädäntö ja tehdä ehdotukset tarvittavista uudistuksista sekä tarpeettomiksi katsottavien säännösten kumoamisesta ja muuttamisesta. Työryhmän tuli ottaa huomioon, ettei muutoksilla vaaranneta koulutuksellisen tasa-arvon eikä koulutoimen eri henkilöryhmien oikeusturvan toteutumista. Työryhmä laati muistionsa hallituksen esityksen muotoon. Esityksessä otettiin huomioon myös normityöryhmän ja muutoksenhakutyöryhmän ehdotukset koulutoimen säännösten muuttamisesta. Työryhmä meni ehdotuksessaan mainittujen aikaisempien työryhmien ehdotuksia pitemmälle ja esitti kokonaan luovuttavaksi kuntien viranomaisten päätösten alistamisesta valtion viranomaisen vahvistettavaksi. Oppilasta koskevissa asioissa työryhmä ehdotti, että päätökset voitaisiin alistuksen sijasta saattaa lääninhallituksen käsiteltäväksi.

2.2.2. Lausunnonantajat

Sääntelyn purkutyöryhmän muistiosta antoivat lausunnon oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, kouluhallitus, kaikki lääninhallitukset, kuntien keskusjärjestöt, Kunnallinen Työmarkkinalaitos, Kuntien kouluhallintovirkamiehet r.y., Opettajien Ammattijärjestö OAJ, Suomen Rehtorit r.y., Kirkon kasvatusasiainkeskus sekä Koti ja Koulu -yhdistysten liitto.

Lausunnonantajat pitivät työryhmän ehdotuksia oikeasuuntaisina. Ehdotuksen eräistä yksityiskohdista esitettiin kuitenkin arvostelua. Suomen Kunnallisliiton mukaan kouluhallinnon järjestäminen kunnissa tulisi jättää kuntien omaan harkintaan. Myös koulutoimen virkojen määrä, viranhaltijoiden valintaperusteet ja tehtävien määrääminen tulisi jättää kuntien ratkaistavaksi. Kouluhallitus esitti lausunnossaan, että tuntijakoa ja kokeilulupia

koskeva päätösvalta tulisi siirtää keskusvirastolle. Useimpien lääninhallitusten mielestä ehdotukset, joiden mukaan opetussuunnitelmia ja työsuunnitelmia ei tarvitsisi toimittaa automaattisesti lääninhallituksille tiedoksi, heikentäisivät lääninhallitusten mahdollisuuksia valvoa ja kehittää koulutointa alueellaan. Useat lääninhallitukset katsoivat myös, että lääninhallituksilla tulisi olla mahdollisuus itsenäisesti ryhtyä opettajaan kohdistuvaan kurinpitomennettelyyn. Opettajan viran vakinaista täyttämistä koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen käsittelypaikasta esitettiin useita arvioita. Enemmistö lausunnonantajista katsoi, ettei näitä valituksia tulisi käsitellä kouluhallituksessa, vaan niiden tulisi mennä kunnallisvalituksena lääninoikeuteen. Oikeusministeriö esitti harkittavaksi, ettei muutoksenhakua oppilaan erottamista ja peruskoulun oppilaan erityisluokalle siirtämistä koskevassa asiassa jätettäisi vapaamuotoisen lääninhallituksen käsiteltäväksi saattamismenettelyn varaan. Sosiaali- ja terveysministeriön mielestä koululainsäädännöstä ei tulisi ainakaan tässä vaiheessa kumota eräitä oppilaiden sosiaalisia etuja koskevia säännöksiä. Valtiovarainministeriön mukaan koulun sijoittamista vuokrahuoneistoon koskevasta luovasta ei tulisi luopua.

Osa lausunnonantajien huomautuksista otettiin esityksen jatkovalmistelussa huomioon.

Esitysluonnosta käsiteltiin kouluasiainneuvostossa, ja neuvosto antoi siitä lausunnon. Esitysluonnoksen pohjalta käytiin kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta annetun lain (389/44) mukaiset neuvottelut Akava r.y:n ja Opettajien Ammattijärjestö OAJ:n kanssa.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset ja henkilöstövaikutukset

3.1. Valtionhallinto

Ehdotettujen uudistusten toteuttaminen merkitsee muutoksia viranomaisten tehtäviin ja niiden määrin. Henkilövoimavaroja voidaan jatkossa suunnata koulutoimen kannalta hyödyllisempiin tehtäviin. Norminannon uudistaminen ehdotetulla tavalla vähentäisi valmistelutyötä opetusministeriössä ja kouluhallituksessa. Toisaalta määräysten ja ohjeiden käytön vähentyminen lisää koulutuksen ja neuvonnan tarvetta.

Norminannon ja lupahallinnon uudistaminen vähentäisi valtioneuvoston käsittelyyn menevien asioiden määrää. Esityksen mukaan opetusministeriöllä olisi ratkaisuvalta näissä nykyisin valtioneuvostolle kuuluvissa asioissa. Lupaa edellyttävien säännösten kumoaminen vähentäisi työtä myös kouluhallituksessa ja lääninhallitusten kouluosastoilla. Kouluosastojen työ määrää vähentäisi myös viranhaltijoita koskevien tehtävien kumoaminen. Jatkossa lääninhallitukset toimittaisivat opettajien kurnipitoasiassa tutkimuksen vain kunnan pyynnöstä. Toisaalta muutoksenhakujärjestelmän uudistaminen toisi lääninhallitusten kouluosastoille jonkin verran lisää työtä, kun niiden käsiteltäväksi voitaisiin saattaa muitakin kuin oppilaaksiottoa, arvostelua ja vuosiluokalta siirtämistä koskevia asioita.

Olenaisiin muutoksia aiheutuisi kunnallisvalituksen käyttöalan laajentamisesta koulutoimen muutoksenhaussa. Vuoden 1988 tilaston mukaan tarkasteltuna kouluhallitukselta muun muassa poistuisi vuosittain noin 70 valitusta. Jatkossa valitukset jakaantuisivat kahdentoista lääninoikeuden kesken. Valituslajin muuttuminen kunnallisvalitukseksi, jossa asianosaisten lisäksi kaikilla kunnan jäsenillä on valitus-oikeus, saattaa lisätä valitusten määrää.

3.2. Kunnallishallinto

Esitys mahdollistaisi koululautakunnan tehtäväalan laajentamisen koskemaan muitakin kuin nykyisiä kunnan koululaitokseen kuuluvia kouluja ja oppilaitoksia. Koululautakuntien tilalle voitaisiin myös perustaa esimerkiksi opetus- ja sivistystoimen lautakuntia, joille annettaisiin nykyisin kunnan kulttuuri- ja kirjastolautakunnalle kuuluvia tehtäviä. Tämä vähentäisi luottamushenkilöiden määrää kunnissa. Monissa vapaakunnissa ja niin sanotuissa hallinnon kokeilukunnissa on jo muodostettu mainitun kaltaisia laaja-alaisia toimielimiä, joten ehdotuksista ei aiheutuisi muutoksia näissä kunnissa. Johtokuntien yhdistäminen vähentäisi myös luottamushenkilöiden määrää.

Lupaa edellyttävien säännösten määrän vähentäminen vähentäisi valmistelutyötä ja asiakirjojen laatimistyötä kunnan kouluvirastoissa ja -toimistoissa. Toisaalta säännösten väljentäminen ja siten kuntien liikkumavaran lisääminen koulutoimen hoidossa lisäisi kunnissa tehtävien päätösten valmisteluun kuuluvaa työtä.

Muutoksenhakujärjestelmän uudistaminen toisi kunnanhallituksille lisää tehtäviä muutoksenhakuviranomaisena. Tehtävien määrä riippuisi kuitenkin siitä, kuinka paljon koululautakunnan alaisille hallintoelimille ja viranomaisille siirrettäisiin johtosäännöllä toimivaltaa. Koululautakunnilta jäisi puolestaan pois valitusviranomaiselle kuuluvat tehtävät.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei olisi merkittäviä välittömiä vaikutuksia koulutoimen kustannuksiin. Hallinnon keventämisen ja hajauttamisen taloudellisia vaikutuksia ei ole voitu arvioida.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Vapaakunniksi hyväksytyistä kunnista 30 kuntaa on tehnyt valtioneuvostolle vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä annetun lain 6 §:n mukaisen hakemuksen opetusministeriön toimialaan kuuluvien säädösten osalta. Hakemuksissa kunnat pyytävät oikeutta poiketa runsaasta 100:sta tämän esityksen piiriin kuuluvan lain tai asetuksen säännöksestä. Esitykseen sisältyvien ehdotusten hyväksyminen merkitsisi, että kuntien esittämistä mahdollisuuksista poiketa lainsäädännöstä toteutettaisiin noin 80 pysyvinä lainsäädäntömuutoksina. Lisäksi lopuissa hakemuksista noin puolessa tapauksista poikkeaminen on mahdollista vapaakuntakokeilusta annetun lain perusteella kuntien omilla päätöksillä.

Ammattikasvatustalouden ja kouluhallituksen aseman järjestämistä koskeva selvitystyö on ollut pitkään vireillä. Valtioneuvosto teki 8 päivänä maaliskuuta 1990 periaatepäätöksen, jonka mukaan virastot lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan 1 päivästä maaliskuuta 1991 lukien opetushallitus -niminen asian-tuntijakeskusvirasto. Opetushallituksen tärkeimpänä tehtävänä olisi huolehtia toimialansa koulutuksen yleisestä tuloksellisuudesta sekä koulutuksen tasosta ja laadusta koko maassa sekä vastata kaikkien koulumuotojen opetus-suunnitelmien perusteiden ja koulutuksen rakenteen jatkuvasta kehittämisestä. Toisaalta opetushallituksen tulisi avustaa opetusministe-

riötä koulutuspoliittisten päätösten valmistelussa. Viraston hallinto- ja lainkäyttötehtävien määrää vähennettäisiin. Tähän esitykseen sisältyvät ehdotukset ovat yhdenmukaisia mainituksa periaatepäätöksä todettujen tavoitteiden kanssa.

Valtioneuvosto teki kesäkuussa 1990 periaatepäätöksen kuntien valtionosuusuudistuksesta. Tarkoituksena on siirtyä nykyistä yksinkertaisempiin laskennallisiin valtionapuihin.

Päätöksen mukaan uudistus pyritään toteuttamaan vuoden 1992 alusta. Koska valtionosuusuudistus on erikseen vireillä, tähän esitykseen ei ole sisällytetty ehdotuksia valtionosuuksia ja -avustuksia koskevien säännösten muuttamiseksi. Myöskään eräitä valtionosuuksiin liittyviä lupamenettelyitä koskevia säännöksiä ei ehdoteta tässä vaiheessa muutettavaksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Peruskoululaki

4 §. Lisäopetuksen ja esiopetuksen perusteiden määrääminen ehdotetaan siirrettäväksi valtioneuvostolta opetusministeriölle. Opetusministeriön lupaa lisäopetuksen järjestämiseen ei enää vaadittaisi. Kaikki hakijat ovat saaneet luvan lisäopetukseen. Opetusministeriön antamat perusteet säatelevät riittävässä määrin toimintaa, joten lupamenettelyä pidetään tarpeettomana.

7 §. Pykälän 1 momentista on poistettu säännös kouluhallituksen toimivallasta antaa ohjeita siitä, milloin sama alue voi kuulua kahden tai useamman ala-asteen tai yläasteen piiriin. Pykälään on peruskouluasetuksesta siirretty säännös niistä perusteista, joiden mukaan päällekkäinen piiri voidaan muodostaa. Pykälässä tarkoitettuja erityisiä opetustehtäviä ovat muun muassa kouluhallituksen ohjeissa aikaisemmin mainitut painotetun opetuksen antaminen, laajennetun kieliohjelman tarjoaminen sekä erityisopetuksen ja lisäopetuksen antaminen koulussa.

8 §. Pykälän 1 momentista on poistettu lääninhallituksen toimivalta myöntää poikkeuksia kunnan velvollisuudesta laatia piirijako sellaiseksi, ettei peruskoulun ala-asteen oppilaiden koulumatka yleensä ole viittä kilometriä pitempi. Lupamenettely on tarpeeton, koska säännös jo sinällään mahdollistaa riittävän joustavuuden piirijaon laatimisessa. Säännöstä on myös selkeytetty siten, että koulumatkojen pituuksia on tarkasteltava piirikohtaisesti. Lain voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan

lääninhallituksen aikaisemmin myöntämä lupa on voimassa, kunnes luvassa tarkoitettun piirin rajoja muutetaan.

Pykälään on lisätty uusi 4 momentti, jonka mukaan kunnassa voi olla myös saamenkielistä opetusta varten oma koulupiiri. Kysymykseen voi tulla sekä ala-asteen että yläasteen piirin muodostaminen. Yläasteen piirin muodostamisen edellytyksistä säädetään peruskouluasetuksen 1 §:ssä.

10 §. Pykälän 1 momentista on poistettu tarpeettomana maininta mahdollisuudesta antaa erityisopetuksen järjestämisestä tarkempia määräyksiä johtosäännössä. Määräyksiä, jotka eivät ole lain tai asetuksen taikka viranomaisen antamien määräysten vastaisia, voidaan antaa johtosäännössä ilman lainsäädännössä olevaa valtuutusta.

Säännös lääninhallituksen toimivallasta päättää erityisluokista muodostettavalle koululle määrättävästä koulupiiristä ehdotetaan poistettavaksi pykälän 2 momentista. Ehdotuksen mukaan erityisluokista muodostetulla koululla ei ole koulupiiriä, vaan kunta päättää, miltä alueelta oppilaat otetaan. Momentista ehdotetaan myös poistettavaksi valtioneuvoston toimivalta tarvittaessa määrätä alue, jolta erityisluokista muodostetun koulun oppilaat on otettava. Säännös on tarpeeton, koska kunta on velvollinen järjestämään kunnassa asuville erityisopetusta tarvitseville lapsille peruskouluopetusta ja valtioneuvostolla on mahdollisuus lain 6 §:n 2 momentin nojalla velvoittaa kaksi kuntaa tai useampia kuntia yhteistoimintaan myös erityisopetuksen järjestämiseksi.

10 a §. Pykälän 3 momenttia on selkeytetty, ja sen käsitteistö on muutettu vastaamaan

ehdotettua viranomaisten norminantojärjestelmää. Päiväkodissa annettavassa esiasteen opetuksessa ja niin sanotussa kotiopetuksessa voitaisiin edelleenkin poiketa peruskoululain ja -asetuksen säännöksistä sen mukaan kuin kouluhallitus määrää. Kouluhallituksen yleinen toimivalta antaa määräyksiä mainitun opetuksen järjestämisestä ehdotetaan sen sijaan poistettavaksi. Poistettava määräyksenantovalta on koskenut lähinnä opetuksen hallinnollista organisoitua. Tässä tarkoitettun opetuksen sisältöä koskevia määräyksiä kouluhallitus antaa opetussuunnitelman perusteiden yhteydessä.

11 §. Sairaalassa potilaana olevan oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyvää norminantoa koskeva käsitteistö on saatettu vastaamaan ehdotettua viranomaisten norminantojärjestelmää. Pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi myös siten, että määräysten antaminen on opetusministeriön harkinnassa.

12 §. Pykälän 1 momentista on poistettu kahden tai useamman peruskoulun yhteistä johtokuntaa koskeva säännös ja johtokunnan jäsenten enimmäismäärää koskevat rajoitukset. Johtokunnan kokoonpanoa koskevat muut erityiset säännökset on siirretty 13 §:ään. Yhteisiä johtokuntia koskevat säännökset on siirretty kunnan kouluhallinnosta annetun lain 13 §:ään. Samalla on huomattavasti laajennettu mahdollisuuksia perustaa eri koulumuotojen yhteisiä johtokuntia kunnassa. Momenttiin on siirretty peruskouluasetuksen 4 §:stä säännös, jonka mukaan johtokunta on koululautakunnan alainen toimielin. Lain voimaantulosäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa valitut johtokunnat jatkavat toimikautensa loppuun.

Pykälän 2 momentista on poistettu läsnäolo-oikeutta ja puhevaltaa johtokunnan kokouksessa koskeva säännös. Läsnäolo-oikeudesta ja puhevallasta johtokunnan kokouksissa päättäminen on jätetty kunnallislain varaan. Lääninhallituksen edustajalle on voimassa olevassa asetuksessa säädetty läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksessa. Säännös peruskoulun johtajan velvollisuudesta toimia johtokunnan sihteerinä on kunnan hallinnon sisäisiä menettelytapoja koskevana poistettu. Pykälän 2 momenttiin on otettu johtokuntaa koskeva viittaussäännös. Johtokunnasta sekä sen jäsenten ja varajäsenten valinnasta ja vaalikelpoisuudesta on voimassa, mitä kunnallislaissa säädetään, jollei peruskoululaissa toisin säädetä.

Pykälän 3 momentti on siirretty 13 §:n 2 momentiksi, ja siihen on samalla tehty johtokunnan jäsenten enimmäismäärää koskevan rajoituksen poistamisen edellyttämä muutos.

13 §. Pykälä sisältää nykyiseen 12 ja 13 §:ään sisältyvät peruskoulun johtokunnan kokoonpanoa koskevat kunnallislaista poikkeavat erityissäännökset. Ehdotuksen mukaan ei enää säädetä oppilaiden huoltajien keskuudesta johtokuntaan valittavien jäsenten vähimmäismäärästä, vaan asia on jätetty kunnan harkintaan. Eri koulujen yhteisten johtokuntien kokoonpanosta säädettäisiin lisäksi kunnan kouluhallinnosta annetun lain 13 §:ssä.

Pykälästä on poistettu säännökset, jotka koskevat johtokunnan jäsenten valintaan liittyviä menettelytapoja. Tältä osin sovelletaan jatkossa kunnallislakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä. Pykälän 2 momentiksi on 12 §:n perusteluihin viitaten siirretty nykyinen 12 §:n 3 momentti. Pykälän nykyinen 3 momentti on siirretty 5 momentiksi.

14 §. Johtokunnan tehtäviä koskevaa 1 momenttia on sanonnallisesti täsmennetty. Koululautakunnan tehtävien siirtämistä johtokunnalle koskeva 2 momentti on 21 a §:n perusteluihin viitaten poistettu tarpeettomana.

15 §. Pykälän 2 momentti sisältää yleiskuvauksen opettajakunnan tehtävistä ja toimialasta. Peruskouluasetuksesta on tarkoitus tarpeettomana kumota yksityiskohtainen opettajakunnan tehtäviä koskeva luettelo. Tämän vuoksi säännöksestä on poistettu opettajakunnan tehtäviä koskeva viittaus asetukseen. Opettajakunnan tulee tehdä 13 §:n mukainen ehdotus keskuudestaan johtokuntaan valittavasta jäsenestä.

16 §. Pykälän 2 momentti sisältää yleiskuvauksen oppilaskunnan toimialasta. Siitä on poistettu tarpeettomana oppilaskunnan tehtäviä koskeva viittaus peruskouluasetukseen ja johtosääntöön. Yksityiskohtainen oppilaskunnan tehtäviä koskeva luettelo on tarkoitus kumota peruskouluasetuksesta. Oppilaskunnan tulee 13 §:n mukaisesti valita keskuudestaan kaksi jäsentä johtokuntaan.

17 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Muita kuin opetustehtäviä suorittavaan henkilökuntaan kuuluvien tulee edelleenkin 13 §:n nojalla kokoontua päättämään esityksestä keskuudestaan johtokuntaan valittavasta henkilöstä. Puheena oleviin kokouksiin voivat nykyisestä poiketen osallistua mainittuun henkilökuntaan kuuluvat useammassakin

kuin yhdessä sellaisessa peruskoulussa, jossa he työskentelevät.

18 §. Hallinnon hajauttamiseksi kunnan sisällä sekä johtokunnan aseman vahvistamiseksi ehdotetaan pykälän 2 momentissa tarkoitettu johtajan valinta siirrettäväksi koululautakunnalta johtokunnalle. Kunta voi kuitenkin halutessaan 21 a §:n nojalla säilyttää päätösvallan edelleenkin koululautakunnalla. Valintaa edeltävästä lakisääteisestä opettajakunnan ja johtokunnan kuulemisesta ehdotetaan luovuttavaksi ja mahdollinen kuuleminen jätettäväksi kunnan harkintaan.

Pykälän 3 momentista on poistettu säännös, jonka mukaan kahden tai useamman peruskoulun yhteisestä johtajasta tulee määrätä johtosäännössä.

Pykälän 4 momentin mukaan lukion rehtori voi hoitaa peruskoulun yläasteen johtajan tehtävien lisäksi myös ala-asteen johtajan tehtävät, jos peruskoulun yläaste ja ala-aste sekä kunnan lukio toimivat samassa rakennuksessa tai rakennusryhmässä. Kunnan ei tarvitse enää hankkia tällaisille järjestelyille kouluhallitukselta lupaa. Vastaavasti lukiolaissa ehdotetaan säädettäväksi, että peruskoulun johtaja voisi mainituilla edellytyksillä hoitaa lukion rehtorin tehtävät.

19 §. Pykälä sisältää yleiskuvauksen peruskoulun johtajan tehtävistä ja toimialasta. Asetuksessa oleva johtajan yksityiskohtainen tehtäväluettelo on tarkoitus kumota ja jättää tehtävät pääosin lain yleiskuvauksen varaan. Asetuksessa säädettäisiin edelleenkin erikseen eräistä lähinnä johtajan toimivaltaa määrittelevistä tehtävistä. Johtajan tehtävien osalta on poistettu tarpeeton viittaus johtosääntöön.

20 §. Pykälän 3 momentin mukaan johtajan tehtävien jakamisesta johtajan ja apulaisjohtajan kesken päättää koululautakunnan sijasta johtokunta.

21 a §. Pykälä mahdollistaa peruskoululais- ja -asetuksessa säädettyjen tehtävien jakamisen kunnan eri toimielinten ja viranhaltijoiden kesken johtosäännöllä toisin kuin on säädetty. Kaksikielisissä kunnissa tehtäviä voidaan siirtää vain samankielisille toimielimille ja viranhaltijoille. Pykälässä on erikseen säädetty niistä yksittäisistä tehtävistä, joita ei voida johtosäännöllä siirtää tai joiden siirtäminen on mahdollista vain rajoitetusti. Pykälässä luetelluissa tapauksissa tehtävien siirtämistä on katsottu tarpeelliseksi rajoittaa lähinnä oikeusturvasyistä. Kiellolla siirtää työsuunnitelmaa koskeva

päätösvalta pyritään turvaamaan johtokunnan asema kunnan kouluhallinnossa.

Pykälän 5 momentissa on selkeytetty viittomakielen asemaa kuulovammaisten opetuksessa. Viittomakieltä voidaan opetuksessa ilmenevien tarpeiden mukaisesti käyttää joko opetuskielenä tai opetuskielen tukena.

28 §. Ehdotuksen mukaan lääninhallituksen toimivalta myöntää poikkeus koulun yleisestä uskonnon opetuksesta vapautetuille oppilaille järjestettävän heidän oman tunnustuksensa mukaisen uskonnon tai elämäntutkimustiedon opetuksen edellytyksenä olevasta oppilasluvusta poistetaan. Säännöksen sanamuodon mukaan on ollut mahdollista myöntää poikkeus sekä säädetyin oppilasluvun ylittämiseen että alittamiseen. Poikkeusmahdollisuuden poistaminen merkitsee, että uskonnon opetuksesta vapautetuille tulee laissa säädettyjen muiden edellytysten täytyessä aina järjestää oman tunnustuksensa mukaista opetusta tai elämäntutkimustiedon opetusta, jos oppilaita on vähintään kolme. Pienemmälle opetusryhmälle kunta voi järjestää opetusta harkintansa mukaan. Lain voimaantulosäännöksen nojalla lääninhallituksen ennen lain voimaantuloa myöntämät poikkeukset ovat voimassa niitä koskevista päätöksissä mainitun ajan.

29 §. Pykälää on selkeytetty toimivaltaisen viranomaisen osalta siten, että koulun johtokunta päättää huoltajan valitseman aineen muuttamisesta toiseksi aineeksi. Ainevalinnoista päättäminen liittyy kiinteästi johtokunnan päätösvallassa olevan työsuunnitelman laadintaan.

30 §. Valtioneuvoston kielenopetuksen yleisuunnitelmaa koskevat säännökset on siirretty kunnan kouluhallinnosta annetun lain 15 §:stä ja mainitun lain nojalla annetusta asetuksesta pykälän 1 momenttiin valtioneuvoston tuntijakopäätöstä koskevan säännöksen yhteyteen. Kunnan kieliohjelmaan nykyisin sisältyvät asiat olisivat puolestaan jatkossa osa kunnan opetussuunnitelmaa.

Opetussuunnitelman perusteita koskevaa säännöstä on 1 momentissa selkeytetty, ja aikaisemmin laissa ja asetuksessa olleet säännökset on koottu lakiin. Opetussuunnitelman perusteista päättää edelleen kouluhallitus. Opetussuunnitelman perusteissa määrätään opetuksen valtakunnalliset tavoitteet ja sisällöt sekä asetusta täydentävät oppilasarvostelun yleiset perusteet. Uusi säännös on muotoiltu vähemmän oppiainekeksiseksi. Tarkoituksena

on kehittää valtioneuvoston tuntijakopäätöstä ja opetussuunnitelman perusteita tämän mukaisesti. Vaikka ehdotetut muutokset eivät merkitse välittömiä muutoksia voimassa olevaan tuntijakopäätökseen ja opetussuunnitelman perusteisiin, niitä on tarkoitus kehittää siten, että kuntien päätösvalta omien opetussuunnitelmiansa laadinnassa laajenee nykyisestään. Opetussuunnitelman perusteista tulee myös selvästi ilmetä, mikä osa siitä sitoo kunta oikeudellisesti. Kouluhallituksen toimivalta vahvistaa todistusten kaavat on siirretty asetuksesta lakiin.

Johtokunnan toimivaltaan kuuluva vuosittainen työsuunnitelma on hallinnollisesti erotettu koululautakunnan päätösvaltaan kuuluvasta opetussuunnitelmasta. Työsuunnitelmasta säädetään pykälän 3 momentissa. Työsuunnitelmassa määrättävistä asioista säädetään edelleen asetuksella. Uuden 21 a §:n perusteluihin viitaten työsuunnitelmaa koskevat päätökset kuuluvat johtokunnan yksinomaiseen toimivaltaan. Opetussuunnitelman muuttamisesta ja työsuunnitelman hyväksymisestä ei tarvitse enää ilmoittaa lääninhallitukseen. Keskushallinnon ja lääninhallinnon opetussuunnitelmajärjestelmän kehittämistyössä tarvitsemat tiedot kerätään tarpeen mukaan erikseen. Tietojen hankkimisesta ehdotetaan otettavaksi säännös kunnan kouluhallinnosta annetun lain uuteen 17 §:ään.

31 §. Pykälän 4 momentista on poistettu viittaus kunnan kouluhallinnosta annetun lain kumottavaksi ehdotetussa 15 §:ssä tarkoitettuun kunnan kieliohjelmaan. Pykälästä ehdotetaan kumottavaksi nykyinen 6 momentti, jonka mukaan valtioneuvosto päättää tarvittaessa opetusryhmien muodostamisen perusteista. Tällaisten määräysten antaminen olisi vastoin tuntikehysjärjestelmän tavoitteita.

34 §. Pykälästä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi sen 2 momentti, jonka mukaan kouluhallituksen asiana on päättää, missä määrin jonkin oppilaitoksen oppimäärien suorittaminen vastaa peruskoulun oppimäärien suorittamista. Säännöksen nojalla määriteltiin aikaisemmin, miten keskikoululuokkien käyminen vastasi oppivelvollisuuden suorittamista oppilaan keskeyttäessä keskikoulun.

35 §. Pykälän 2 momentista on poistettu opetusministeriön toimivalta määrätä, milloin ulkomailla asuvalla lapsella on oikeus käydä peruskoulua tai saada muulla tavoin perus-

kouluopetusta vastaavaa opetusta. Asia ehdotetaan jätettäväksi kunnan päätösvaltaan.

Lääninhallitus on pykälän 3 momentin mukaan voinut yksittäistapauksissa myöntää oppilaalle oikeuden käydä peruskoulua pitempäänkin kuin sen vuoden heinäkuun loppuun, jona oppilas täyttää kahdeksantoista vuotta. Lääninhallituksen poikkeuslupamenettelystä ehdotetaan luovuttavaksi. Kunta voisi itse erityisestä syystä oikeuttaa oppilaan jatkamaan koulunkäyntiä säädettyä pitempään. Tällaisena erityisenä syynä voidaan pitää esimerkiksi koulunkäynnin viivästymistä oppilaan sairastelun vuoksi tai iltaopiskelumahdollisuuksien puuttumista paikkakunnalta. Lain voimaantulosäännöksen 2 momentin nojalla lääninhallituksen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämät luvat ovat voimassa lain voimaantulon jälkeenkin.

Pykälän 4 momentissa säädetystä lääninhallituksen oikeudesta määrätä henkilö otettavaksi erityiseen tutkintoon ehdotetaan 74 §:n perusteluihin viitaten säädettäväksi asetuksella. Henkilö, jota ei ole otettu erityiseen tutkintoon, voisi valittaa päätöksestä lääninhallitukseen.

36 §. Pykälän 2 momentiksi on siirretty peruskouluasetuksen 50 §:n 2 momentista säännökset, jotka koskevat menettelyä haettaessa lupaa aloittaa koulunkäynti säädettyä aikaisemmin. Samalla 1 momentista on poistettu tarpeettomana viittaus asetukseen, koska muut asetukseen sisältyvät koulunkäynnin poikkeavaa aloittamisajankohtaa koskevat menettelysäännökset on tarkoitus kumota.

36 a §. Lakiin on uudeksi 36 a §:ksi siirretty oppilaan erityisluokalle tai vastaavaan erityisopetukseen siirtämistä koskevat nykyisin peruskouluasetuksen 55 §:ään sisältyvät säännökset. Mainittuun opetukseen siirtäminen on luonteeltaan sellainen oppilaan oikeusturvan kannalta olennainen päätös, että siitä tulee säätää laissa. Puheena olevaan erityisopetukseen siirtämistä koskeva päätös edellyttää usein myös salassa pidettävien lääkärin ja psykologin lausuntojen luovuttamista koululautakunnalle. Koska lääkärin, terveydenhuollon henkilöstön ja sosiaaliviranomaisten salassapitovelvollisuudesta on säädetty lailla, tulee näiden tietojen luovuttamisesta koululautakunnan käyttöön säätää samalla säädöstasolla. Koululautakunnan jäsenten salassapitovelvollisuudesta on ehdotettu säädettäväksi kunnan kouluhallinnosta annetun lain 16 §:ssä.

Pykälään on myös tehty eräitä teknisiä korjauksia verrattuna nykyiseen peruskouluasetuksen 55 §:ään. Siihen ei ole otettu säännöstä velvollisuudesta ilmoittaa lääninhallitukselle päätöksestä, jolla oppilas on otettu tässä tarkoitettuun erityisopetukseen huoltajan suostumuksella.

38 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että koulupiiriin muuttaneella oppilaalla, joka ei voi kielen opetuksen puolesta tarkoituksenmukaisesti jatkaa koulunkäyntiään oman piirinsä peruskoulussa, on oikeus ilman lääninhallituksen lupaa päästä myös muun kunnan sellaiseen peruskouluun, jossa opiskelun jatkaminen on mahdollista. Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan ennen lain voimaan tuloa annetut lääninhallituksen luvat pysyisivät voimassa lain voimaantulon jälkeenkin.

46 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä säädetty velvollisuus antaa vähävaraisen huoltajan lapselle silmälasit oppilaan koulunkäynnin sitä edellyttäessä kuuluu kunnan sosiaalitoimen piiriin. Johtokunnan velvollisuus ilmoittaa kuulokojetta tai muuta avustustusta tarvitsevasta oppilaasta asianomaiselle lautakunnalle ehdotetaan kumottavaksi kunnan hallinnon sisäisiä menettelytapoja koskevana asiana. Eri hallintokuntien tulee edelleenkin olla oppilaan koulunkäynnin edellytysten turvaamiseksi tarvittavassa yhteistyössä keskenään.

48 §. Pykälän 2 momenttiin on lisätty säännös, jonka mukaan oppilaalla on oikeus viikonloppuisin, koulun alkamis- ja päättymispäivinä sekä ennen ja jälkeen lukuvuoden aikana olevia lomapäiviä maksuttomaan kuljetukseen majoituspaikan ja kodin välillä tai oikeus saada avustusta matkasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Säännös vastaa hallinnossa ja valtionosuuden myöntämisessä noudatettua käytäntöä.

49 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä on säädetty kunnan mahdollisuudesta ja eräissä tapauksissa velvollisuudesta järjestää oppilaille koulujen loma-aikoina lomavirkistystoimintaa. Lomavirkistystoimintaan liittyvä kesäsiirtoloiden valtionapu on poistettu valtion tulo- ja menoarviosta jo aikaisemmin.

51 §. Menettelystä, jonka mukaan koulunkäyntiavustajien ottamiseen tarvitaan kouluhallituksen lupa, ehdotetaan luovuttavaksi. Kunta voisi itsenäisesti päättää koulunkäynti-

avustajien ottamisesta opetusministeriön antamien määräysten rajoissa.

52 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei peruskoulussa enää olisi aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virkoja. Nykyiset aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virat muuttuisivat lehtorin viroiksi. Ehdotus vastaa uudessa ammatillisissa oppilaitoksissa koskevassa lainsäädännössä omaksuttua linjaa. Aineenopettajan ja lehtorin kelpoisuusvaatimukset ovat nykyään pääosiltaan samansisältöiset. Koska kuitenkin opinto-ohjaajan ja erältä osin myös aineenopettajan kelpoisuusvaatimukset poikkeavat nykyisistä lehtorin kelpoisuusvaatimuksista, asetukseen on tarkoitus lisätä säännös, jonka mukaan aikaisemman aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kelpoisuuden omaava henkilö on kelpoinen lehtorin virkaan. Opettajan virkojen kelpoisuusvaatimuksiin ei esityksessä ole puututtu. Aineenopettajan, opinto-ohjaajan ja lehtorin viran palvelussuhteen ehdot on virkaehtosopimuksessa yhtenäistetty, joten eri virkatyyppien säilyttämiseen ei ole tältääkään osin tarvetta.

Pykälän 3 momenttiin on säännösten selkeyttämiseksi siirretty lain 58 §:stä säännös, jonka mukaan tuntiopettaja otetaan toistaiseksi tai määräajaksi.

53 §. Kuntien harkintavaltaa perustaa peruskoulun ja lukion yhteisiä opettajan virkoja sekä sellaisia opettajan virkoja, joiden haltijat ovat velvollisia opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan muun tai muiden sopijakuntien yhdessä tai useammassa peruskoulussa tai lukiassa, on väljennetty. Opetusministeriö ei enää antaisi ohjeita tällaisten virkojen perustamisen edellytyksistä, vaan kunta päättäisi niistä itsenäisesti säännösten asettamisrajoissa. Pykälän 3 momentin mukaan peruskouluun voidaan perustaa sellainen virka, jonka opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunneista on virkaa perustettaessa vähintään puolet peruskoulussa. Kuntien yhteinen virka tulee 4 momentin mukaan perustaa siihen oppilaitokseen tai sen kunnan koululaitoksen viraksi, josta on saatavana eniten tunteja opetusvelvollisuuden täyttämiseksi. Viran perustamisen jälkeen tapahtuvat tuntimäärän muutokset eivät velvoita kuntaa viran uudelleenjärjestelyyn.

54 a §. Pykälä sisältää virkojen, viranhaltijoiden ja tuntiopettajien osalta yleisen viittauksen kunnallislakiin ja sen nojalla annettuihin määräyksiin. Kunnallislain ja sen nojalla annettun virkasäännön soveltamisala peruskoulussa

laajenee huomattavasti. Kunnallistaista ja kunnan virkasäännöstä poiketaan vain silloin, kun siitä on peruskoululaissa tai sen nojalla annettussa asetuksessa nimenomaisesti säädetty. Tuntiopettajiin sovelletaan, jollei toisin ole säädetty, kunnan tilapäisiä viranhaltijoita koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Merkittävien poikkeus tilapäisiä viran haltijoita koskevista säännöksistä on se, että tuntiopettaja voidaan ottaa pitemmäksi ajaksi kuin kalenterivuodeksi kerrallaan.

55 §. Peruskoulun virkojen perustamista ja lakkauttamista koskeva toimivalta sekä pääosin viran lakkauttamisen edellytykset on jätetty kunnallislain ja sen nojalla annetun virkasäännön varaan. Samoin virkasäännön nojalla on jätetty ratkaistavaksi mahdollisuus päättää, ettei virkaa ole vakinaisesti täytettävä. Opettajanvirkoja tulee edelleenkin olla niin monta kuin opetustuntien määrä pysyvästi edellyttää. Asetuksella voitaisiin, kuten nykyisinkin, antaa tarkempia määräyksiä valtionosuuteen oikeuttavien opettajan virkojen määrästä. Muilta osin virkojen perustaminen ja lakkauttaminen olisi kunnan harkinnassa.

56 §. Pykälän 1 ja 2 momenttia on muutettu, ja pykälään on lisätty uusi 3 momentti. Siitä on kumottu 6 momentti. Nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi. Opettajan viran vakinaisen haltijan siirtämistä koskevia säännöksiä viran lakkautustapauksissa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siirrot tapahtuvat ensi sijassa kunnan sisällä. Näin luovuttaisiin voimassa olevasta etupäässä oppilaitosmuotoon perustuvasta siirtojärjestelmästä. Ehdotus vähentäisi siirtämistä koskevien asioiden vuorottaista käsittelyä kunnassa ja kouluhallituksessa. Ehdotetut muutokset eivät heikennä lakkautetun viran haltijan asemaa.

Ehdotuksen mukaan opettajaa ei voitaisi nykyisestä poiketen siirtää toisen kunnan tai kuntainliiton muuhun kuin opettajan virkaan.

Pykälän nykyinen 6 momentti, jonka mukaan vakinaiset opettajat tai oppilaskodinhoitajat voivat asianomaisten koululautakuntien suostumuksella vaihtaa keskenään virkoja, ehdotetaan kumottavaksi. Tätä mahdollisuutta, jota lainsäädäntö ei muiden viranhaltijoiden osalta tunne, on sovellettu käytännössä harvoin.

56 a §. Pykälään on lisätty aikaisemmin 56 b §:ssä säädetty mahdollisuus siirtää viranhaltija toiseen virkaan muusta viranhoidollisiin näkökohtiin perustuvasta hyväksyttävästä

syystä. Pykälässä tarkoitetut viranhaltijoiden siirrot tehdään 56 §:ssä säädettyssä järjestyksessä. Siirtämiseen edellytetään viranhaltijan suostumus samoissa tilanteissa kuin voimassa olevassa lainsäädännössä.

56 b §. Pykälään on siirretty nykyinen siirrettävien opettajien muuttokustannusten korvaamista valtion varoista koskeva 91 §:n säännös. Pykälään nykyisin sisältyvä asia ehdotetaan siirrettäväksi 56 a §:ään.

58 §. Pykälä on rakenteellisesti uusittu, ja siitä on poistettu kunnallislain ja virkasäännön kanssa päällekkäiset säännökset. Viran uudelleen haettavaksi julistaminen, viransijaisen ja tuntiopettajan ottaminen virkaan tai tehtävään sitä haettavaksi julistamatta sekä avointa virkaa täytettäessä varasijalle mahdollisesti valittavista hakijoista päättäminen määräytyvät virkasäännön mukaan. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi johtokunnan ja opettajakuntaan kuuluvien kuulemista ennen rehtorin viran täyttämistä edellyttävä säännös. Mahdollinen kuuleminen jäisi siten kunnan harkintaan.

Ottaen huomioon uusi 21 a § viran täyttämisen voidaan johtosäännöllä siirtää johtokunnalle tai muulle monijäseniselle toimielimelle.

Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka mukaan lääninhallitus voi määrätä avoimen viran hoitajan alkaneeksi lukuvuodeksi, jos avoimeen virkaan ei ennen 1 päivää elokuuta ole valittu viran hoitajaa. Asetuksesta on tarkoitus kumota säännös, jonka mukaan virka on täytettävä vakinaisesti 1 päivästä elokuuta lukien. Kunnat voisivat siten jatkossa täyttää avoinna olevan opettajan viran haluamastaan ajankohdasta.

Viran täyttämistä koskevan päätöksen tiedoksiantoa koskeva säännös on siirretty pykälän 2 momentista 4 momenttiin. Tuntiopettajan virkasuhteen pituutta koskeva säännös on siirretty pykälän 4 momentista 52 §:ään.

58 a §. Pykälän 1 momentista on 56 a §:n perusteluihin viitaten poistettu viittaus 56 b §:ään. Pykälän 3 momentista on poistettu säännökset, jotka koskevat mahdollisuutta siirtää viranhaltija toisen kunnan tai kuntainliiton muuhun kuin opettajan virkaan. Toisen kunnan tai kuntainliiton opettajanvirkaan siirtää edelleenkin asianomainen keskusvirasto. Pykälän 3 momenttiin on siirretty peruskouluasetuksen 89 §:stä säännös, jonka mukaan toisen kunnan tai kuntainliiton virkaan siirtämiseen tulee saada asianomaisten kunnanhallituksen tai liittohallituksen suostumus. Pykälään on uu-

deksi 4 momentiksi siirretty peruskouluasetuksen 89 §:stä säännökset, jotka koskevat siirrosta vastaavan viranomaisen velvollisuutta ilmoittaa viranhaltija asianomaiselle muulle viranomaiselle siirrettäväksi, jos se ei voi itse suorittaa siirtoa.

58 b §. Pykälän rakenteeseen on tehty eräitä teknisiä parannuksia.

58 c §. Pykälään on peruskouluasetuksen 124 b §:stä siirretty säännös, jonka mukaan kouluhallitus tai ammatikasvatushallitus voi määrätä alaisensa oppilaitosten virkoja täyttökieltoon enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Pykälää on myös selkeytetty poistamalla siitä tarpeeton viranhaltijan siirtoa koskeva maininta. Pykälässä viitataan 58 b §:ään, jonka mukaan keskusvirasto voi siinä mainituilla edellytyksillä nimittää henkilön alaisensa oppilaitoksen virkaan sitä haettavaksi julistamatta.

59 §. Opettajan tehtävien yleiskuvaus on pykäläehdotuksen 1 momentissa muotoiltu uudelleen. Säännös kattaa kaikki opettajan nykyiset tehtävät. Asetuksesta on tarkoitus kumota yksityiskohtainen opettajan tehtäviä koskeva luettelo. Pykäläehdotuksessa opettajan virkavelvollisuuteen kuuluvat tehtävät on sidottu peruskoululain yleisiin kasvatustavoitteisiin, opetussuunnitelmaan ja työsuunnitelmaan. Lisäksi opettajan tulee suorittaa erikseen säädetyt ja määrätyt koulutyöhön kuuluvat tehtävät. Asetuksella on edelleen tarkoitus säätää eräistä lähinnä opettajan toimivaltaa määrittelevistä tehtävistä sekä opettajan velvollisuudesta hoitaa tietyissä tapauksissa myös toisen opettajan tehtävät.

Ruokailua valvovan opettajan aterian maksuttomuutta koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi. Aterian maksuttomuudesta on sovittu virkaehtosopimuksessa. Kunta saa valtionosuutta virkaehtosopimuksen mukaisiin ruokailumenoihin.

60 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, jolloin viranhaltijan ja tuntiopettajan palkkauksen maksamisesta päättämisessä noudatettaisiin kunnallislakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä. Uudistus ei merkitse asiallisia muutoksia nykyiseen käytäntöön. Säännös opetusministeriön toimivallasta erityisestä syystä oikeuttaa viranhaltija lukemaan palvelulisää varten hyväkseen muikin kuin virkaehtosopimuksessa sovittu palveluaika ehdotetaan palvelussuhteen ehtoja koskevana asiana kumottavaksi. Mainitulla toimivallalla ei ole suurta käytännön merkitystä, koska virkaehtosopi-

mukset ovat tulleet tältä osin aikaisempaa kattavammiksi. Opetusalan virkaehtosopimuksia ollaan edelleen kehittämässä siten, että palvelulisään oikeuttavaa aikaa määriteltäessä voidaan nykyistä joustavammin ottaa huomioon erilainen opetustyön kannalta hyödyllinen palveluaika.

60 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Peruskoululain nojalla toiseen päätoimiseen virkaan siirretylle vakinaiselle peruskoulun viranhaltijalle henkilökohtaisena lisäpalkkiona suoritettavan entisen ja uuden viran palkkauksen erotuksen maksamisesta on sovittu virkaehtosopimuksessa.

62 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Viranhaltijan virkavapauden myöntämisestä ja osittaisesta virkavapaudesta määrätään virkasäännössä. Viranhaltijan velvollisuutta sairauden vuoksi pyytää virkavapautta sekä tämän velvollisuuden täyttämättä jättämisen yhteydessä noudatettavia menettelytapoja koskeva 2 momentti on siirretty 70 §:n 1 momentiksi. Koululautakunnan on vapautettava sairautensa vuoksi virkatehtäviensä hoitamaan kykenemätön viranhaltija virantoimituksesta sairauden ajaksi, jos viranhaltija ei pyydä virkavapautta. Virantoimituksesta vapauttamisesta ei enää tarvitsisi ilmoittaa lääninhallitukselle. Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus määräytyy kunnallislain 146 §:n nojalla. Mitä edellä on todettu viranhaltijoista, koskee vastaavasti myös tuntiopettajia.

62 b §. Viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan irtisanomisperusteet ja muut irtisanomista koskevat määräykset on siirretty samaan pykälään. Muutos on tekninen, eikä se vaikuta mainittujen henkilöstöryhmien oikeudelliseen asemaan. Nykyinen 62 b §:n 3 momentti ja 62 c §:n 3 momentti, jotka koskevat määräajaksi otetun tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan virkasuhteen päättymistä ilman irtisanomista määräajan kuluttua loppuun, ehdotetaan kumottavaksi ja asia jätettäväksi virkasäännön varaan.

62 c §. Edellä 62 b §:n perusteluihin viitaten säännös ehdotetaan kumottavaksi.

62 d §. Pykälän 3 momentin säännös koululautakunnan velvollisuudesta antaa viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanoutumisesta todistus ehdotetaan kumottavaksi ja jätettäväksi asia muiden kunnan viranhaltijoiden osalta noudatettavan käytännön varaan.

62 e §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen laki-

sääteisestä kuulemisesta ennen viranhaltijan toiseen virkaan siirtämistä tai viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomista taikka virantoimituksesta pidättämistä ehdotetaan luovuttavaksi. Voimassa oleva mallivirkasääntö ei sisällä tällaista menettelyä kunnan muiden viranhaltijoiden osalta. Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen tehtävänä on jo niiden toiminnan tarkoitus huomioon ottaen oma-aloitteinen tai mainittujen toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden aloitteesta tapahtuva järjestönsä jäsenistön edunvalvonta, joka perustuu yleiseen työmarkkinoita sääntelevään lainsäädäntöön ja sopimuksiin. Tätä toimintaa koskevien menettelytapojen sisällyttämistä koulun toimintaa koskevaan erityislainsäädäntöön ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

63 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Peruskoulun viranhaltijoihin sovelletaan ehdotuksen mukaan kunnallislain ja kunnan virkasäännön kurinpitorangeistuksia koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Virkasääntöihin sisältyvät kurinpitorangeistukset, kirjallinen varoitus, määräaikainen virantoimituksesta erottaminen ja viraltapano, ovat samat kuin kumottavaksi ehdotetussa pykälässä. Pykälää on vaikiintuneesti tulkittu siten, että myös opettajan sopimaton käyttäytyminen virantoimituksen ulkopuolella on voinut olla kurinpitorangeistuksen perusteena. Kuntien virkasääntöjen mukaan kurinpitorangeistus voidaan määrätä vain sopimattomasta käyttäytymisestä virantoimituksessa.

64 §. Opettajien kurinpidossa ehdotetaan siirryttäväksi erikseen säädettäviä poikkeuksia lukuun ottamatta kunnallislain ja kunnan virkasäännön mukaiseen menettelyyn. Kuntien virkasääntömallista poiketen peruskoulun viranhaltijan ja tuntiopettajan kurinpitomenettelyn vireillepanosta ja kurinpitorangeistuksista sekä virantoimituksesta pidättämisestä päättäisi kunnanhallituksen sijasta edelleen koululautakunta. Kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetusta laista ehdotetaan kumottavaksi kouluhallituksen istunnon työnantajia ja opettajajärjestöjä edustavia lisäjäseniä koskeva 5 a §. Lisäjäsenet ovat osallistuneet muun ohella kurinpitoasiota koskevien valituksen käsittelyyn. Jotta opettajien edustajat voisivat kurinpitovalitusten siirtyessä läänin oikeuksiin edelleenkin osallistua kurinpitoasioiden käsittelyyn, ehdotetaan päätösvalta säilytettäväksi koululautakunnalla. Pakollisesta lääninhallituksen määräämän tutkijan suoritta-

masta kurinpitopäätöstä edeltävästä tutkimuksesta ehdotetaan luovuttavaksi. Lääninhallituksella olisi kuitenkin edelleenkin velvollisuus suorittaa mainittu tutkimus ja esittää tutkimuksen tulos ja mahdollinen rangaistusvaatimus koululautakunnalle, jos koululautakunta sitä pyytää.

Virkasäännön mukaiseen kurinpitomenettelyyn siirryttäessä kurinpitomenettely on eräitä erikseen määrättyjä poikkeuksia lukuun ottamatta pantava vireille 90 kalenteripäivän kuluessa siitä, kun se seikka, joka voi aiheuttaa tällaisen menettelyn, tuli vireillepanosta vastaavan viranomaisen tietoon.

65 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Kurinpitomenettelyn suhde tuomioistuimen samasta asiasta antamaan ratkaisuun ja tuomioistuimessa vireillä olevaan syytteen määrätty virkasäännön mukaan. Kuntien virkasäännöt sisältävät kumottavaksi ehdotettua pykälää vastaavat määräykset.

66 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Virantoimituksesta pidättäminen syytteen, kurinpitomenettelyn tai rikosta taikka kurinpitomenettelyä koskevan tutkimuksen vuoksi ehdotetaan 65 §:n perusteluihin viitaten ratkaistavaksi kunnallislain 77 §:n 2 momentin nojalla. Peruskoululain 64 §:n perusteluihin viitaten virantoimituksesta pidättämisestä päättää kunnanhallituksen sijasta kuitenkin koululautakunta. Pidätyspäätöksestä ei tarvitsisi enää ilmoittaa lääninhallitukselle.

69 §. Pykälän 2 momentista on poistettu viittaus jo aikaisemmin kumottuun 72 §:ään. Samalla siitä on poistettu yleisaineiden aineenopettajan erityistä eroamiskikää koskeva säännös. Kumotussa 72 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävien opettajien erityinen eroamiskikä turvattaisiin lain voimaantulosäännöksellä.

Pykälän 3 momentissa säädetty toimivalta oikeuttaa eroamisien saavuttanut viranhaltija ja tuntiopettaja jatkamaan samassa virassa tai tehtävässä on siirretty lääninhallitukselta koululautakunnalle. Kunnan toimielimellä on lääninhallitusta paremmat edellytykset arvioida viranhoidon jatkamisen edellytyksenä oleva viranhaltijan ja tuntiopettajan työkyky. Lain voimaantulosäännöksen mukaan lääninhallituksen ennen lain voimaantuloa myöntämä lupa olisi voimassa lain voimaantulon jälkeenkin.

70 §. Pykälän 1 momentiksi on 62 §:n perusteluihin viitaten siirretty nykyinen 62 §:n 2

momentti. Nykyinen 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykäläehdotuksen 2 momentissa toimivalta määrätä viranhaltija hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin on siirretty lääninhallitukselta koululautakunnalle. Ehdotuksen mukaan viranhaltija on vastaavasti velvollinen antamaan terveydentilaansa koskevia tietoja lääninhallituksen sijasta koululautakunnalle. Ehdotettu uusi 21 a § huomioon ottaen tässä tarkoitettua toimivaltaa ei voi siirtää kunnan muulle toimielimelle tai viranhaltijalle, koska kysymys on olennaisesti viranhaltijan oikeusturvaan liittyvästä asiasta. Terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin määrittämisen jäädessä kunnan päätösvaltaan tulee kunnan suorittaa tutkimuksista aiheutuvat välttämättömät kustannukset. Nykyisin kustannukset maksetaan valtion varoista.

74 §. Peruskoululain uudet muutoksenhakua koskevat säännökset, 74—76 ja 76 a §, on otettu lain 8 lukuun, ja luvun otsikkoa on muutettu. Peruskoulun kiinteistöä ja irtaimistoa nykyisin käsittelevät 74—76 §:n säännökset on 86 §:n perusteluihin viitaten osittain ehdotettu kumottaviksi ja osin siirrettäväksi lain 86 §:ään.

Pykälän 1 momentissa on ilmaistu pääsääntö, jonka mukaan kunnan viranomaisen päätökseen peruskoululaissa tai peruskouluasetuksessa säädettyssä asiassa haetaan muutosta siten kuin kunnallislaissa on säädetty. Koululautakunnan päätöksestä valitetaan siten kouluhallituksen sijasta lääninoikeuteen. Koululautakunnan alaisten hallintoelinten ja viranhaltijoiden päätöksistä niille säädettyissä asioissa ei näiden asioiden laatu huomioon ottaen pääsääntöisesti ole valitusoikeutta. Jos asia on johtosäännöllä siirretty koululautakunnan alaisen hallintoelimen tai viranhaltijan päätettäväksi, voidaan päätöksestä kuitenkin valittaa kunnallislain mukaisesti. Tällöin ensimmäisenä muutoksenhakuasteena on kunnanhallitus. Koululautakunnat eivät siten enää toimisi muutoksenhakueliminä, eikä koululautakunnalta johtosäännöllä johtokunnan tai viranhaltijan päätettäväksi siirrettyä asiaa enää saateta koululautakunnan ratkaistavaksi. Jos koululautakunnan alaiselle hallintoelimelle tai viranhaltijalle säädetty tehtävä on johtosäännöllä siirretty koululautakunnalle tai muulle toimielimelle taikka viranhaltijalle, ei siirron perusteella toimivaltaisen toimielimen tai viranhaltijan päätökseen

saa hakea muutosta. Koululautakunta tai muu toimielin taikka viranhaltija rinnastetaan näissä tapauksissa muutoksenhakuoikeuden osalta siihen hallintoelimeen tai viranhaltijaan, jolta tehtävä on siirretty.

Pykälän 2 momentin mukaan koululautakunnan tai 21 a §:n nojalla johtosäännössä mahdollisesti määrätyn muun kunnan toimieliimen päätökseen viran vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa haetaan kuitenkin muutosta kouluhallitukselta noudattaen muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia. Rehtorin, opettajan ja oppilaskodinhoitajan virkaan tulee peruskoululain 58 §:n mukaan valita säädettyt kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista taitavin ja soveliaain. Taitavuuden ja soveliaisuuden arviointi edellyttää sellaista pedagogista ja opettajankoulutuksen erityisasiantuntemusta, että valituksen ohjautumista kouluhallitukseen on pidettävä perusteltuna. Kouluhallituksen päätöksestä voi laillisuusperusteella valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Pykäläehdotuksen 3 momentin nojalla asetuksella on tarkoitus säätää, että tietyistä oppilasta koskevista päätöksistä voidaan hakea muutosta hallintovalituksella lääninhallitukselta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Asiat käsittelee lääninhallituksessa kouluosasto. Asetuksella on tarkoitus säätää, että lääninhallitukselle voidaan valittaa päätöksestä, joka koskee oppilaaksi ottamista tai erityiseen tutkintoon pääsemistä, oppilaan ottamista peruskoulun oppilaskotiin tai oppilaskodista erottamista ja oppilaan muuta kuin satunnaista vapauttamista jonkin aineen opiskelusta. Mainituissa asioissa on yleensä kysymys oikeudellisen tulkinnan ohella päätöksen pedagogisesta tarkoituksenmukaisuudesta. Puheena olevat asiat ovat myös luonteeltaan sellaisia, että ne on ratkaistava nopeasti. Tämän vuoksi ehdotettu valitusmenettely takaa kunnallisvalitusta paremmin oppilaan oikeusturvan.

Pykälän 4 momentissa säädetään valituskielloista. Ehdotuksen mukaan tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan ottamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta. Aikaisemmasta poiketen valittaa ei siten saa myöskään päätöksestä, jolla on otettu avoimen viran hoitaja. Valittaa ei saisi myöskään koululautakunnan päätöksestä, joka tulee alistaa lääninhallituksen vahvistettavaksi. Valituskielto koskisi siten 36 a §:ssä tarkoitettua oppilaan siirtämistä luokkamuotoiseen erityisopetukseen vastoin huoltajan tahtoa ja 42 §:n mukaista

oppilaan erottamista. Koululautakunnan alaisen hallintoelimen ja viranhaltijan päätöksestä saa ehdotuksen mukaan valittaa vain silloin, kun hallintoelin tai viranhaltija on tehnyt päätöksen siirretyn toimivallan nojalla. Poikkeuksena tästä ovat kuitenkin 3 momentissa tarkoitettut asetuksella säädettävät oppilasta koskevat päätökset, joihin voidaan hakea muutosta lääninhallitukselta riippumatta siitä, millä tasolla päätös on kunnassa tehty.

75 §. Pykälän 1 momentti sisältää peruskoulua korvaavan koulun muutoksenhakusäännökset. Myös peruskoulua korvaavan koulun ylläpitäjän ja johtokunnan peruskoululain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Poikkeuksena ovat kuitenkin rehtorin ja opettajan toimen vakinaista täyttämistä koskevat päätökset, päätökset toimenhaltijoiden ja tuntiopettajien kurinpitosiassa ja virantoimituksesta pidättämisestä sekä päätökset pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa asetuksella säädettävissä 74 §:n perusteluissa mainituissa oppilasta koskevista asioissa. Toimen vakinaista täyttämistä koskevista päätöksistä valitetaan kouluhallitukseen. Muutoksenhausta toimenhaltijoiden kurinpitoa ja virantoimituksesta pidättämistä koskeviin päätöksiin on puolestaan voimassa, mitä valtion virkamieslainsäädännössä säädetään. Kurinpitosiassa virkamieslautakunta tekee ensiasteen päätöksen. Virkamieslautakunnan päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan ensiasteessa kouluhallitukselta. Erikseen säädettävissä oppilasta koskevista päätöksistä muutosta haetaan lääninhallitukselta. Asetuksessa annetaan tarkemmat säännökset muutoksenhakumenettelystä.

Pykälän 1 momenttiin on otettu erityissäännös valitusajasta toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa. Pykälän 4 momenttiin on otettu valtuutus säätää valituskielloista asetuksella. Asetuksella on tarkoitus kieltää valitus-oikeus koulun ylläpitäjän ja johtokunnan päätöksistä, jotka koskevat toimen perustamista ja lakkauttamista sekä uudelleen järjestämistä, palkkauksen maksamista ja ikälisien, palvelulisien ja määrävuosikorotusten myöntämistä sekä kouluksiinteistön käyttöä. Valittaa ei saisi myöskään päätöksestä, joka on säädetty alistettavaksi valtion viranomaisen vahvistettavaksi.

76 §. Pykäläehdotuksen mukaan kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen ja lääninhallituksen peruskoululain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen ja niiden valituksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa on säädetty. Muutosta haettaisiin siten valituksella korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kouluhallituksen päätökseen, jolla se on ratkaissut koululautakunnan tai peruskoulua korvaavan koulun johtokunnan päätöksestä tehdyn valituksen viran tai toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa, saa hakea muutosta laillisuusperusteella.

Ehdotus merkitsee valitustien osalta muutosta sikäli, että lääninhallituksen peruskoululain tai sen nojalla annetun asetuksen nojalla antamiin päätöksiin ei enää haettaisi muutosta kouluhallitukselta vaan suoraan korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Pykäläehdotus sisältää valtuutuksen säätää asetuksella valituskielloista kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen ja lääninhallituksen päätöksistä. Asetuksella on tarkoitus säätää, että valittaa ei saa lääninhallituksen päätöksestä, jonka se on antanut sille tehdystä valituksesta 74 §:ssä tarkoitettussa oppilasta koskevassa asiassa. Asetuksella on tarkoitus myös säätää, että valittaa ei saa lääninhallituksen päätöksestä, jonka se on antanut sille alistetussa asiassa. Tällaisia lääninhallitukselle alistettavia asioita ovat oppilaan määräaikainen erottaminen koulusta ja oppilaan siirtäminen erityisluokalle tai muuhun 36 a §:ssä säädettyyn erityisopetukseen vastoin huoltajan tahtoa.

76 a §. Pykälään on lain 94 §:stä siirretty oppilaan huoltajan ja yläasteen oppilaan rinnakkaista valitusoikeutta koskeva säännös.

78 §. Pykälässä peruskoulua korvaavia kouluja koskevat viittaukset kunnan peruskoulua koskeviin säännöksiin on saatettu vastaamaan peruskoululakiin tehtyjä muutoksia. Salassapitovelvollisuuden ja tietojen luovuttamisen osalta viitataan kunnan kouluhallinnosta annettuun lakiin.

78 a §. Pykälässä peruskoulua korvaavia kouluja koskevat viittaukset kunnan peruskoulua koskeviin säännöksiin on saatettu vastaamaan peruskoululakiin tehtyjä muutoksia. Koska viran- ja toimenhaltijoiden sekä tuntiopettajien kurinpitoa ja virantoimituksesta pidättämistä koskevat säännökset ehdotetaan ku-

mottavaksi peruskoululaista, ehdotetaan yksityisten koulujen osalta siirryttäväksi näiltä osin valtion virkamieslain (755/86) mukaiseen menettelyyn. Kurinpitotoasian panisi vireille koulun johtokunta ja kurinpidollisista toimenpiteistä päättäisi kouluhallituksen yhteyteen asetettu virkamieslautakunta.

79 §. Pykälän 2 momentti on muutettu vastaamaan päätösvallan siirtoa koskevaa uutta 21 a §:ää.

86 §. Pykälä korvaa nykyisin 8 lukuun sisältyvät peruskoulun kiinteistöä ja irtaimistoa koskevat 74—76 §:n. Pykälän uusi sisältö vastaa pääosiltaan nykyisiä 74 ja 75 §:ää.

Nykyisin pykälään sisältyvä valtion ja kunnan palveluksessa olevien henkilöiden sekä peruskoulun hallintoelinten jäsenten salassapitovelvollisuutta koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi kunnan kouluhallinnosta annettuun lakiin. Koulutointa koskevat salassapitoa sekä tietojen luovutusta koskevat säännökset on keskitetty kunnan kouluhallinnosta annetun lain 16 ja 16 a §:ään.

Pykälään on keskitetty kiinteistöä ja irtaimistoa koskevat säännökset ja säännöksiä on aikaisempaan verrattuna väljennetty. Enää ei nimenomaisesti säädettäisi, että peruskoulun tontilla tai sen läheisyydessä tulee olla oppilaiden välituntien viettoon ja liikunnanharjoitukseen soveltuva alue. Koulun opetus ja muu toiminta edellyttävät tietynsuuruisia ja -tasoisia ulkotiloja. Koulun aluetta suunniteltaessa on otettava huomioon muun ohella valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden ja kuntien opetussuunnitelmien asettamat vaatimukset. Koulun tai sen osan sijoittamiselle vuokrahuoneistoon tai kunnan omistamaan muuhun kuin kouluhuoneistoon edellytetty lääninhallituksen lupa on myös poistettu. Kuntien tulee vastata siitä, että opetusta annetaan tarkoitukseenmukaisissa tiloissa.

Peruskoulun kiinteistön tai irtaimiston tai niiden osan siirtämisestä saman kunnan lukion tai yleisen kirjaston kiinteistöksi ja irtaimistoksi sekä siirtämisen edellytyksenä olevasta kouluhallituksen luvasta säädetään peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/78) 18 §:ssä. Koska siirtämisen edellytykseksi säädetty kouluhallituksen lupa liittyy pelkästään valtionosuuden mahdolliseen palautusvelvollisuuteen, voidaan siirtämistä ja siihen liittyvää kouluhallituksen lupaa käsittelevä nykyinen perus-

koululain 76 §:n 1 momentin säännös tarpeettomana jättää pois laista.

Peruskoulukiinteistön tai -huoneiston taikka peruskoulun irtaimiston luovuttaminen muun kunnallisen oppilaitoksen ja kirjaston tarpeisiin (yhteiskäyttö) tai tilapäiseen käyttöön muuhun kuin kunnan peruskoulujen tarkoitukseen sekä käytön korvausperusteista päättäminen ehdotetaan jätettäväksi kunnan harkintaan, jolloin näistä asioista ei enää tarvitse säätää asetuksella. Näin ollen lain nykyiseen 76 §:n 2 momenttiin sisältyvä valtuutus säätää näistä asioista asetuksella ehdotetaan poistettavaksi. Käytön korvausperusteista päättäminen on nykyisinkin kunnan harkinnassa. Kunta voi edelleenkin luovuttaa peruskoulun tiloja korvauksetta muun kunnallisen oppilaitoksen ja yleisen kirjaston tarpeisiin, mikäli siitä ei aiheudu sanottavaa haittaa peruskoulun toiminnalle.

90 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, ja velvollisuudesta luovuttaa peruskoulun omassa rakennuksessa vapaana oleva opettaja-asunto ensisijaisesti asianomaisen kunnan virassa olevan rehtorin tai opettajan käytettäväksi ehdotetaan luovuttavaksi. Kunnan viranhaltijoidensa osalta noudattama asuntopolitiikka muodostaa oman kokonaisuuden, johon myös opettajat ja rehtorit kuuluvat. Näin ollen ei ole tarkoituksenmukaista tältä osin ylläpitää osaa opettajista koskevaa kuntia sitovaa erityisjärjestelyä. Viimeiset opettaja-asunnot rakennettiin valtionosuuden turvin vuonna 1967.

Peruskoulun omassa rakennuksessa sijaitsevasta asunnosta perittävän vuokran sitomisesta valtion virkamieheltä vuokra-asunnoksi luovutetusta valtion virkamiesasunnosta perittävään vuokraan ehdotetaan luovuttavaksi. Kunta määräisi vuokran suuruuden noudattaen samoja periaatteita kuin muiden vastaavien vuokra-asuntojensa osalta.

91 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Säännös velvollisuudesta korvata siirrettävien opettajien muuttokustannukset valtion varoista on siirretty 56 b §:ään.

93 §. Pykälä ehdotetaan 21 a §:n perusteluihin viitaten kumottavaksi tarpeettomana. Mainittu 21 a § mahdollistaa tehtävien siirron kunnan muille toimielimille ja viranhaltijoille huomattavasti kumottavaa säännöstä laajemmin.

94 §. Muutoksenhakua koskeva 94 § ehdotetaan 74—76 ja 76 a §:n perusteluihin viitaten kumottavaksi.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. Säännöksen 2—5 momentit sisältävät eräiden ennen lain voimaan tuloa annettujen päätösten voimassaoloa, ennen lain voimaan tuloa valittujen toimielinten toimikautta, lain voimaan tullessa vireillä olevien asioiden käsittelyä sekä muutoksenhakua ennen lain voimaan tuloa tehtyihin päätöksiin koskevat määräykset.

Säännöksen 6 momentin mukaan aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virat muuttuvat lehtorin viroiksi ja virkojen haltijat sekä väliaikaiset hoitajat siirtyvät uusiin virkoihin suoraan lain nojalla. Yleisaineiden aineenopettajan virassa lain voimaan tullessa olevan henkilön oikeus erityisillä edellytyksillä eläkkeeseen 55 vuotiaana sekä 60 vuoden eroamisikä säilyy uudessa virassa, johon hän tämän lain nojalla siirtyy. Koska 1 päivänä elokuuta 1985 voimaan tulleella peruskoululain muuttamisesta annetulla lailla (614/85), johon yleisaineiden aineenopettajien erityistä eläkeikää koskeva säännös sisältyy, pyrittiin ensisijaisesti estämään tuolloin virassa olleiden suhteellisen suppean koulutuksen saaneiden ja vaikeasti uusiin tehtäviin sijoitettavien yleisaineiden aineenopettajien joutuminen lakkautuspalkalle, ei alempi eläke- ja eroamisikä koskisi 8 momentin mukaan niitä henkilöitä, jotka tämän lain voimaan tulon jälkeen nimitetään tai siirretään yleisaineiden aineenopettajan virkaa vastaavaan lehtorin virkaan.

Säännöksen 9 momentin mukaan lakkautuspalkalla olevien sekä niiden viran vakinaisena haltijoina olevien, joiden virka lakkautetaan ennen vuoden 1992 loppua, siirtämiseen sovelletaan ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olevia säännöksiä.

Säännöksen 10 momentin mukaan kumottavaksi ehdotettuja 59 §:n 3 momenttia ja 60 a §:ää sovelletaan, kunnes niihin sisältyvistä opettajien oikeuksista on sovittu virkaehtosopimusosapuolten kesken.

1.2. Lukiolaki

Lukiolakiin ehdotetaan tehtäväksi pääosin samat muutokset kuin peruskoululakiin. Lakiin on siirretty uudeksi oppilashuoltoa koskevaksi 4 a luvuksi lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain (499/83) säännökset.

Lukiolain 12 §:ssä säädetty apulaisrehtorin valinta ehdotetaan peruskoululain 18 §:n perusteluihin viitaten siirrettäväksi koululautakunnalta johtokunnalle.

Lukiolain 18 §:n 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että muita kuin laissa mainittuja lukion tehtävään kuuluvia aineita voi kuulua opetussuunnitelmaan sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Ehdotus vastaa tältä osin voimassa olevaa peruskoululakia, joka sisältää opetettavia aineita koskevan viittauksen asetukseen.

Lain 18 §:ään ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 4 momentiksi nykyiseen lukioasetuksen 33 §:ään sisältyvä säännös, joka mahdollistaa yksittäisen oppilaan opiskelun järjestämisen erityisistä syistä toisin kuin on säädetty tai määrätty. Koska säännös mahdollistaa poikkeamisen laista, on asiasta säädettävä lain tasolla. Asetuksella on tarkoitus säätää, että johtokunnan on ennen asiasta päättämistä selvitettävä, myönnettäkö oppilaalle ylioppilastutkinnosta annetun asetuksen 3 a §:ssä (715/72) tarkoitettu vapautus. Ehdotettua momenttia voitaisiin soveltaa esimerkiksi ulkomailta Suomeen muuttaneisiin henkilöihin, joita ei ole kohtuullista vaatia osallistumaan toisen kotimaisen kielen opetukseen.

Lain 21 §:n 3 momentti, joka sisältää valtioneuvoston toimivallan korottaa sellaisen lukion tuntikehystä, jolla on opetussuunnitelmaan perustuva valtioneuvoston määräämä erityinen tehtävä, on siirretty 57 §:ään. Samalla toimivalta määrätä erityinen tehtävä on siirretty valtioneuvostolta opetusministeriölle. Mainittuun 57 §:ään on siirretty myös lukioasetuksen 27 §:n 3 momenttiin sisältyvä asia. Ehdotuksen mukaan opetusministeriö voi erityisen tehtävän myöntäessään määrätä lukiolle oikeuden poiketa myös opetussuunnitelmaa ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä. Nykyisin kouluhallitus tekee erillisen päätöksen oikeudesta poiketa opetussuunnitelman perusteista.

Nykyisen 57 §:n säännös, joka koskee maksunpannun lukukausimaksun ulosmittauskelpoisuutta ilman tuomiota, ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. Opetus lukiossa on eräitä harvoja kouluhallituksen määräämiä poikkeuksia lukuun ottamatta maksutonta, eikä näitä tapauksia varten tarvita erityistä pakoperintäsäännöstä.

Lain 23 §:n 3 momentissa on luovuttu käsitteestä yksityisoppilas ja korvattu se oikeudella

suorittaa lukion oppimäärä tai osa siitä erityisessä tutkinnossa. Samalla on poistettu kouluhallituksen toimivalta antaa ohjeita asiasta. Ehdotus vastaa tältä osin peruskoululain vastaavaa säännöstä. Lukion oppimäärän tai sen osan suorittamisesta erityisessä tutkinnossa säädetään tarkemmin lukioasetuksessa. Jos joltakin on perusteettomasti eväty oikeus osallistua erityiseen tutkintoon, päätöksestä voi 47 §:n 3 momentin ja 48 §:n 3 momentin nojalla valittaa lääninhallitukseen sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Valitusmenettely korvaa nykyisessä 23 §:n 4 momentissa lääninhallitukselle säädetyn mahdollisuuden puuttua virheelliseen yksityisoppilaaksi ottamista koskevaan päätökseen.

Lain 23 §:n 4 momenttiin on siirretty nykyinen lukioasetuksen 50 §:n säännös, jonka nojalla lukuvuoden koulutyön alkaessa lukioon ilman pätevää syytä kohtuullisessa ajassa saapumatta jäänyt oppilas katsotaan eronneeksi lukiosta. Pykälään on lisätty säännös, jonka mukaan lukiosta eronneeksi katsotaan myös oppilas, joka kesken lukuvuoden jää pätevää syytä ilmoittamatta pois koulusta, jos on ilmeistä, ettei oppilaan tarkoituksena ole jatkaa koulunkäyntiään. Momenttiin on lukioasetuksen 57 §:stä siirretty oppilaan eroamista huonon koulumenestyksen vuoksi koskeva säännös.

Oppilaan kurinpidollisesta erottamisesta lukiosta lopullisesti ehdotetaan luovuttavaksi. Lakiehdotuksen 25 §:n mukaan oppilas voidaan erottaa lukiosta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi. Lopullinen erottaminen lukiosta ei ole tarkoituksenmukaista, koska oppilas ja opiskeluun liittyvät olosuhteet voivat lukiolaisten ikä huomioon ottaen muuttua nopeasti. Ehdotus vastaa tältä osin ammatillisia oppilaitoksia koskevaa lainsäädäntöä.

Lukiolain 27 §:n 1 momentin lukion virkoja koskevasta luettelosta on peruskoululain 52 §:n perusteluihin viitaten ehdotettu poistettavaksi aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virkanimikkeet. Aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virat muuttuvat ehdotetun lain voimaan tullessa nuoremman lehtorin viroiksi. Säännökset mahdollistavat myös oppilaanohjauksen vanhemman lehtorin virkojen perustamisen. Aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kelpoisuuden omaavat olisivat kelpoisia asianomaisiin lehtorin virkoihin.

1.3. Iltalukiolaki

Iltalukiolakiin ehdotetaan tehtäväksi pääosin samat muutokset kuin peruskoululakiin ja lukiolakiin. Iltalukiossa tulevat iltalukiolain viittaussäännösten nojalla sovellettavaksi lukiolain uudistetut hallintoa, viranhaltijoiden oikeudellista asemaa, norminantoa, lupamenettelyitä ja muutoksenhakua koskevat säännökset. Myös iltalukioasetukseen on tarkoitus tehdä peruskouluasetusta ja lukioasetusta vastaavat muutokset.

Lain 13 §:n 2 momentista on poistettu opetusministeriön toimivalta antaa ohjeita siitä, milloin iltalukion oppilaaksi voidaan ottaa henkilö, jonka tarkoituksena on opiskella yhden tai useamman iltalukiossa opetetun aineen oppimäärän suorittamiseksi. Keskushallinnon norminannon vähentämisen lisäksi muutoksella pyritään lisäämään eri oppilaitosmuotojen yhteistyömahdollisuuksia opetuksen järjestämisessä.

Lain 15 §:ssä on luovuttu mahdollisuudesta erottaa iltalukion oppilas lopullisesti. Iltalukion oppilas voitaisiin lukion oppilaan tavoin erottaa määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi.

Lakiin on aikaisemmin kumotun 16 §:n tilalle otettu uusi iltalukion oppilaiden opintososiaalisia etuja koskeva 16 §. Koska lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain säännökset on siirretty osaksi lukiolakia, on iltalukiolain 16 §:ään otettu viittaussäännös niihin lukiolain säännöksiin, jotka koskevat opetuksen ja kouluaterian maksuttomuutta.

Lain 20 §:n 2 momenttia on muutettu siten, että tehtävien jaosta lukion rehtorin ja iltalinjan rehtorin kesken päättää koululautakunnan sijasta lähtökohtaisesti johtokunta. Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi opetusministeriön toimivalta antaa ohjeita siitä, milloin kunnan lukioon, jossa on iltalinja, voidaan perustaa opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman lukion iltalinjalla. Asia jäisi kunnan harkintaan ottaen huomioon, että iltalukiolain 18 §:n ja lukiolain 29 §:n mukaan sekä lukiossa että sen iltalinjalla tulee olla niin monta opettajanvirkaa kuin opetustuntien määrä pysyvästi edellyttää. Virkaa perustettaessa tulee opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunteista vähintään puolet olla lukion tunteja. Viran perustamishetken jälkeen tuntimäärissä

tapahtuvat muutokset eivät velvoittaisi kuntaa muuttamaan virkaa iltalinjan viraksi.

Lain 24 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että luvan myöntäminen iltalukion tai lukion iltalinjan opetuksen järjestämiseen koulun toimipaikan ulkopuolella siirretään valtioneuvostolta opetusministeriölle. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että iltalukion tai lukion iltalinjan toimipaikalla tarkoitetaan koulun sijaintikuntaa. Opetusministeriön lupa tulisi kysymykseen silloin, kun ilmaantuu sellaisia ajoittaisia tai pieniä oppilasryhmiä koskevia sivistystarpeita, jotka eivät edellytä uuden kouluyksikön perustamista. Pykälän mukaan erityisen koulutustehtävän vaatiessa olisi mahdollista opetusministeriön luvalla poiketa tietyistä iltalukiota koskevista säännöksistä. Säännöksellä mahdollistetaan opetuksen järjestäminen esimerkiksi vankilassa. Lain 21 §:ään on lisätty viittaussäännös, joka mahdollistaa 24 §:n soveltamisen myös yksityiseen iltalukioon tai lukion iltalinjaan.

1.4. Laki kunnan kouluhallinnosta

1 §. Ehdotuksessa kunnan koululaitoksen käsitettä on laajennettu siten, että siihen voi kunnan peruskoulun, lukion ja iltalukion lisäksi kuulua muukin johtosäännössä määrätty kunnan omistama oppilaitos kuin ammatillinen oppilaitos. Näin ollen kansalais- ja työväenopisto tai musiikkioppilaitos voitaisiin liittää osaksi kunnan koululaitosta. Pykälässä, kuten myös muualla kunnan koululaitokseen kuuluvia oppilaitoksia koskevassa lainsäädännössä, on luovuttu koulutoimen johtosäännön käsitteestä. Kunnat voivat siten joko entiseen tapaan laatia erillisen koulutointa koskevan johtosäännön tai sijoittaa johtosääntöön otettavat koulutointa koskevat määräykset kunnan muihin johtosääntöihin.

2 §. Pykälään on lisätty uusi 2 momentti. Sen mukaan kunta voi päättää, että jokin muu lautakunta hoitaa myös koululautakunnalle kuuluvat tehtävät. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa tehtäviltään koululautakuntaa laajempialaisten koulutus-, kulttuuri- ja nuorisotoimen palveluja kunnassa yhteensovittavien lautakuntien perustaminen, kuten monissa kunnissa on vapaakuntakokeilua koskevan lainsäädännön nojalla menetelty. Tällaiseen lautakuntaan sovelletaan koululautakunnalle kuuluvien tehtävien osalta, mitä koululauta-

kunnasta säädetään. Koululautakunnalle kuuluvia tehtäviä ovat sille säädetyt tehtävät sekä peruskoululain, lukiolain ja iltalukiolain nojalla sille siirretyt tehtävät.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirtyy muutettuna 3 momentiksi. Myös 2 momentissa tarkoitettu laajempi lautakunta jakautuu kaksikielisessä kunnassa kunnan kouluhallintoon kuuluvia asioita käsitellessään suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen osastoon. Momenttiin on siirretty kumottavaksi tarkoitettu kunnan kouluhallinnosta annetusta asetuksesta säännös, jonka mukaan koululautakunnan osastosta on soveltuvin osin voimassa, mitä lautakunnasta on kunnallislaisissa säädetty. Tämä viittaussäännös koskee samalla myös 2 momentissa tarkoitettua tehtäviltään laajemman lautakunnan osastoa.

3 §. Pykälän 1 momentti sisältää yleiskuvauksen koululautakunnan tehtävistä ja toimialasta. Kunnan kouluhallinnosta annetussa asetuksessa koululautakunnalle säädetty yksittäiset tehtävät on tarkoitettu kumota. Osa tehtävistä on siirretty koulujen toimintaa koskeviin säädöksiin, kuten peruskoululakiin ja lukiolakiin sekä niiden nojalla annettuihin asetuksiin, joissa on jo ennestään säädetty useista koululautakunnan tehtävistä. Koulujen toimintaa koskeviin lakeihin on ehdotettu siirrettäväksi lähinnä koululautakunnan toimivaltaan kuuluvia tehtäviä, kuten koulujen lomista ja vapaa-päivistä päättäminen. Pykälään esitetyt muutokset eivät sinällään aiheuta muutoksia koululautakunnan tehtäviin. Peruskoululain 21 a §:n ja lukiolain 13 a §:n nojalla kunta voi kuitenkin niissä lueteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta johtosäännöllä siirtää koululautakunnalle säädettyjä tehtäviä kunnan muille toimielimille tai viranhaltijoille sekä vastaavasti muille toimielimille ja viranhaltijoille säädettyjä tehtäviä koululautakunnalle.

Koska koululautakunnan ja sen osaston tehtävät ja toimivalta määräytyvät pykälän 1 momentin lisäksi vain koulujen toimintaa koskevien lakien ja asetusten nojalla, on 2 momentin viittaussäännös kumottavaksi tarkoitettuun kunnan kouluhallinnosta annettuun asetukseen poistettu. Tämän viittaussäännöksen korvaa yleisempi pykälän 4 kohta, jonka mukaan koululautakunnan tulee suorittaa muut sille säädetty ja määrätty tehtävät. Samoin ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi säännös, jonka mukaan tarkempia määräyksiä tehtävistä voidaan antaa johtosäännöllä. Johtosään-

nöllä voidaan antaa ilman laissa ja asetuksessa olevaa valtuutustakin sellaisia määräyksiä, jotka eivät ole ristiriidassa lakien, asetusten tai niiden nojalla annettujen viranomaisten normipäätösten kanssa.

4 §. Pykälästä ehdotetaan hallinnon sisäisiä menettelytapoja koskevin kumottaviksi sen 2 ja 3 momentti. Pykälän 2 momentissa on säädetty koululautakunnan osaston mahdollisuudesta tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja kunnan koululautakunnalle kunnan koko koululaitosta koskevista asioista, velvollisuudesta varata osastolle vähintään kahden koululautakunnan jäsenen vaatimuksesta tilaisuus antaa lausunto lautakunnan päätettäväksi tulevasta asiasta ja velvollisuudesta liittää osaston lausunto tai esitys koululautakunnan päätökseen tai kunnan valtion viranomaiselle toimitettavaan toimituskirjaan. Lain 6 §:n 1 momentin nojalla kaksikielisen kunnan koululautakunnan osastojen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat määrätään lautakunnan asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista jäsenistä ja lautakunnan muut jäsenet määrätään osastojen jäseniksi sen mukaisesti, kumpaan kieliryhmään he kuuluvat. Tämä luo riittävät lainsäädännölliset puitteet lautakunnan ja sen osastojen väliselle yhteistyölle. Kumottavaksi ehdotettu 3 momentti on sisältänyt valtuuden antaa tarkempia säännöksiä ja määräyksiä osaston tehtävistä asetuksella ja johtosäännöllä. Säännös on tarpeeton, koska lain 2 §:n 3 momentin ja 4 §:n 1 momentin nojalla osastot käyttävät toimialallaan lautakunnan päätösvaltaa. Tämän päätösvalan sisältö määräytyy kunnan kouluhallinnosta annetun asetuksen tultua kumotuksi suoraan kunnan kouluhallinnosta annetun lain sekä koulun toimintaa koskevien lakien ja asetusten nojalla. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa johtosäännössä ilman nimenomaista valtuutustakin.

5 §. Pykälän 1 momentista on poistettu koululautakunnan jäsenten enimmäis- ja vähimmäismäärää koskevat säännökset ja jätetty jäsenten määrä kunnan harkintaan. Pykälän 2 momenttiin on lisätty säännös, jonka mukaan myös koululautakunnan tehtäviä hoitavassa muussa lautakunnassa voi olla kaksi opettajajäsentä. Nämä voisivat kuitenkin osallistua lautakunnassa vain koulutointia koskevien asioiden käsittelyyn.

6 §. Pykälään on tehty koululautakunnan jäsenten määrää koskevien rajoitusten poista-

misen edellyttämät muutokset. Kunta voi siten itse päättää myös koululautakunnan osastoon valittavien jäsenten määrästä. Kummankin osaston jäsenmäärän tulee olla kuitenkin yhtä suuri.

7 §. Pykälän 1 momentista on poistettu viittaukset 5 ja 6 §:ään sekä kuntien yhteistä koulutointia muiden sopijakuntien puolesta hoitavan kunnan koululautakuntaan ja sen osastoihin muista yhteistyökunnista valittavien jäsenten ja varajäsenten enimmäismäärää koskevat rajoitukset. Koululautakunnan jäsenten määrän jäädessä 5 §:n mukaisesti yleisestikin kuntien harkintaan, mainitut viittaukset ja rajoitukset eivät enää ole tarpeen. Kunnat voisivat siten vapaasti keskenään sopia muista sopijakunnista yhteisestä koulutoimesta vastaavan kunnan koululautakuntaan valittavien jäsenten lukumäärästä ja lautakunnan tarkoituksenmukaisista kuntakohtaisista voimasuhteista. Pykälän säännökset koskevat myös 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua lautakuntaa. Ottaen huomioon 5 §:n 2 momentti myös kuntien yhteistä koulutointia hoitavien lautakuntien opettajajäsenten lukumäärä on kuitenkin rajoitettu kahteen.

8 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Läsäolo-oikeudesta koululautakunnan kokouksessa päättäminen on jätetty kunnan harkintaan. Lääninhallituksen edustajalla on ollut tämän säännöksen ja kumottavaksi ehdotetun kunnan kouluhallinnosta annetun asetuksen nojalla oikeus olla läsnä koululautakunnan ja sen osaston kokouksessa ja käyttää siinä puhevaltaa. Säännösten kumoamisella on tarkoitus korostaa kunnan itsehallinnollista asemaa myös koulutoimen osalta.

9 §. Koululautakunnan tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun lautakunnan valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä vastaavan kunnan keskushallinnon viranhaltijan virkanimike on jätetty kunnan harkintaan. Se voisi edelleenkin olla koulutoimen johtaja. Muu virkanimike on kuitenkin perusteltu niissä kunnissa, joissa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu lautakunta hoitaa myös koululautakunnan tehtävät ja sitä avustavan kunnan keskushallinnon viranhaltijan tehtäväkenttä muodostuu koulutointia laajemmista kokonaisuuksista.

Pykälän 1 momentissa on myös selvennetty koulutoimen johtajan asema kunnallislain 40 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 74 a §:ssä

(727/89) tarkoitettuna asemaltaan johtavaan viranhaltijaan rinnastettavana hallinnonalan johdossa toimivana viranhaltijana. Muu pykälässä tarkoitettu viranhaltija voi olla myös mainituissa kunnallislain säännöksissä tarkoitettu välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan keskushallinnon johtava viranhaltija.

Pykälässä tarkoitetun viranhaltijan tehtäväkenttää on myös selvennetty siten, että se kattaa asianomaisen lautakunnan tehtävät.

10 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana ja koulutoimen johtajan tai muun 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranhaltijan tehtävien sääntely jätettäväksi 9 §:n 1 momentissa säädetyn tehtävien yleisen määrittelyn varaan. Puheena olevan viranhaltijan yksityiskohtaisemmista tehtävistä kunta voi määrätä johtosäännöllä. Hänelle voidaan osoittaa tehtäviä esimerkiksi peruskoululain 21 a §:n ja lukiolain 13 a §:n nojalla. Koulutoimen johtajan tehtävien siirron muulle koululautakunnan alaiselle viranhaltijalle aikaisemmin mahdollistanut 2 momentti ei ole enää tarpeen, koska koulutoimen johtajan tai muun 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranhaltijan tehtävien tarkempi määrittely on jätetty suoraan kunnan harkintaan.

11 §. Pykälästä on ehdotettu poistettavaksi säännös, jonka mukaan koulutoimen johtajan virkaan voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Mahdollisuus nimittää kunnan virkaan muu kuin Suomen kansalainen määräytyy kunnallislain nojalla. Kunnallislain muuttamisesta 28 päivänä heinäkuuta 1989 annetulla lailla lakiin lisättiin uusi 74 a, jonka 1 momentin mukaan kunnan virkaan voidaan nimittää muikin kuin Suomen kansalainen. Mainitun 74 a §:n 2 momentin mukaan välittömästi kunnan keskushallinnon johtavaan virkaan rinnastettavaan hallinnonalan johtavaan virkaan sekä asemaltaan tällaiseen virkaan voidaan nimittää vain Suomen kansalainen, jollei kunnan virkasäännössä ole toisin määrätty. Kunnan kouluhallinnosta annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan koulutoimen johtaja ja muu siinä mainittu viranhaltija on asemaltaan kunnallislain 74 a §:ssä tarkoitettu viranhaltija, johon kunnallislain mukaan siis tulee lähtökohtaisesti nimittää vain Suomen kansalainen.

Koska kunnan kouluhallinnosta annettu asetus on tarkoitus kumota, koulutoimen johtajan kelpoisuusvaatimuksista on tarkoitus säätää

oma asetus. Paikallista päätösvaltaa korostavan linjan mukaista olisi, että koulutoimen johtajan kelpoisuusvaatimukset jätettäisiin kunnan harkintaan. Uudistuksen tässä vaiheessa koulutoimen johtajan kelpoisuusvaatimukset on kuitenkin tarkoitus säilyttää nykyisellään. Sen sijaan muun 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranhaltijan kelpoisuusvaatimuksista ei kaksikielisten kuntien viranhaltijoiden kielitaitovaatimuksia lukuun ottamatta ole tarkoitus säätää, vaan kelpoisuusvaatimukset ehdotetaan jätettäväksi kunnan harkintaan. Näiden viranhaltijoiden tehtäväkenttä saattaa käsittää koulutoimen lisäksi esimerkiksi muun sivistystoimen ja nuorisotoimen. Tällainen laajempien tehtäväkokonaisuuksien hoitaminen edellyttä hallinnonalan johtavan viranhaltijan kelpoisuusvaatimusten määrittelemistä myös muista kuin koulutoimen tarpeista käsin.

Pykälään on myös tehty 9 §:n muuttamisen edellyttämät tekniset korjaukset.

12 §. Pykälästä on lain 1 §:n perusteluihin viitaten poistettu koulutoimen johtosäännön käsite. Pykälän 1 momentissa on tyhjentävästi lueteltu ne kunnan koululautakunnan tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun lautakunnan alaista koulutointa koskevat asiat, joista tulee antaa määräyksiä johtosäännössä.

Pykälän 1 momenttiin on kunnan kouluhallinnosta annetusta asetuksesta siirretty luettelo johtosäännössä määrättävistä asioista. Samalla luettelosta on kunnan yleiseen toimivaltaan kuuluvina poistettu velvollisuus johtosäännöllä määrätä koululautakunnasta ja sen osastoista sekä koululautakunnan alaisista hallinnon viranhaltijoista sekä kunnan koululaitokseen kuuluvien oppilaitosten hallintoelimestä ja johtajasta. Oppilaiden majoituksesta ja kuljetuksesta sekä kuljetus- ja saattoavustusten perusteista on säädetty asianomaisissa toimintaa koskevista säädöksissä niin yksityiskohtaisesti, ettei kuntia ole syytä velvoittaa ottamaan niistä tarkempia määräyksiä johtosääntöön. Luettelon on peruskouluasetuksen 40 §:n 4 momentista siirretty säännös velvollisuudesta ottaa johtosääntöön hallinnolliset määräykset erityisopetuksen järjestämisestä erityisluokilla ja muussa erityisopetuksessa.

Pykälän 2 momenttiin on asetuksesta siirretty säännös, jonka mukaan peruskoulua korvaavista kouluista on soveltuvin osin voimassa, mitä 1 momentissa on säädetty.

Pykälän nykyisen 3 momentin säännös kuntien velvollisuudesta alistaa lääninhallituksen vahvistettavaksi johtosäännön muutos, joka merkitsee peruskoulun lakkauttamista, ehdotetaan kuntien itsemäärämisoikeuden lisäämiseksi poistettavaksi. Alistamisvelvollisuuden poistaminen ei vaaranna oppilaiden ja heidän huoltajiensa oikeusturvaa, sillä oppilaan oikeudesta saada peruskouluopetusta on säädetty yksityiskohtaisesti ja koulun lakkauttamista koskevista päätöksistä voi valittaa lääninoikeuteen.

13 § Pykälään nykyisin sisältyvät säännökset ehdotetaan poistettavaksi. Kunnallisilla oppilaitoksilla ei enää muutamia kunnallisia kansanopistoja lukuun ottamatta ole ohjesääntöjä, joten ohjesäännön ottamista johtosäännön erityiseksi osaksi koskevalla säännöksellä ei enää ole käytännössä merkitystä. Kansanopistojenkin niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti vahvistettu ohjesääntö voidaan johtosäännöllä ilman lainsäädännössä olevaa erityistä valtuutusta teknisesti liittää kunnan koulutointa koskeviin johtosääntöihin.

Pykälään on otettu täydentävät säännökset kunnan peruskoulujen, lukioiden ja iltalukioiden yhteisistä johtokunnista. Pykälä mahdollistaa sekä kahden tai useamman saman koulumuodon yhteisen johtokunnan että eri koulumuotojen yhteiset johtokunnat. Siten esimerkiksi peruskoululla ja lukiolla sekä kahdella tai useammalla lukiolla voisi olla yhteinen johtokunta. Yhteisessä johtokunnassa tulee olla yksi opettajajäsen ja yksi oppilasjäsen jokaisesta koulumuodosta. Koska mainittuja kouluja koskevien lakien mukaan johtokunnassa tulee olla kaksi oppilasjäsentä, tulee johtokunnassa olla kaksi oppilasjäsentä myös silloin kun se on perustettu kahden tai useamman samaa koulumuotoa olevan koulun yhteiseksi. Lisäksi johtokunnassa tulee olla muun henkilökunnan kuin opettajien edustus.

Yhteisen johtokunnan perustaminen voi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi niissä peruskoululain 18 §:ssä ja lukiolain 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, joissa peruskoulu ja lukio toimivat samassa rakennuksessa tai rakennusryhmässä ja peruskoulun johtaja tai lukion rehtori hoitaa myös toisen koulumuodon rehtorin tai johtajan tehtävät.

15 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Valtioneuvoston kieltenopetuksen yleissuunnitelmaa koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi peruskoululain 30 §:n perusteluihin viitaten peruskoululain ja lukiolain valtioneuvoston tunti-

jakopäätöstä koskevien säännösten yhteyteen. Läänin kieliohjelmasta ehdotetaan luovuttavaksi. Kunta voi antaa kunnan kieliohjelman osana kunnan opetussuunnitelmaa.

16 §. Pykälään on keskitetty kunnan palveluksessa olevien henkilöiden ja kunnan hallintoelinten jäsenten salassapitovelvollisuutta koskevat säännökset oppilaita ja kunnan palveluksessa olevia henkilöitä koskevissa asioissa. Pykälä korvaa nykyiset peruskoululain 86 §:n ja lukiolain 55 §:n säännökset. Salassapitovelvollisia pykäläehdotuksen mukaan ovat hallintokunnasta riippumatta kaikki kunnan palveluksessa olevat, jotka koulutoimeen liittyviä tehtäviään hoitaessaan ovat saaneet tietää oppilaan ja kunnan palveluksessa olevan henkilön tai heidän perheensä jäsenen henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta. Salassapitosäännös koskisi siten opettajien lisäksi esimerkiksi koulupsykologeja ja -kuraattoreita, jollei heidän salassapitovelvollisuudestaan ole erikseen toisin säädetty. Kunnan sosiaalishallintoon perustettujen koulupsykologien ja -kuraattorien salassapitovelvollisuus määräytyy sosiaalihuoltolain (710/82) nojalla. Kouluterveydenhuollon henkilöstöä koskevat omat salassapitosäännöksensä.

Salassa pidettäviä tietoja ovat esimerkiksi henkilön terveydentilaa, sosiaalista asemaa, seksuaalista käyttäytymistä, uskonnollista ja poliittista vakaumusta sekä taloudellista asemaa koskevat tiedot. Jos oppilaan etu vaatii tällaisten tietojen luovuttamista, tulee salassapitovelvollisen saada luovutukseen oppilaan ja hänen huoltajansa suostumus.

Pykälän 2 momenttiin on otettu salassa pidettävien tietojen luovutusta koskeva poikkeussäännös. Koulussa työskentelevät viranhaltijat ja koulun työtä tukevat muiden hallintokuntien viranhaltijat, kuten koulupsykologit ja -kuraattorit sekä kouluterveydenhuollon henkilöstö, voisivat salassapitosäännösten estämättä ilmaista toisilleen tiedot, jotka ovat välttämättömiä oppilaan koulunkäynnin asianmukaiseksi järjestämiseksi. Pykäläehdotuksen mukaan tietojen luovutusmahdollisuus koskisi vain opetuksen järjestämiseen liittyviä toimenpide-ehdotuksia sekä niitä taustatietoja, jotka ovat välttämättömiä näiden ehdotusten toteuttamiseksi. Tietojen luovuttaminen on asiakassuhteen turvaamiseksi jätetty kaikissa tapauksissa tietoja luovuttavan viranhaltijan harkintaan. Näin ollen esimerkiksi opettajalla ei

olisi ehdotonta oikeutta saada oppilasta koskevia tietoja koululääkäriltä tai -psykologilta.

17 §. Pykälään nykyisin sisältyvät säännökset ehdotetaan poistettaviksi tarpeettomina. Kunnan kouluhallinnosta annetun lain nojalla tehtyyn kunnanvaltuuston, lautakunnan ja koulutoimen johtajan tai muun 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranhaltijan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin kunnallislaissa on säädetty. Lautakunnan ja tässä tarkoitetun viranhaltijan kunnan kouluhallinnosta annetun lain nojalla tekemät päätökset perustuvat 3 ja 9 §:ään, joissa on yleisellä tasolla määritelty lautakunnan ja mainitun viranhaltijan tehtävät ja toimiala. Lisäksi koululautakunnalle tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitetulle lautakunnalle on säädetty tehtäviä peruskoululaissa, lukiolaissa ja iltalukiolaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa. Lautakunnalle samoin kuin 9 §:ssä tarkoitetulle viranhaltijalle voidaan siirtää johtokunnalle tai koulun viranhaltijoille säädettyjä tehtäviä peruskoululain 21 a §:n ja lukiolain 13 a §:n nojalla. Peruskoulua, lukiota ja iltalukiota koskevien säännösten nojalla tehtyihin päätöksiin haetaan muutosta siten kuin peruskoululaissa, lukiolaissa ja iltalukiolaissa on muutoksenhausta säädetty.

Pykälään on otettu kunnan kouluhallinnon tehtäviä hoitavan viranomaisen oikeudesta saada tehtävien hoitamisen edellyttämät tilasto- ja muut vastaavat tiedot valtion ja kunnan muilta viranomaisilta. Pykäläehdotuksen 2 momentin mukaan valtion kouluhallintoviranomaisilla on oikeus saada asianomaisilta kunnan viranomaisilta opetuksen ja muun koulutoimen alueellisen ja valtakunnallisen kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan edellyttämät tiedot. Tällaisia tietoja olisivat esimerkiksi oppilaitos- ja opettajarekisteriin kerättävät tiedot sekä valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden kehittämisessä tarvittavat tiedot. Säännöksessä tarkoitettu tietojensaantioikeus koskisi käytännössä opetusministeriötä, kouluhallitusta ja lääninhallituksia.

Pykäläehdotus korvaa kumottavat kunnan kouluhallinnosta annetun asetuksen 9 §:n, 4 §:n 2 momentin ja 8 §:n 2 momentin sekä peruskouluasetuksen 14 §:n 1 momentin 15 kohdan. Pykälän nojalla ei olisi mahdollista luovuttaa salassa pidettäviä tietoja.

1.5. Laki kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta

5 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun, lukion ja sen iltalinjan sekä iltalukion viranhaltijan, tuntiopettajan ja toimenhaltijan irtisanomista, siirtämistä ja kurinpitoa koskevat valitukset käsitellään peruskoululain 74 ja 75 §:n perusteluihin viitaten kouluhallituksen sijasta lääninoikeudessa. Näin ollen näitä asioita varren säädetty kouluhallituksen istunnon erityyppisen kokoonpano kuntien keskusjärjestöistä ja opettajajärjestöistä valittuine lisäjäsenineen ei enää ole tarpeen.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Peruskoululain, lukiolain, iltalukiolain, kunnan kouluhallinnosta annetun lain sekä kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetun lain muuttaminen edellä ehdotetulla tavalla edellyttää myös niiden nojalla annettujen asetusten muuttamista. Muutettaviksi tulevat peruskouluasetus, lukioasetus, peruskoulua korvaavasta koulusta ja yksityisestä lukiosta annettu asetus, iltalukioasetus sekä kouluhallituksesta annettu asetus. Kunnan kouluhallinnosta annettu asetus voidaan kumota.

Asetuksista on tarkoitus poistaa kouluhallituksen norminantovaltuuksia koskevat säännökset sekä miltei kaikki lupamenettelyä edellyttävät säännökset. Asetuksista on tarkoitus kumota myös säännökset, jotka koskevat kunnan kouluhallintoelinten toimintaan liittyviä menettelytapoja. Uudistuksen yhteydessä on tarkoitus muuttaa myös eräitä koulun toimintaa ja kunnan sisäisen hallinnon järjestämistä koskevia säännöksiä.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**peruskoululain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 17 §, 31 §:n 6 momentti, 34 §:n 2 momentti, 46 ja 49 §, 56 §:n 6 momentti, 60, 60 a, 62 ja 62 c §, 62 d §:n 3 momentti, 62 e, 63, 65, 66, 90, 91, 93 ja 94 §,

sellaisina kuin näistä ovat 31 §:n 6 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (132/84), 46 § osittain muutettuna 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla (511/88), 60 a ja 62 c §, 62 d §:n 3 momentti, 62 e, 63, 65 ja 91 § 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (417/87), 62 ja 66 § osittain muutettuina viimeksi mainitulla lailla sekä 94 § osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla (614/85 ja 405/89),

muutetaan 4 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 10 §, 10 a §:n 3 momentti, 11—14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 2—4 momentti, 19 §, 20 §:n 3 momentti, 25 §:n 5 momentti, 28 §:n 2—4 momentti, 29 ja 30 §, 31 §:n 4 momentti, 35 §:n 2—4 momentti, 36 §, 38 §:n 3 momentti, 48 §:n 2 momentti, 51 §, 52 §:n 1 ja 3 momentti, 53 §:n 3 ja 4 momentti, 55 §, 56 §:n 1 ja 2 momentti, 56 a, 56 b ja 58 §, 58 a §:n 1 ja 3 momentti, 58 b, 58 c, 59, 62 b ja 64 §, 69 §:n 2 ja 3 momentti, 70 §, 8 luku, 78 §:n 1 ja 2 momentti, 78 a §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 2 momentti ja 86 §,

sellaisina kuin näistä ovat 10 a §:n 3 momentti mainitussa 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa, 13 § osittain muutettuna 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetulla lailla (326/89), 30 § osittain muutettuna mainitulla 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla, 31 §:n 4 momentti mainitussa 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa, 56 §:n 1 ja 2 momentti, 56 b §, 58 a §:n 1 ja 3 momentti, 58 b, 58 c, 62 b ja 64 §, 69 §:n 2 ja 3 momentti, 78 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 79 §:n 2 momentti mainitussa 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa, 56 a § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 15 päivänä heinäkuuta 1988 annetulla lailla (670/88) sekä 58 § osittain muutettuna mainituilla 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla, sekä

lisätään 8 §:ään uusi 4 momentti, 3 lukuun uusi 21 a § ja lakiin uusi 36 a ja 54 a §, 56 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi ja nykyinen 5 momentti kumotun 6 momentin tilalle uudeksi 6 momentiksi, sekä 58 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, siitä mainitulla 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti seuraavasti:

4 §

Peruskoulussa voidaan opetusministeriön määräämin perustein järjestää yhden lukuvuoden kestävä lisäopetusta peruskoulun oppimäärän suorittaneille.

Peruskoulussa voidaan niin ikään opetusministeriön luvalla ja ministeriön määräämin perustein järjestää enintään yhden lukuvuoden kestävää esiopetusta lapsille, jotka eivät vielä ole oppivelvollisia.

7 §

Peruskoulun ala-astetta ja yläastetta varten on kunnan alue jaettava koulupiireihin tai pidettävä koko kunta yhtenä piirinä taikka liitettävä useampia kuntia tai niiden osia kun-

tien yhteiseksi koulupiiriksi. Koululle annetun erityisen opetustehtävän takia sama alue voi kuulua kahden tai useamman ala-asteen tai yläasteen piiriin.

8 §

Koulupiirien rajat ja koulujen paikat määrätään piirijaossa. Piirijako on laadittava sellaiseksi, ettei peruskoulun ala-asteen oppilaiden koulumatka kussakin piirissä ole yleensä viittä kilometriä pitempi.

Milloin kunnassa on saamenkielisiä asukkaita, kuntaan voidaan muodostaa koulupiiri myös saamenkielistä opetusta varten.

10 §

Erityisopetuksen järjestämisestä säädetään asetuksella.

Erityisluokista muodostetulla koululla ei ole koulupiiriä.

10 a §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun opetuksen järjestämisessä voidaan, sen mukaan kuin kouluhallitus tarvittaessa määrää, poiketa tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksistä.

11 §

Sairaalan sijaintikunnan on järjestettävä opetilaana olevalle oppivelvollisuusikäiselle peruskouluopetusta siinä määrin, kuin hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista. Opetusministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset opetuksen järjestämisestä.

12 §

Peruskoulussa on koululautakunnan alaisena toimiva johtokunta.

Johtokunnasta sekä sen jäsenten ja varajäsenten valinnasta ja vaalikelpoisuudesta on jäljempänä säädetyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallislaissa (953/76) säädetään. Kahden tai useamman koulun yhteisestä johtokunnasta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

13 §

Johtokunnan jäsenistä on yksi valittava opettajakunnan ja yksi muun henkilökunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä. Osa jäsenistä on valittava oppilaiden huoltajien keskuudesta. Koulussa, jossa on yläasteen vuosiluokan oppilaita, johtokuntaan kuuluu lisäksi kaksi yläasteen vuosiluokalla olevien oppilaiden keskuudestaan lukuvuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Oppilaista valituilla jäsenillä on johtokunnan kokouksissa puhevalta mutta ei äänioikeutta.

Toimintaansa aloittavan tai päättävän koulun johtokunnan kokoonpanossa voidaan poiketa siitä, mitä 1 momentissa säädetään.

Opettajista, muusta henkilökunnasta ja oppilaista valittavilla jäsenillä voi olla kotipaikka myös muussa kuin koulun sijaintikunnassa.

Johtokunnan muiden kuin oppilasjäsenten

valinta voidaan johtosäännöllä siirtää koululautakunnan tehtäväksi.

Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen ei enää ole koulun palveluksessa taikka oppilaiden valitsema jäsen koulun oppilaana, on hänen tilalleen valittava uusi jäsen. Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen on määrääjäksi erotettu tai pidätetty virantoimituksesta tai tehtävän hoidosta taikka oppilaiden valitsema jäsen määrääjäksi erotettu koulusta, on hän tänä aikana estynyt toimimasta johtokunnan jäsenenä.

14 §

Peruskoulun johtokunnan tehtävänä on vastata koulun kasvatuksen ja opetuksen kehittämisestä, koulun sisäisestä, koulun ja kodin sekä koulun ja ympäröivän muun yhteiskunnan välisestä yhteistyöstä sekä työrauhan ylläpitämisestä sekä suorittaa sille tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty sekä erikseen määrätyt tehtävät.

15 §

Opettajakunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää koulutyötä sekä osallistua työrauhan ylläpitämiseen. Opettajakunnan tulee tehdä ehdotus koulun johtokuntaan valittavasta opettajasta ja hänen varajäsenestään sekä suorittaa opettajakunnalle erikseen määrätyt tehtävät.

16 §

Oppilaskunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Oppilaskunnan tulee valita koulun johtokuntaan kaksi oppilasjäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet sekä suorittaa oppilaskunnalle erikseen määrätyt tehtävät.

18 §

Jollei peruskoulussa ole rehtoria, tulee johtokunnan valita opettajien keskuudesta koululle johtaja. Johtaja valitaan toistaiseksi, ja hänen määräyksensä voidaan peruuttaa, kun siihen on syytä. Jos koulussa on vain yksi opettajan virka, on sen haltija koulun johtaja.

Kahdella tai useammalla peruskoululla voi olla yhteinen johtaja.

Milloin peruskoulu ja kunnan lukio toimivat samassa rakennuksessa tai rakennusryhmässä,

voi lukion rehtori hoitaa myös peruskoulun johtajan tehtävät.

19 §

Johtajan tehtävänä on johtaa, ohjata ja valvoa peruskoulun opetus- ja kasvatustyötä sekä suorittaa hänelle tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädettyt sekä erikseen määrätyt hallinto-, taloudenhoito- ja opetus-tehtävät.

20 §

Johtajan tehtävien jakamisesta johtajan ja apulaisjohtajan kesken määrää johtokunta.

21 a §

Tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan johtosäännössä määrätä kunnan muun samankielisen toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kuitenkin:

1) työsuunnitelman hyväksymistä;
2) oppilaan erottamista määrääjäksi;
3) oppilaan ottamista ja siirtämistä 36 a §:ssä tarkoitettuun erityisopetukseen vastoin huoltajan suostumusta;

4) viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomista ja kurinpitoa; eikä

5) viranhaltijan 70 §:ssä tarkoitettuun lääkärintarkastukseen määräämistä ja terveydentilaa koskevien tietojen antamiseen velvoittamista.

Edellä 1 momentista poiketen ei myöskään viran vakinaisen haltijan ottamista koskevaa päätöstä saa määrätä viranhaltijan tehtäväksi.

4 luku

Peruskoulun työaika ja opetus

25 §

Kuulovammaisten opetuksessa voidaan käyttää viittomakieltä sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

28 §

Milloin koulun yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain (267/22) mukaisesti vapautettu vähintään kolme evankelis-

luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolme ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvaa oppilasta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista opetusta.

Milloin koulun yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain mukaisesti vapautettu vähintään kolme samaan uskontokuntaan kuuluvaa oppilasta, jotka eivät saa 2 momentin mukaista opetusta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista uskonnon opetusta, mikäli heidän huoltajansa sitä vaativat.

Koulun yleisestä uskonnon opetuksesta uskonnonvapauslain mukaisesti vapautetuille vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäntarkastus-

29 §

Niiden aineiden valinnasta, joiden opiskeluun oppilas peruskoulussa sen tarjoamien mahdollisuuksien rajoissa osallistuu, päättää hänen huoltajansa. Johtokunta voi huoltajaa kuultuaan muuttaa valitun aineen toiseksi, jos se opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen takia on katsottava tarpeelliseksi.

30 §

Valtioneuvosto päättää kouluhallitusta kuuluttamaan peruskoulussa annettavan opetuksen tuntijaosta sekä hyväksyy kielenopetuksen yleissuunnitelman, joka sisältää kielenopetuksen laadulliset ja määrälliset tavoitteet. Kouluhallitus antaa opetussuunnitelman laadintaa varten opetussuunnitelman perusteet, joissa määrätään opetuksen valtakunnalliset tavoitteet ja sisällöt sekä asetusta täydentävät oppilasarvostelun yleiset perusteet, sekä vahvistaa todistusten kaavat.

Koululautakunta hyväksyy peruskoulua varten opetussuunnitelman ja siihen tehtävät muutokset. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä peruskouluja varten.

Koulun lukuvuosittaisen työn järjestämistä varten johtokunta hyväksyy opetussuunnitelmaan perustuvan työsuunnitelman. Työsuunnitelmaan sisällytettävistä asioista säädetään asetuksella.

31 §

Jos kunnassa opetetaan yhteisenä aineena kahta tai useampaa vierasta kieltä taikka vas-

taavasti toista kotimaista kieltä ja yhtä tai useampaa vierasta kieltä, saadaan oppiaineiden opettamiseen käytettävää tuntimäärää korottaa kunnassa sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

35 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös oppivelvollisuusikäisellä Suomessa asuvalla lapsella, joka ei ole Suomen kansalainen. Lisäksi kouluun voidaan erityisestä syystä ottaa myös ulkomailla asuva oppivelvollisuusikäinen lapsi.

Oikeus käydä koulua jatkuu, kunnes oppilas on suorittanut peruskoulun oppimäärän tai sen vuoden heinäkuun loppuun, jona oppilas täyttää kahdensantoista vuotta. Koululautakunta voi kuitenkin erityisestä syystä oikeuttaa oppilaan jatkamaan koulunkäyntiä mainitun ajan kohdan jälkeenkin.

Oikeudesta suorittaa erityisessä tutkinnossa peruskoulun oppimäärä tai osa siitä säädetään asetuksella.

36 §

Erityisestä syystä koululautakunta voi yksittäistapauksessa myöntää luvan koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin.

Jos huoltaja haluaa lapsen aloittavan koulunkäynnin säädettyä aikaisemmin, hänen tulee esittää selvitys, milloin se on ilman kohtuutonta vaikeutta mahdollista, lapselle suoritettusta psykologisesta ja tarvittaessa myös lääketieteellisestä tutkimuksesta.

36 a §

Erityisluokalle voidaan ottaa tai siirtää oppilas, joka vammautumisen tai kehityksessä viivästymisen vuoksi ei suoriudu peruskoulun muulla luokalla tai tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi ei sopeudu peruskoulun muuhun luokkaan. Erityisopetukseen vahvistettujen oppimäärien mukaisesti voidaan opetusta antaa myös muualla kuin erityisluokalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun opetukseen ottamisesta ja siirtämisestä päättää koululautakunta. Päätöstä ei saa tehdä neuvottelematta oppilaan huoltajan kanssa. Milloin se ilman kohtuutonta vaikeutta on mahdollista, on ennen päätöksen tekemistä suoritettava oppilaan psykologinen ja tarvittaessa lääketieteel-

linen tutkimus. Jos oppilaan huoltaja vastustaa oppilaan ottamista tai siirtämistä koskevaa päätöstä, tulee päätös alistaa lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa opetuksessa olevan oppilaan voi koululautakunta oppilaan huoltajaa kuultuaan siirtää hänen kehitystään vastaavaan peruskoulun muuhun opetukseen.

38 §

Koulupiiriin muuttaneella oppilaalla, joka ei voi opiskelemaisensa vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opetuksen puolesta tarkoituksenmukaisesti jatkaa koulunkäyntiään oman piirinsä peruskoulussa, on oikeus päästä sellaiseen peruskouluun, jossa opiskelun jatkaminen on mahdollista.

48 §

Peruskoulun oppilaskodissa ja muussa kunnan järjestämässä majoituksessa olevan oppilaan täysihoito on oppilaalle maksuton. Oppilaalla on oikeus koulun alkamis- ja päättymispäivänä, viikonloppuina sekä ennen ja jälkeen lukuvuoden aikana olevia lomapäiviä maksutomaan kuljetukseen majoituspaikan ja kodin välillä tai oikeus saada avustusta matkasta aiheutuviin kustannuksiin. Oppilaskotiin sijoitetut oppilaat ovat velvolliset suorittamaan kohtuullisen määrän heille soveltuvia oppilaskodin tehtäviä.

51 §

Vaikeasti vammaisia oppilaita varten koulussa voi olla koulunkäyntiavustajia. Opetusministeriö antaa määräykset koulunkäyntiavustajien ottamisesta.

52 §

Peruskoulussa voi olla rehtorin virka sekä opettajan ja oppilaskodinhoitajan virkoja. Opettajan virkoja ovat lehtorin, luokanopettajan, erityisluokanopettajan ja erityisopettajan virat.

Peruskoulussa voi olla virkasuhteisia tuntiopettajia. Tuntiopettaja voidaan ottaa määräajaksi tai toistaiseksi.

53 §

Peruskouluun voidaan perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman kunnan lukiossa. Virkaa perustettaessa tulee opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunneista vähintään puolet olla peruskoulun tunteja.

Milloin opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii, voidaan peruskouluun perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan muun tai muiden sopia kuntien yhdessä tai useammassa peruskoulussa tai lukiossa. Virka tulee perustaa siihen oppilaitokseen tai sen kunnan koululaitokseen, josta on saatavana eniten tunteja opetusvelvollisuuden täyttämiseksi.

54 a §

Peruskoulun viroista ja viranhaltijoista sekä tuntiopettajista on voimassa, mitä kunnan viroista ja viranhaltijoista kunnallislaissa säädetään ja sen nojalla määrätään, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä. Tuntiopettajiin sovelletaan kunnan tilapäisiä viranhaltijoita koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

55 §

Opettajan virkoja tulee olla niin monta kuin opetuksen järjestäminen pysyvästi edellyttää. Tuntiopettajan hoidettavaksi saadaan antaa ne tunnit, joita varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa opettajan virkaa. Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opettajan virkojen määrästä.

56 §

Milloin opettajan virka lakkautetaan, on viran vakainainen haltija siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan toiseen hänelle soveltuvaan peruskoulun opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei kunnassa ole avoinna hänelle soveltuvaan peruskoulun opettajan virkaa, on hänet siirrettävä sellaiseen saman kunnan lukion, lukion iltalinnan tai iltalukion virkaan taikka suostumuksellaan muuhun hänelle soveltuvaan opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei opettajaa voida siirtää edellä mainittuun opettajan virkaan, voidaan hänet suostumuksellaan siirtää saman kunnan muu-

hun virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

Jollei opettajaa voida siirtää toiseen virkaan samassa kunnassa, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää vastaavaan muun kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan. Erityisestä syystä voidaan opettaja suostumuksellaan siirtää toisen kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva virka avoinna.

Jos opettajaa ei ole voitu siirtää 1 tai 2 momentissa mainittuun virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää valtion oppilaitoksen virkaan tai hänelle soveltuvaan muuhun valtion virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

56 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää noudattaen, mitä 56 §:ssä säädetään siirtämisestä, toiseen avoinna olevaan mainitun pykälän 1—3 momentissa mainittuun virkaan:

1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään;

2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista; tai

3) jos siirtämiseen on muu viranhoidollisiin näkökohtiin perustuva hyväksyttävä syy.

Edellytyksenä viranhaltijan siirtämiselle 1 momentin 2 tai 3 kohdassa mainitulla perusteella on 56 §:stä poiketen, että viranhaltija on antanut siirtämiseen suostumuksen.

56 b §

Jos vakainainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

58 §

Koululautakunta nimittää viran vakinaisen haltijan sekä ottaa viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan.

Virka on ennen sen vakainaista täyttämistä julistettava haettavaksi.

Virkaan tulee nimittää säädetty kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista taitavin ja soveliain.

Viran vakinaisen haltijan nimittämistä koskeva päätös annetaan tiedoksi hakijoille kun-

nallislain 32 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Mitä viran vakinaisesta täyttämisestä 1—3 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin avoimen viran hoitajan ottamista.

58 a §

Kun vakinainen viranhaltija 56 tai 56 a §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen opettajan virkaan siirtää se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Toisen kunnan tai kuntainliiton virkaan siirtämiseen tulee saada asianomaisen kunnanhallituksen tai liittohallituksen suostumus. Kunnan ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomaislainen. Jos kunnan virkaan nimittävä viranomaislainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen alainen viranomaislainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus.

Jos viranhaltijaa ei voida siirtää toiseen virkaan omassa kunnassa, tulee kunnanhallituksen ilmoittaa viranhaltija tämän suostumuksella 3 momentissa tarkoitettulle keskusvirastolle muualle siirtämistä varten. Jos keskusvirastoon ei voi siirtää viranhaltijaa toiseen virkaan, tulee keskusviraston ilmoittaa viranhaltija valtiokonttorille valtion muuhun kuin opettajan virkaan siirtämistä varten. Valtiokonttorin toimenpiteistä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion virkamieslain (755/86) 35 §:ssä säädetään.

58 b §

Keskusvirasto voi nimittää alaisensa oppilaitoksen virkaan peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka:

1) on irtisanottu viran lakkauttamisen vuoksi;

2) saa peruskoulun palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja joka ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

3) saa peruskoulun palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

Virka saadaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa täyttää sitä haettavaksi julistamatta. Henkilö voidaan nimittää vain sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

58 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi enintään lukuvuodeksi kerrallaan määrätä, että yksi tai useampi sen alaisen oppilaitoksen virka on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 58 b §:ssä tarkoitettu henkilö nimittää johonkin niistä.

59 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan tulee yhteistyössä oppilaiden, näiden huoltajien ja koulun henkilökunnan kanssa pyrkiä saavuttamaan peruskoululle säädetyt tavoitteet ja osallistua koulun kehittämiseen sekä suorittaa peruskoulun opetussuunnitelman ja työsuunnitelman mukaan hänelle kuuluvat tehtävät sekä muut tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt ja erikseen määrättyt tehtävät.

62 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja ja viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

64 §

Koululautakunta päättää viranhaltijaa ja tuntiopettajaa koskevan kurinpitomenettelyn vireillepanosta ja kurinpitorangeistuksesta sekä virantoimituksesta pidättämisestä.

Lääninhallituksen tulee, jos koululautakunta sitä pyytää, toimittaa kurinpitoasiassa tutkimus ja esittää tutkimuksen tulos toimenpideehdotuksineen koululautakunnalle.

69 §

Asetuksella voidaan säätää, että joissakin rehtorin ja opettajan viroissa, joiden laatu sitä vaatii, eroamisikä on alle yleisen eroamisikä. Eroamisikää ei kuitenkaan saa määrätä 55 vuotta alemmaksi.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista 31 päivänä heinäkuuta sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisikä. Koululautakunta voi kuitenkin oikeuttaa hänet jatkamaan samassa virassa tai tehtävässä enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä.

70 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan, joka sairauden vuoksi ei kykene hoitamaan virkaansa, on pyydettävä virkavapautta. Jollei hän sitä tee, koululautakunnan on vapautettava hänet virantoimituksesta sairauden ajaksi.

Koululautakunta voi määrätä, jos se on viran hoitamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeen, viranhaltijan hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Samoilla edellytyksillä viranhaltija on velvollinen antamaan koululautakunnalle terveydentilaansa koskevia tietoja.

8 luku

Muutoksenhaku

74 §

Kunnan viranomaisen päätökseen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisessa asiassa haetaan muutosta siten kuin kunnallislaissa säädetään.

Kunnan viranomaisen päätökseen viran vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan 1 momentista poiketen valittamalla kouluhallitukseen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/50) säädetään. Valitusaika luetaan kuitenkin siitä, kun päätös on annettu hakijoille tiedoksi kunnallislain 32 §:n 1 momentissa säädettyllä tavalla.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Valittaa ei saa päätöksestä, joka koskee viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan ottamista. Valittaa ei saa myöskään päätöksestä sellaisessa asiassa, joka on säädetty alistettavaksi lääninhallituksen vahvistettavaksi tai joka on säädetty koululautakunnan alaisen toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

75 §

Peruskoulua korvaavan koulun ylläpitäjän, koulun toimielimen ja toimenhaltijan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään. Rehtorin ja opettajan toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan kuitenkin valittamalla kouluhallituk-

seen. Valitusaika toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa luetaan siitä, kun päätöksen tehneen toimielimen pöytäkirja on asetettu nähtäväksi koulun ilmoitustaululle.

Rehtorin, opettajan ja tuntiopettajan kurinpitoa ja virantoimituksesta pidättämistä koskevissa asioissa on muutoksenhausta 1 momentista poiketen voimassa, mitä valtion virkamieslaissa säädetään.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että koulun ylläpitäjän, toimielimen tai toimenhaltijan päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

76 §

Kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen ja lääninhallituksen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen samoin kuin niiden valituksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään.

Päätökseen, jolla kouluhallitus on ratkaissut kunnan viranomaisen tai peruskoulua korvaavan koulun toimielimen päätöksestä tehdyn valituksen viran tai toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa, saa hakea muutosta se, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan, valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Asetuksella voidaan säätää, että kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen tai lääninhallituksen päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

76 a §

Jos peruskoulun yläasteen oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan viranomaisen päätökseen, on myös oppilaalla oikeus hakea muutosta.

9 luku

Peruskoulua korvaavat koulut

78 §

Peruskoulua korvaavan koulun ylläpitäjän on asetettava koulun hallintoa varten johtokunta, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä

12 ja 13 §:ssä säädetään. Tarkempia säännöksiä annetaan asetuksella.

Mitä 1—3, 7, 8, 15, 16, 19, 22—31, 37—42, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 85—88, 92, 99 ja 108 §:ssä sekä kunnan kouluhallinnosta annetun lain 16 ja 17 §:ssä säädetään, on vastaavasti voimassa peruskoulua korvaavasta koulusta ja sen oppilaista. Peruskoulua korvaavan koulun oppilaalle opetus on maksutonta, ja koulun oppilaiden opintososiaaliset edut on kunnan järjestettävä, jolleivät kunta ja koulun ylläpitäjä ole toisin sopineet.

78 a §

Peruskoulua korvaavan koulun rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvien osin voimassa, mitä 55 §:ssä, 56 §:n 1—4 momentissa, 56 a, 56 b, 58, 58 a—58 e, 59, 62 a, 62 b, 62 d, 62 f ja 62 g §:ssä, 69 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 70 §:ssä säädetään peruskoulun viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Kurinpitomenetelystä ja virantoimituksesta pidättämisestä on lisäksi soveltuvien osin voimassa, mitä niistä valtion virkamiehen osalta säädetään. Virkamieslautakuntana toimii kouluhallituksen yhteyteen asetettu virkamieslautakunta.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetty tehtävät hoitaa peruskoulua korvaavassa koulussa johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään koululautakunnasta, on voimassa peruskoulua korvaavan koulun johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 56 §:n 1 momentin sekä 56 a §:n 1 momentin nojalla siirtää peruskoulun, lukion, lukion iltalinjan, iltalukion tai muun oppilaitoksen virkaan vain, jos saman ylläpitäjän peruskoulua korvaavassa koulussa tai yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

79 §

Peruskoulua korvaavan koulun toimielimelle tai toimenhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan 21 a §:n 2 ja 3 momentissa säädettyin poikkeuksin ohjesäännössä määrätä koulun muun toimielimen tai toimenhaltijan tehtäväksi.

86 §

Peruskoululla tulee olla tarkoitukseensa soveltuva koulurakennus tai -huoneisto sekä tarpeellinen kalusto, opetusvälineet, kirjasto sekä muut koulun toiminnalle tarpeelliset tilat ja varusteet.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1991.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden 28, 35, 38, 51 ja 69 §:n nojalla tehdyt päätökset ovat voimassa niissä mainitun ajan. Lääninhallituksen lain voimaan tullessa voimassa olleen 8 §:n nojalla antama peruskoulun piirijaon laatimista koskeva päätös on voimassa, kunnes kunta muuttaa piirijakoa lääninhallituksen päätöksessä tarkoitetuilta osin.

Ennen tämän lain voimaantuloa valittu johtokunta jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään loppuun samassa toimielimessä. Jos kunnanvaltuusto päättää 21 a §:n nojalla johtosäännössä määrätä tämän lain mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluvan tehtävän kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi, johtosäännön voimaan tullessa vireillä oleva, ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut hallintoasia käsitellään kuitenkin kunnanvaltuuston päätöksen mukaisessa järjestyksessä. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee soveltuvien osin peruskoulua korvaavaa koulua koskevien asioiden käsittelyä.

Tämän lain voimaan tullessa lääninhallituksessa vireillä olevat opettajan kurinpitoa ja lääkärintarkastukseen velvoittamista koskevat asiat käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 94 §:n säännöksiä.

Aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa lehtorin viroiksi. Lain voimaan tullessa virkoja vakinaisesti tai väliaikaisesti hoitavat henkilöt siirtyvät vastaavien uusien virkojen vakinaisiksi haltijoiksi tai väliaikaisiksi hoitajiksi.

Tämän lain voimaan tullessa yleisaineiden aineenopettajan virassa olevan henkilön oikeus eläkkeeseen määräytyy 7 momentissa tarkoitusta uudessa virassa sen mukaan kuin peruskoululain 71 ja 72 §:n muuttamisesta 3 päivänä

helmikuuta 1989 annetun lain (104/89) voimaantulosäännöksessä säädetään. Tämän lain voimaan tullessa yleisaineiden aineenopettajan viran haltijana olevan sellaisen henkilön eroamisikä, joka täyttää mainitun lain voimaan tullessa voimassa olleen 72 §:n 2 momentissa säädettyt erityistä eläkeikää koskevat edellytykset, on uudessa virassa 60 vuotta.

Tämän lain voimaan tullessa lakkautuspalkalla olevaan henkilöön sekä peruskoululain muuttamisesta 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (417/87) voimaantulosäännöksen 2 momentissa tarkoitettuun viranhaltijaan sovelletaan edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita viranhaltijan siirtämistä koskevia säännöksiä.

2.

Laki**lukiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 10 §, 21 §:n 3 momentti, 34, 34 a, 36 ja 36 c §, 36 d §:n 3 momentti, 36 e, 37, 39, 40, 58 a, 59 ja 60 §,

sellaisina kuin näistä ovat 21 §:n 3 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (133/84), 34 a ja 36 c §, 36 d §:n 3 momentti, 36 e, 37, 39 ja 58 a § 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (418/87), 36 ja 40 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla sekä 60 § osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla (615/85 ja 406/89),

muutetaan 5 §, 6 §:n 1—3 momentti, 7 §, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §:n 2—4 momentti, 20 §, 21 §:n 4 momentti, 23 §:n 3 ja 4 momentti, 25 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti, 28 §:n 3 ja 4 momentti, 29 §, 30 §:n 1 ja 2 momentti, 30 a, 30 b ja 32 §, 32 a §:n 1 ja 3 momentti, 32 b, 32 c, 33, 36 b ja 38 §, 43 §:n 2 momentti, 44 §, 6 luku ja 52 §, 53 §:n 1 ja 2 momentti, 53 a, 55 ja 57 §,

sellaisina kuin näistä ovat 20 § osittain muutettuna 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla (512/88), 21 §:n 4 momentti mainitussa 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa, 30 §:n 1 ja 2 momentti, 30 b §, 32 a §:n 1 ja 3 momentti, 32 b, 32 c, 36 b ja 38 § sekä 53 §:n 1 ja 2 momentti mainitussa 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa, 30 a § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 15 päivänä heinäkuuta 1988 annetulla lailla (671/88), 32 § osittain muutettuna mainituilla 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla, 52 § osittain muutettuna mainitulla 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla, 53 a § mainitussa 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa, sekä

lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetulla lailla (327/89), uusi 5 momentti, 2 lukuun uusi 13 a §, 18 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 4 a luku ja 28 a §, 30 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi sekä 32 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, siitä mainitulla 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti seuraavasti:

5 §

Lukiossa on koululautakunnan alaisena toimiva johtokunta.

Johtokunnasta sekä sen jäsenten ja varajäsenten valinnasta ja vaalikelpoisuudesta on jäljempänä säädetyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallislaissa (953/76) säädetään. Kahden tai useamman koulun yhteisestä johtokunnasta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

6 §

Johtokunnan jäsenistä on yksi valittava opettajakunnan, yksi muun henkilökunnan ja kaksi oppilaskunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä. Osa jäsenistä on valittava oppilaiden huoltajien keskuudesta. Oppilaista valittavat jäsenet valitaan lukuvuodeksi kerrallaan.

Toimintaansa aloittavan tai päättävän lukion johtokunnan kokoonpanossa voidaan poiketa siitä, mitä 1 momentissa säädetään.

Opettajista, muusta henkilökunnasta ja oppilaista valittavilla jäsenillä voi olla kotipaikka myös muussa kuin koulun sijaintikunnassa. Oppilaista valittavan jäsenen tulee olla 15 vuotta täyttänyt.

Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen ei enää ole lukion palveluksessa taikka oppilaista valittu jäsen lukion oppilaana, on hänen tilalleen valittava uusi jäsen. Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen on määrääjäksi erotettu tai pidätetty virantoimituksesta tai tehtävän hoidosta taikka oppilaista valittu jäsen määrääjäksi erotettu koulusta tai pidätetty koulunkäynnistä, on hän

tänä aikana estynyt toimimasta johtokunnan jäsenenä.

7 §

Lukion johtokunnan tehtävänä on vastata lukion kasvatuksen ja opetuksen kehittämistä, lukion sisäisestä, lukion ja kodin sekä lukion ja ympäröivän muun yhteiskunnan välisestä yhteistyöstä sekä lukion työrauhan ylläpitämisestä sekä suorittaa sille tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty sekä erikseen määrätty tehtävät.

8 §

Opettajakunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää koulutyötä sekä osallistua työrauhan ylläpitämiseen. Opettajakunnan tulee tehdä ehdotus koulun johtokuntaan valittavasta opettajasta ja hänen varajäsenestään sekä suorittaa opettajakunnalle erikseen määrätty tehtävät.

9 §

Oppilaskunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Oppilaskunnan tulee tehdä ehdotus lukion johtokuntaan valittavista oppilasjäsenistä ja heidän varajäsenistään sekä suorittaa oppilaskunnalle erikseen määrätty tehtävät.

11 §

Milloin lukio ja peruskoulu toimivat samassa rakennuksessa tai rakennusryhmässä, voi peruskoulun johtaja hoitaa myös lukion rehtorin tehtävät.

Rehtorin tehtävänä on johtaa, ohjata ja valvoa lukion opetus- ja kasvatustyötä sekä suorittaa hänelle tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty sekä erikseen määrätty hallinto-, taloudenhoito- ja opetus-tehtävät.

12 §

Apulaisrehtorin valitsee johtokunta lukion opettajien keskuudesta. Apulaisrehtori valitaan toistaiseksi, ja hänen määräyksensä voidaan peruuttaa, kun siihen on syytä.

Rehtorin tehtävien jakamisesta rehtorin ja apulaisrehtorin kesken määrää johtokunta.

13 a §

Tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan johtosäännössä määrätä kunnan muun samankielisen toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kuitenkin:

- 1) työsuunnitelman hyväksymistä;
- 2) oppilaan erottamista määräajaksi ja pidättämistä koulunkäynnistä;
- 3) viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanomista ja kurinpitoa; eikä
- 4) viranhaltijan 44 §:ssä tarkoitettuun lääkärintarkastukseen määräämistä ja terveydentilaa koskevien tietojen antamiseen velvoittamista.

Edellä 1 momentista poiketen ei myöskään viran vakinaisen haltijan ottamista koskevaa päätöstä saa määrätä viranhaltijan tehtäväksi.

3 luku

Lukion työaika ja opetus

18 §

Opetussuunnitelmaan voi lisäksi kuulua sen mukaan kuin asetuksella säädetään muitakin lukion tehtävään kuuluvia aineita. Opetussuunnitelmaan kuuluu myös useassa aineessa opetettavia aihekokonaisuuksia. Lukiossa voi olla oppilaskerhoja. Lukion opetusta voidaan antaa myös koulun ulkopuolella.

Johtokunta voi erityisestä syystä sen mukaan kuin asetuksella säädetään päättää, että jonkun oppilaan opiskelu järjestetään osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään ja niiden nojalla määrätään.

19 §

Milloin lukion yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain (267/22) mukaisesti vapautettu vähintään kolme evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolme ortodoksisen kirkkokuntaan kuuluvaa oppilasta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista opetusta.

Milloin lukion yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain mukaisesti vapautettu vähintään kolme samaan uskontokuntaan kuuluvaa oppilasta, jotka eivät saa 2 momen-

tin mukaista opetusta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista uskonnon opetusta, mikäli heidän huoltajansa sitä vaativat.

Lukion yleisestä uskonnon opetuksesta uskonnonvapauslain mukaisesti vapautetuille vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäntarkastelmia.

20 §

Valtioneuvosto päättää kouluhallitusta kuuluaan lukiossa annettavan opetuksen tuntijaosta sekä hyväksyy kielenopetuksen yleissuunnitelman, joka sisältää kielenopetuksen laadulliset ja määrälliset tavoitteet. Kouluhallitus antaa opetussuunnitelman laadintaa varten opetussuunnitelman perusteet, joissa määrätään opetuksen valtakunnalliset tavoitteet ja sisällöt sekä asetusta täydentävät oppilasarvostelun yleiset perusteet, sekä vahvistaa todistusten kaavat.

Koululautakunta hyväksyy lukiota varten opetussuunnitelman ja siihen tehtävät muutokset. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä lukioita varten.

Lukion lukuvuosittaisen työn järjestämistä varten johtokunta hyväksyy opetussuunnitelmaan perustuvan työsuunnitelman. Työsuunnitelmaan sisällytettävistä asioista säädetään asetuksella.

21 §

Jos kunnassa opetetaan ensimmäisenä vieraina kielenä kahta tai useampaa kieltä taikka vastaavasti toista kotimaista kieltä ja yhtä tai useampaa vierasta kieltä, saadaan oppiaineiden opettamiseen käytettävää tuntimäärää korottaa kunnassa sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

23 §

Muulla kuin lukion oppilaalla on oikeus suorittaa erityisessä tutkinnossa lukion oppimäärä tai osa siitä sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Oppilas, joka ei lukuvuoden koulutyön alkaessa ole kohtuullisessa ajassa saapunut lukioon eikä ole ilmoittanut pätevää syytä poissaoloonsa, katsotaan eronneeksi lukiosta. Lukiosta katsotaan eronneeksi myös oppilas, joka

pätevää syytä ilmoittamatta on poissa lukiosta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa koulunkäyntiä. Samoin katsotaan eronneeksi oppilas, joka ei ole kahdessa lukuvuodessa edistynyt niin paljon, että hänet voidaan siirtää seuraavalle luokalle, tai joka päästyään ylimmälle luokalle ei ole kahdessa lukuvuodessa suorittanut sen oppimäärää, jollei opintojen viivästymiseen ole perusteltua syytä.

25 §

Oppilaan, joka ei ole asetuksessa säädetyillä muilla kurinpitokeinoilla ohjennettavissa, voi johtokunta erottaa määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi.

4 a luku

Oppilashuolto

26 a §

Opetus lukiossa on oppilaalle maksuton.

Erityisestä syystä kouluhallitus voi antaa kunnalle luvan periä oppilasmaksuja.

26 b §

Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä riittävä maksuton kouluateria.

26 c §

Kunta voi järjestää valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen tai suorittaa koulumatkasta oppilaalle aiheutuvat kustannukset.

26 d §

Asuminen peruskoulun oppilaskodissa on oppilaalle maksuton.

5 luku

Lukion virat, viranhaltijat ja tuntiopettajat

27 §

Lukiossa voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat vanhemman ja nuoremman lehtorin virat.

Lukiossa voi olla virkasuhteisia tuntiopettajia. Tuntiopettaja voidaan ottaa määräajaksi tai toistaiseksi.

28 §

— — — — —
 Lukioon voidaan perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman kunnan peruskoulussa. Virkaa perustettaessa tulee opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunneista vähintään puolet olla lukion tunteja.

Milloin opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii, voidaan lukioon perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan muun tai muiden sopijakuntien yhdessä tai useammassa lukiossa tai peruskoulussa. Virka tulee perustaa siihen kouluun tai sen kunnan koululaitokseen, josta on saatavana eniten tunteja opetusvelvollisuuden täyttämiseksi.

28 a §

Lukion viroista ja viranhaltijoista sekä tuntiopettajista on voimassa, mitä kunnan viroista ja viranhaltijoista kunnallislaissa säädetään ja sen nojalla määrätään, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä. Tuntiopettajiin sovelletaan kunnan tilapäisiä viranhaltijoita koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

29 §

Opettajan virkoja tulee olla niin monta kuin opetuksen järjestäminen pysyvästi edellyttää. Tuntiopettajan hoidettavaksi saadaan antaa ne tunnit, joita varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa opettajan virkaa.

30 §

Milloin opettajan virka lakkautetaan, on viran vakainainen haltija siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan toiseen hänelle soveltuvaan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei kunnassa ole avoinna hänelle soveltuvaan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajan virkaa, on hänet siirrettävä sellaiseen saman kunnan peruskoulun virkaan taikka suostumuksellaan muuhun hänelle soveltuvaan opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei opettajaa voida siirtää edellä mainittuun opettajan virkaan, voidaan hänet suostumuksellaan siirtää saman kunnan muuhun virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

Jollei opettajaa voida siirtää toiseen virkaan samassa kunnassa, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää vastaavaan muun kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan. Erityisestä syystä voidaan opettaja suostumuksellaan siirtää toisen kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva virka avoinna.

Jos opettajaa ei ole voitu siirtää 1 tai 2 momentissa mainittuun virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää valtion oppilaitoksen virkaan taikka hänelle soveltuvaan muuhun valtion virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

30 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää noudattaen, mitä 30 §:ssä säädetään siirtämisestä, toiseen avoinna olevaan mainitun pykälän 1—3 momentissa mainittuun virkaan:

1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään;

2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista; tai

3) jos siirtämiseen on muu viranhoidollisiin näkökohtiin perustuva hyväksyttävä syy.

Edellytyksenä viranhaltijan siirtämiselle 1 momentin 2 tai 3 kohdassa mainitulla perusteella on 30 §:stä poiketen, että viranhaltija on antanut siirtämiseen suostumuksen.

30 b §

Jos vakainainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja hän joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

32 §

Koululautakunta nimittää viran vakinaisen haltijan sekä ottaa viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan.

Virka on ennen sen vakainaista täyttämistä julistettava haettavaksi.

Virkaan tulee nimittää säädetty kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista taitavin ja soveliaim.

Viran vakinaisen haltijan nimittämistä koskeva päätös annetaan tiedoksi hakijoille kunnallislain 32 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Mitä viran vakinaisesta täyttämisestä 1—3 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin avoimen viran hoitajan ottamista.

32 a §

Kun vakinainen viranhaltija 30 tai 30 a §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen opettajan virkaan siirtää se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Toisen kunnan tai kuntainliiton virkaan siirtämiseen tulee saada asianomaisen kunnanhallituksen tai liittohallituksen suostumus. Kunnan ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomainen. Jos kunnan virkaan nimittävä viranomainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen alainen viranomainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus.

Jos viranhaltijaa ei voida siirtää toiseen virkaan omassa kunnassa, tulee kunnanhallituksen ilmoittaa viranhaltija tämän suostumuksella 3 momentissa tarkoitettulle keskusvirastolle muualle siirtämistä varten. Jos keskusvirastokaan ei voi siirtää viranhaltijaa toiseen virkaan, tulee keskusviraston ilmoittaa viranhaltija valtiokonttorille valtion muuhun kuin opettajan virkaan siirtämistä varten. Valtiokonttorin toimenpiteistä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion virkamieslain (755/86) 35 §:ssä säädetään.

32 b §

Keskusvirasto voi nimittää alaisensa oppilaitoksen virkaan lukion viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka:

- 1) on irtisanottu viran lakkauttamisen vuoksi;
- 2) saa lukion palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja joka ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai
- 3) saa lukion palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

Virka saadaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa täyttää sitä haettavaksi julistamatta. Henkilö voidaan nimittää vain sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

32 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi enintään lukuvuodeksi kerrallaan määrätä, että yksi tai useampi sen alaisen oppilaitoksen virka on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 32 b §:ssä tarkoitettu henkilö nimittää johonkin niistä.

33 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan tulee yhteistyössä oppilaiden ja koulun henkilökunnan kanssa pyrkiä saavuttamaan lukiolle säädetyt tavoitteet ja osallistua koulun kehittämiseen sekä suorittaa lukion opetussuunnitelman ja työsuunnitelman mukaan hänelle kuuluvat tehtävät sekä muut tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt ja erikseen määrättyt tehtävät.

36 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja ja viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

38 §

Koululautakunta päättää viranhaltijaa ja tuntiopettajaa koskevan kurinpitomenettelyn vireillepanosta ja kurinpitorangeistuksesta sekä virantoimituksesta pidättämisestä.

Lääninhallituksen tulee, jos koululautakunta sitä pyytää, toimittaa kurinpitoasiassa tutkimus ja esittää tutkimuksen tulos toimenpideehdotuksineen koululautakunnalle.

43 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista 31 päivänä heinäkuuta sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiän. Koululautakunta voi kuitenkin oikeuttaa hänet jatkamaan samassa virassa tai tehtävässä enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä.

44 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan, joka sairauden vuoksi ei kykene hoitamaan virkaansa, on pyydettävä virkavapautta. Jollei hän sitä tee,

koululautakunnan on vapautettava hänet virantoimituksesta sairauden ajaksi.

Koululautakunta voi määrätä, jos se on viran hoitamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeen, viranhaltijan hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Samoilla edellytyksillä viranhaltija on velvollinen antamaan koululautakunnalle terveydentilaansa koskevia tietoja.

6 luku

Muutoksenhaku

47 §

Kunnan viranomaisen päätökseen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisessa asiassa haetaan muutosta siten kuin kunnallislaissa säädetään.

Kunnan viranomaisen päätökseen viran vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan 1 momentista poiketen valittamalla kouluhallitukseen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valitusaika luetaan kuitenkin siitä, kun päätös on annettu hakijoille tiedoksi kunnallislain 32 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Valittaa ei saa päätöksestä, joka koskee viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan ottamista. Valittaa ei saa myöskään päätöksestä sellaisessa asiassa, joka on säädetty koululautakunnan alaisen toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

48 §

Yksityisen lukion ylläpitäjän, koulun toimielimen ja toimenhaltijan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Rehtorin ja opettajan toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan kuitenkin valittamalla kouluhallitukseen. Valitusaika toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa luetaan siitä, kun päätöksen tehneen toimielimen pöytäkirja on asetettu nähtäväksi koulun ilmoitustaululle.

Rehtorin, opettajan ja tuntiopettajan kurinpitoa ja virantoimituksesta pidättämistä koskevissa asioissa on muutoksenhausta 1 momentista poiketen voimassa, mitä valtion virkamieslaissa säädetään.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että koulun ylläpitäjän, toimielimen tai toimenhaltijan päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

49 §

Kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen ja lääninhallituksen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen samoin kuin niiden valituksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Päätökseen, jolla kouluhallitus on ratkaissut kunnan viranomaisen tai yksityisen lukion toimielimen päätöksestä tehdyn valituksen viran tai toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa, saa hakea muutosta se, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan, valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Asetuksella voidaan säätää, että kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen tai lääninhallituksen päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

49 a §

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan viranomaisen päätökseen, on myös oppilaalla oikeus hakea muutosta.

7 luku

Yksityinen lukio

52 §

Yksityisen lukion ylläpitäjän on asetettava yksityisen lukion hallintoa varten johtokunta, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä 5 ja 6 §:ssä säädetään. Tarkempia säännöksiä annetaan asetuksella.

Mitä 2, 3, 8 ja 9 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12—25, 26 a—26 d, 55, 57, 58 ja 69 §:ssä sekä kunnan kouluhallinnosta annetun

lain 16 ja 17 §:ssä säädetään, on vastaavasti voimassa yksityisestä lukiosta ja sen oppilaista. Koululautakunnalle säädetyt tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen lukion johtokunta.

53 §

Yksityisen lukion rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 29, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 f, 36 g, 43 ja 44 §:ssä säädetään lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Kurinpitomenettelystä ja virantoimituksesta pidättämisestä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä niistä valtion virkamiehen osalta säädetään. Virkamieslautakuntana toimii kouluhallituksen yhteyteen asetettu virkamieslautakunta.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetyt tehtävät hoitaa yksityisessä lukiossa johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään koululautakunnasta, on voimassa yksityisen lukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 30 §:n 1 momentin sekä 30 a §:n 1 momentin nojalla siirtää lukion, sen iltalinjan, iltalukion, peruskoulun tai muun oppilaitoksen virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa taikka peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

53 a §

Yksityisen lukion toimielimelle tai toimenhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan 13 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetyin poikkeuksin ohjesäännössä määrätä lukion muun toimielimen tai toimenhaltijan tehtäväksi.

55 §

Lukiolla tulee olla tarkoitukseensa soveltuva koulurakennus tai -huoneisto sekä tarpeellinen kalusto, opetusvälineet, kirjasto sekä muut koulun toiminnalle tarpeelliset tilat ja varusteet.

57 §

Opetusministeriö voi määrätä lukiolle opetussuunnitelmaan perustuvan erityisen tehtä-

vän. Opetusministeriö voi samalla korottaa lukion käytettävissä olevaa 21 §:ssä säädettyä tuntimäärää sekä myöntää lukiolle oikeuden poiketa opetussuunnitelmaa ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tällä lailla kumotaan lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista 3 päivänä kesäkuuta 1983 annettu laki (499/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden 19, 21 ja 43 §:n nojalla tehdyt päätökset ovat voimassa niissä mainitun ajan.

Ennen tämän lain voimaantuloa valittu johtokunta jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään loppuun samassa toimielimessä. Jos kunnanvaltuusto päättää 13 a §:n nojalla johtosäännössä määrätä tämän lain mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluvan tehtävän kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi, johtosäännön voimaan tullessa vireillä oleva, ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut hallintoasia käsitellään kuitenkin kunnanvaltuuston päätöksen mukaisessa järjestyksessä. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin yksityistä lukiota koskevien asioiden käsittelyä.

Tämän lain voimaan tullessa lääninhallituksessa vireillä olevat opettajan kurinpitoa ja lääkärintarkastukseen velvoittamista koskevat asiat käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 60 §:n säännöksiä.

Aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa nuoremman lehtorin viroiksi. Lain voimaan tullessa virkoja vakinaisesti tai väliaikaisesti hoitavat henkilöt siirtyvät vastaavien uusien virkojen vakinaisiksi haltijoiksi tai väliaikaisiksi hoitajiksi.

3.

Laki**iltalukiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun iltalukiolain (478/83) 13 §:n 3 ja 4 momentti ja 22 §,

muutetaan 5 §, 8 §:n 2 momentti, 10 §, 13 §:n 2 momentti, 15 §, 17 §:n 1 momentti, 18 §, 20 §:n 2—4 momentti, 21 §:n 1—3 momentti, 21 a §, 23, 23 a ja 24 §,

sellaisina kuin näistä ovat 8 §:n 2 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (134/84), 10 ja 23 § 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa laissa (513/88), 18 § sekä 21 §:n 2 ja 3 momentti 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (419/87), 21 §:n 1 momentti 29 päivänä tammikuuta 1988 annetussa laissa (89/88) sekä 21 a ja 23 a § 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (617/85), sekä

lisätään lakiin siitä mainitulla 29 päivänä tammikuuta 1988 annetulla lailla kumotun 16 §:n tilalle uusi 16 § seuraavasti:

5 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, iltalukion johtokunnasta, opettajakunnasta, oppilaskunnasta, rehtorista, apulaisrehtorista ja vararehtorista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolaissa (477/83) säädetään.

8 §

— — — — —
Iltalukion opetusryhmien muodostamisen perusteista säädetään asetuksella.

10 §

Iltalukion opetussuunnitelman ja työsuunnitelman laatimisesta sekä hyväksymisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan lukion opetussuunnitelmasta ja työsuunnitelmasta on säädetty, jollei asetuksella toisin säädetä.

13 §

— — — — —
Iltalukion oppilaaksi voidaan ottaa myös henkilö, jonka tarkoituksena on opiskella yhden tai useamman iltalukiassa opetetun aineen oppimäärän suorittamiseksi.

15 §

Oppilaan, joka ei ole asetuksessa säädetyillä muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi johtokunta erottaa määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi.

16 §

Oppilaiden opintososiaalisista eduista on voimassa, mitä lukiolain 26 a ja 26 b §:ssä säädetään.

17 §

Iltalukiossa voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat iltalukion lehtorin virat.

18 §

Iltalukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on vastaavasti voimassa, mitä lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista säädetään lukiolain 29, 30, 30 a, 30 b, 31, 32, 32 a—32 e, 33, 35, 36 a, 36 b, 36 d, 36 f, 36 g, 42—46 ja 67 §:ssä.

20 §

— — — — —
Lukion iltalinja toimii lukion rehtorin valvonnassa ja iltalinjan rehtorin johdossa. Tehävien jaosta lukion rehtorin ja iltalinjan rehtorin kesken päättää johtokunta.

Lukion iltalinjalla voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat iltalinjan lehtorin virat.

Kunnan lukioon, jossa on iltalinja, voidaan perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman lukion iltalinjalla. Virkaa perustettaessa tulee opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunneista vähintään puolet olla lukion tunteja. Yksityiseen lukioon voidaan vastaavasti perustaa opettajan toimi.

21 §

Yksityisestä iltalukiosta on vastaavasti voimassa, mitä 2, 3, 7—16, 23 ja 24 §:ssä, 28 §:n

1 momentissa ja 30 §:ssä sekä lukiolain 8 ja 9 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12, 13 ja 51 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa ja 54 §:ssä säädetään.

Yksityisen iltalukion toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolain 29, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 f, 36 g, 43 ja 44 §:ssä säädetään lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Kurinpitomenettelystä ja virantoimituksesta pidättämisestä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä niistä valtion virkamiehen osalta säädetään. Yksityisen iltalukion, yksityisen lukion ja peruskoulua korvaavan koulun yhteisen rehtorin virasta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoululain (476/83) 78 §:n 5 momentissa säädetään.

Koululautakunnalle 1 ja 2 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetty tehtävät hoitaa yksityisen iltalukion johtokunta. Mitä 1 ja 2 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään koululautakunnasta, on voimassa yksityisen iltalukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan lukiolain 30 §:n 1 momentin sekä 30 a §:n 1 momentin nojalla siirtää iltalukion, lukion, sen iltalinjan, peruskoulun tai muun oppilaitoksen virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä iltalukiassa, lukiossa, sen iltalinjalla tai peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuva tonta, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

21 a §

Yksityisen iltalukion toimielimelle tai toimenhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan ohjesäännössä lukiolain 13 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetyn poikkeuksin määrätä yksityisen iltalukion muun toimielimen tai toimenhaltijan tehtäväksi.

23 §

Iltalukion kokeilutoiminnasta ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolaissa säädetään.

23 a §

Tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen

mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan johtosäännössä lukiolain 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyn poikkeuksin määrätä kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi.

24 §

Sivistystarpeen vaatiessa iltalukio voi opetusministeriön luvalla toimia sijaintikuntansa ulkopuolella. Erityisen koulutustehtävän vaatessa iltalukio voi opetusministeriön luvalla poiketa tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen työaikaa, opetusta ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1991.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 24 §:n sekä lukiolain 19, 21 ja 43 §:n nojalla myönnettyt luvat ovat voimassa luvissa mainitun ajan.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään loppuun samassa toimielimessä. Jos kunnanvaltuusto päättää 23 a §:n nojalla johtosäännössä määrätä tämän lain mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluvan tehtävän kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi, johtosäännön voimaan tullessa vireillä oleva, ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut hallintoasia käsitellään kuitenkin kunnanvaltuuston päätöksen mukaisessa järjestyksessä. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin yksityistä iltalukiota ja yksityisen lukion iltalinjaa koskevan asian käsitelyä.

Opinto-ohjaajan virat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa lehtorin viroiksi. Lain voimaan tullessa virkoja vakinaisesti tai väliaikaisesti hoitavat henkilöt siirtyvät vastaavien uusien virkojen vakinaisiksi haltijoiksi tai väliaikaisiksi hoitajiksi.

Tämän lain voimaan tullessa lääninhallituksessa vireillä olevat opettajan kurinpitoa ja lääkärintarkastukseen velvoittamista koskevat asiat käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

4.

Laki**kunnan kouluhallinnosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnan kouluhallinnosta 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lain (479/83) 4 §:n 2 ja 3 momentti sekä 8, 10 ja 15 §,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 3 §, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 6 §, 7 §:n 1 momentti sekä 9, 11—13, 16 ja 17 §,

näistä 17 § sellaisena kuin se on 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa laissa (515/88), sekä *lisätään* 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi seuraavasti:

1 §

Kunnan koululaitokseen kuuluvat kunnan peruskoulut, lukiot ja iltalukiot. Johtosäännössä voidaan määrätä, että myös kunnan omistama muu oppilaitos kuuluu kunnan koululaitokseen.

2 §

Kunta voi päättää, että jokin muu lautakunta hoitaa myös koululautakunnalle kuuluvat tehtävät. Lautakunnasta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä koululautakunnasta säädetään.

Kaksikielisessä kunnassa koululautakunta jakautuu kunnan kouluhallintoon kuuluvia asioita käsitellessään suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen osastoon. Osastot käyttävät toimialallaan lautakunnan päätösvaltaa, ja niistä on soveltuvin osin voimassa, mitä lautakunnasta kunnallislaissa (953/76) säädetään.

3 §

Koululautakunnan tehtävänä on:

- 1) johtaa kunnan koululaitosta;
- 2) valvoa peruskoulua korvaavia kouluja ja yksityisiä lukioita;
- 3) ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin peruskoulun ja lukion oppimäärälle rakentuvan muun koulutuksen kehittämiseksi; sekä
- 4) suorittaa muut sille säädetty ja määrätty tehtävät.

5 §

Koululautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaalikelpoisuudesta ja valinnasta on tässä laissa säädettyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallislaissa säädetään.

Koululautakunnan jäsenistä tulee kahden olla opettajia. Jos muu lautakunta hoitaa koululautakunnalle kuuluvat tehtävät, kunta voi päättää, että enintään kahden lautakunnan jäsenistä tulee olla opettajia. Opettajajäsenet osallistuvat muussa kuin koululautakunnassa vain niiden asioiden käsittelyyn, jotka muutoin kuuluisivat koululautakunnalle. Opettajajäsenen ja hänen varajäsenensä tulee olla kunnan koululaitokseen kuuluvan oppilaitoksen opettajan viran taikka kunnassa toimivan peruskoulua korvaavan koulun, yksityisen lukion tai iltalukion opettajan toimen vakinainen haltija. Muutoin eivät näiden yksityisten oppilaitosten palveluksessa olevat henkilöt ole vaalikelpoisia koululautakuntaan oppilaitoksen sijaintikunnassa.

6 §

Kunnanvaltuusto nimeää kaksikielisessä kunnassa koululautakunnan kummankin osaston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lautakunnan asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista jäsenistä sekä määrää lautakunnan muut jäsenet osastojen jäseniksi sen mukaisesti, kumpaan kieliryhmään he kuuluvat. Lisäksi kunnanvaltuusto valitsee osastoon opettajalisjäsenen sekä tarpeellisen määrän muita lisäjäseniä varajäsenineen siten, että kummankin osaston jäsenmäärä on yhtä suuri. Koululautakunnan jäsenille määrätään osastoa varten erikseen henkilökohtaiset varajäsenet.

7 §

Milloin kahdella tai useammalla kunnalla on yhteinen peruskoulun yläasteen piiri tai muuta yhteistä koulutointa, voi koulutoimen tehtäviä muiden kuntien puolesta hoitavan kunnan

koululautakuntaan ja sen osastoihin kuuluu yksi tai useampi jäsen henkilökohtaisine varajäsenineen jokaisesta muusta yhteistoimintaan osallistuvasta kunnasta sen mukaan kuin kunnat keskenään sopivat.

— — — — —

9 §

Koululautakunnan apuna sille kuuluvia tehtäviä varten tulee kunnassa olla koulutoimen johtaja tai muu johtavassa asemassa oleva viranhaltija.

Kaksikielisessä kunnassa on kaksi 1 momentissa tarkoitettua viranhaltijaa. Näistä toinen hoitaa suomenkielisiä oppilaitoksia ja suomenkielistä koulutusta ja toinen ruotsinkielisiä oppilaitoksia ja ruotsinkielistä koulutusta koskevat asiat.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu virka voi olla kahden tai useamman kunnan yhteinen.

11 §

Edellä 9 §:ssä tarkoitetun viran kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Opetusministeriö voi erityisestä syystä myöntää erivapauden asetuksella säädettyistä kelpoisuusvaatimuksista.

12 §

Kunnan kouluhallinnosta ja sen alaisesta koulutoimesta annetaan tarkempia määräyksiä johtosäännössä. Johtosäännössä tulee määrätä:

- 1) kunnan koululaitokseen kuuluvien oppilaitosten nimet, sijoituspaikka ja opetuskieli;
- 2) peruskoulun piirijako;
- 3) peruskoulun oppilaskodit ja niiden sijoituspaikat;
- 4) erityisopetuksen järjestämisestä; sekä
- 5) kielenopetuksen järjestämisestä.

Mitä 1 momentissa säädetään, on soveltuvien osin voimassa myös peruskoulua korvaavasta koulusta.

13 §

Johtosäännössä voidaan määrätä, että kahdella tai useammalla kunnan koululaitokseen kuuluvalla koululla on yhteinen johtokunta. Yhteisessä johtokunnassa tulee olla yksi opet-

tajajäsen ja yksi oppilasjäsen jokaisesta johtokunnan alaisesta koulumuodosta. Oppilasjäseniä johtokunnassa tulee olla kuitenkin vähintään kaksi. Lisäksi johtokunnassa tulee olla yksi muuta henkilökuntaa kuin opettajia edustava jäsen.

16 §

Kunnan palveluksessa olevat sekä kunnan hallintoelinten jäsenet eivät saa luvattomasti sivullisille ilmaista, mitä he ovat koulutoimeen liittyviä tehtäviään hoitaessaan saaneet tietää oppilaan tai kunnan palveluksessa olevan henkilön taikka hänen perheenjäsenensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Kouluterveydenhuollon ja muun oppilas- huollon henkilöstö sekä kunnan koululaitokseen kuuluvien oppilaitosten viranhaltijat ja tuntiopettajat saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä kunnan hallintoelimille oppilaan koulunkäynnin asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

17 §

Kunnan viranomaisella on kouluhallinnon tehtäviä hoitaessaan oikeus saada valtion ja kunnan viranomaiselta opetuksen ja muun koulutoimen suunnittelun ja järjestämisen edellyttämät tilasto- ja muut vastaavat tiedot.

Kunnan viranomaisen tulee pyynnöstä toimittaa valtion kouluhallintoviranomaisille niiden määräämät opetuksen ja muun koulutoimen valtakunnallisen ja alueellisen kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan edellyttämät tiedot.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 1991.

Tällä lailla kumotaan kunnan kouluhallinnosta 12 päivänä lokakuuta 1984 annettu asetus (722/84).

Ennen tämän lain voimaantuloa valittu koululautakunta jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään loppuun samassa toimielimessä.

5.

L a k i**kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetun lain 5 a §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta 30 päivänä elokuuta 1968 annetun lain (534/68) 5 a §, sellaisena kuin se on 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (420/87).

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Helsingissä 7 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Ole Norrback*

1.

Laki**peruskoululain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 17 §, 31 §:n 6 momentti, 34 §:n 2 momentti, 46 ja 49 §, 56 §:n 6 momentti, 60, 60 a, 62 ja 62 c §, 62 d §:n 3 momentti, 62 e, 63, 65, 66, 90, 91, 93 ja 94 §,

sellaisina kuin näistä ovat 31 §:n 6 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (132/84), 46 § osittain muutettuna 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla (511/88), 60 a ja 62 c §, 62 d §:n 3 momentti, 62 e, 63, 65 ja 91 § 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (417/87), 62 ja 66 § osittain muutettuina viimeksi mainitulla lailla sekä 94 § osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla (614/85 ja 405/89),

muutetaan 4 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 10 §, 10 a §:n 3 momentti, 11—14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 2—4 momentti, 19 §, 20 §:n 3 momentti, 25 §:n 5 momentti, 28 §:n 2—4 momentti, 29 ja 30 §, 31 §:n 4 momentti, 35 §:n 2—4 momentti, 36 §, 38 §:n 3 momentti, 48 §:n 2 momentti, 51 §, 52 §:n 1 ja 3 momentti, 53 §:n 3 ja 4 momentti, 55 §, 56 §:n 1 ja 2 momentti, 56 a, 56 b ja 58 §, 58 a §:n 1 ja 3 momentti, 58 b, 58 c, 59, 62 b ja 64 §, 69 §:n 2 ja 3 momentti, 70 §, 8 luku, 78 §:n 1 ja 2 momentti, 78 a §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 2 momentti ja 86 §,

sellaisina kuin näistä ovat 10 a §:n 3 momentti mainitussa 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa, 13 § osittain muutettuna 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetulla lailla (326/89), 30 § osittain muutettuna mainitulla 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla, 31 §:n 4 momentti mainitussa 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa, 56 §:n 1 ja 2 momentti, 56 b §, 58 a §:n 1 ja 3 momentti, 58 b, 58 c, 62 b ja 64 §, 69 §:n 2 ja 3 momentti, 78 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 79 §:n 2 momentti mainitussa 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa, 56 a § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 15 päivänä heinäkuuta 1988 annetulla lailla (670/88) sekä 58 § osittain muutettuna mainituilla 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla, sekä

lisätään 8 §:ään uusi 4 momentti, 3 lukuun uusi 21 a § ja lakiin uusi 36 a ja 54 a §, 56 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi ja nykyinen 5 momentti kumotun 6 momentin tilalle uudeksi 6 momentiksi, sekä 58 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, siitä mainitulla 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Peruskoulussa voidaan opetusministeriön *luvalla ja valtioneuvoston* määräämin perustein järjestää yhden lukuvuoden kestävä lisäopetusta peruskoulun oppimäärän suorittaneille.

Peruskoulussa voidaan niin ikään opetusministeriön *luvalla ja valtioneuvoston* määräämin perustein järjestää enintään yhden lukuvuoden kestävää esiopetusta lapsille, jotka eivät vielä ole oppivelvollisia.

Peruskoulussa voidaan opetusministeriön määräämin perustein järjestää yhden lukuvuoden kestävää lisäopetusta peruskoulun oppimäärän suorittaneille.

Peruskoulussa voidaan niin ikään opetusministeriön *luvalla ja ministeriön* määräämin perustein järjestää enintään yhden lukuvuoden kestävää esiopetusta lapsille, jotka eivät vielä ole oppivelvollisia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Peruskoulun ala-astetta ja yläastetta varten on kunnan alue jaettava koulupiireihin tai pidettävä koko kunta yhtenä piirinä taikka liitettävä useampia kuntia tai niiden osia kuntien yhteiseksi koulupiiriksi. *Kouluhallituksen antamien ohjeiden mukaan sama alue voi erityisestä syystä kuulua kahden tai useamman ala-asteen tai yläasteen piiriin.*

7 §

Peruskoulun ala-astetta ja yläastetta varten on kunnan alue jaettava koulupiireihin tai pidettävä koko kunta yhtenä piirinä taikka liitettävä useampia kuntia tai niiden osia kuntien yhteiseksi koulupiiriksi. *Koululle annetun erityisen opetustehtävän takia sama alue voi kuulua kahden tai useamman ala-asteen tai yläasteen piiriin.*

8 §

Koulupiirien rajat ja koulujen paikat määrätään piirijaossa. Piirijako on laadittava sellaiseksi, ettei peruskoulun ala-asteen oppilaiden koulumatka yleensä ole viittä kilometriä pitempi, *jollei lääninhallitus myönnä poikkeusta.*

8 §

Koulupiirien rajat ja koulujen paikat määrätään piirijaossa. Piirijako on laadittava sellaiseksi, ettei peruskoulun ala-asteen oppilaiden koulumatka *kussakin piirissä* ole yleensä viittä kilometriä pitempi.

Milloin kunnassa on saamenkielisiä asukkaita, kuntaan voidaan muodostaa koulupiiri myös saamenkielistä opetusta varten.

10 §

Erityisopetuksen järjestämisestä säädetään asetuksella. *Tarkempia määräyksiä voidaan antaa johtosäännössä.*

10 §

Erityisopetuksen järjestämisestä säädetään asetuksella.

Erityisluokista muodostettavalle koululle on määrättävä koulupiiri vain, jos lääninhallitus katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. *Tarvittaessa valtioneuvosto voi määrätä alueen, jolta tässä tarkoitettun koulun oppilaat on otettava.*

Erityisluokista muodostetulla koululla ei ole koulupiiriä.

10 a §

Ohjeet ja määräykset 1 ja 2 momentissa tarkoitettun opetuksen järjestämisestä antaa kouluhallitus. Opetuksessa voidaan, sen mukaan kuin kouluhallitus määrää, poiketa tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksistä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettun opetuksen järjestämisessä voidaan, sen mukaan kuin kouluhallitus tarvittaessa määrää, poiketa tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksistä.

11 §

Sairaalan sijaintikunnan on järjestettävä potilaana olevalle oppivelvollisuusikäiselle peruskouluopetusta siinä määrin, kuin hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista. *Ohjeet ja määräykset opetuksen järjestämisestä antaa opetusministeriö.*

11 §

Sairaalan sijaintikunnan on järjestettävä potilaana olevalle oppivelvollisuusikäiselle peruskouluopetusta siinä määrin, kuin hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista. *Opetusministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset opetuksen järjestämisestä.*

12 §

Peruskoulussa on johtokunta. *Kunnan koulutoimen johtosäännössä voidaan määrätä, et-*

12 §

Peruskoulussa on *koululautakunnan alaisena toimiva* johtokunta.

Voimassa oleva laki

tä kahdella tai useammalla peruskoululla on yhteinen johtokunta. Johtokunnassa on seitsemän jäsentä. Jäsenistä yksi on valittava koulun opettajista ja yksi muusta henkilökunnasta. Koulussa, jossa on peruskoulun yläasteen vuosiluokan oppilaita, on johtokunnassa kuitenkin yhdeksän jäsentä, joista kaksi on yläasteen vuosiluokalla olevien oppilaiden keskuudestaan lukuvuodeksi kerrallaan valitsemia. Oppilaista valittavilla jäsenillä on johtokunnan kokouksissa puhevalta, mutta ei äänioikeutta.

Oikeudesta olla läsnä johtokunnan kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa säädetään asetuksella ja määrätään johtosäännössä. Johtokunnan sihteerinä toimii peruskoulun johtaja.

Toimintaansa aloittavan tai päättävän koulun johtokuntaan voidaan, sen estämättä mitä 1 momentissa on säädetty, valita vain viisi jäsentä.

13 §

Johtokunnan muut kuin opettajista, muusta henkilökunnasta ja oppilaista valittavat jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä valitaan sekä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja nimetään näistä jäsenistä siten kuin kunnallislaissa (953/76) on säädetty johtokunnasta. Vähintään kolme edellä tarkoitetuista jäsenistä sekä heidän varajäsenensä on kuitenkin valittava oppilaiden huoltajien keskuudesta. Koululautakunta voi kutsua oppilaiden huoltajat kokoukseen varatakseen heille tilaisuuden ilmaista mielipiteensä johtokuntaan valittavista tässä momentissa tarkoitetuista jäsenistä ja heidän varajäsenistään, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja johtosäännössä tarkemmin määrätään. Milloin peruskoulu on kahden tai useamman kunnan yhteinen, on jäsenten valinnasta ja vaalikelpoisuudesta voimassa, mitä kunnallislain 104 §:n 1 momentissa on säädetty.

Opettajista valittava jäsen ja hänen varajäsenensä valitaan opettajakunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä sekä muusta henkilökunnasta valittava jäsen ja hänen varajäsenensä tämän henkilökunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä. Kummankin edellä tarkoitettujen ehdotuksen perusteella erikseen toimitaan jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä vaali noudattaen samaa menettelyä

Ehdotus

Johtokunnasta sekä sen jäsenten ja varajäsenten valinnasta ja vaalikelpoisuudesta on jäljempänä säädetyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallislaissa (953/76) säädetään. Kahden tai useamman koulun yhteisestä johtokunnasta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

13 §

Johtokunnan jäsenistä on yksi valittava opettajakunnan ja yksi muun henkilökunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä. Osa jäsenistä on valittava oppilaiden huoltajien keskuudesta. Koulussa, jossa on yläasteen vuosiluokan oppilaita, johtokuntaan kuuluu lisäksi kaksi yläasteen vuosiluokalla olevien oppilaiden keskuudestaan lukuvuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Oppilaista valituilla jäsenillä on johtokunnan kokouksissa puhevalta mutta ei äänioikeutta.

Toimintaansa aloittavan tai päättävän koulun johtokunnan kokoonpanossa voidaan poiketa siitä, mitä 1 momentissa säädetään.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kuin johtokunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa nimettäessä. Yläasteen oppilaat valitsevat keskuudestaan valitsemilleen jäsenille myös henkilökohtaiset varajäsenet. Tässä momentissa tarkoitetuiksi jäseniksi ja varajäseniksi voi se kunnanvaltuusto, jonka hallinnossa peruskoulu on, valita myös muussa kunnassa asuvia. Jos johtokunta on kahden tai useamman peruskoulun yhteinen, ehdotukset opettajista ja muusta henkilökunnasta valittaviksi jäseniksi ja varajäseniksi tekee vastaavasti kunkin ryhmän yhteinen kokous. Oppilasjäsenet ja varajäsenet valitsee asianomaisten koulujen yläasteen oppilaiden kokous. Tarkempia säännöksiä annetaan asetuksella.

Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen tai varajäsen ei enää ole koulun palveluksessa taikka oppilaiden valitsema jäsen tai varajäsen koulun oppilaana, on hänen tilalleen valittava uusi jäsen tai varajäsen. Milloin opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen tai varajäsen on määrääjäksi erotettu tai pidätetty virantoimituksesta tai tehtävän hoidosta taikka oppilaiden valitsema jäsen tai varajäsen määrääjäksi erotettu koulusta, on hän tänä aikana estynyt toimimasta johtokunnan jäsenenä.

Oppilasjäseniä ja näiden varajäseniä sekä kahden tai useamman kunnan yhteistä johtokuntaa lukuunottamatta johtokunnan jäsenten valinta voidaan johtosäännöllä siirtää koululautakunnan tehtäväksi.

Opettajista, muusta henkilökunnasta ja oppilaista valittavilla jäsenillä voi olla kotipaikka myös muussa kuin koulun sijaintikunnassa.

Johtokunnan muiden kuin oppilasjäsenten valinta voidaan johtosäännöllä siirtää koululautakunnan tehtäväksi.

Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen ei enää ole koulun palveluksessa taikka oppilaiden valitsema jäsen koulun oppilaana, on hänen tilalleen valittava uusi jäsen. Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen on määrääjäksi erotettu tai pidätetty virantoimituksesta tai tehtävän hoidosta taikka oppilaiden valitsema jäsen määrääjäksi erotettu koulusta, on hän tänä aikana estynyt toimimasta johtokunnan jäsenenä.

14 §

Peruskoulun johtokunnan toimivaltaan kuuluu koulun toiminnan edistämistä ja valvontaa, hallintoa, koulun kasvatuksen ja opetuksen kehittämistä, koulun ja kodin sekä koulun ja ympäröivän muun yhteiskunnan välistä yhteistyötä sekä työrauhan ylläpitämistä koskevia tehtäviä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja tarvittaessa johtosäännössä määrätään.

14 §

Peruskoulun johtokunnan tehtävänä on vastata koulun kasvatuksen ja opetuksen kehittämisestä, koulun sisäisestä, koulun ja kodin sekä koulun ja ympäröivän muun yhteiskunnan välisestä yhteistyöstä sekä työrauhan ylläpitämisestä sekä suorittaa sille tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädettyt sekä erikseen määrättyt tehtävät.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Osa koululautakunnan tehtävistä voidaan johtosäännöllä siirtää johtokunnalle, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

15 §

Opettajakunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää koulutyötä sekä osallistua työrauhan ylläpitämiseen *sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja tarvittaessa johtosäännössä määrätään.*

Opettajakunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää koulutyötä sekä osallistua työrauhan ylläpitämiseen. *Opettajakunnan tulee tehdä ehdotus koulun johtokuntaan valittavasta opettajasta ja hänen varajäsenestään sekä suorittaa opettajakunnalle erikseen määrätyt tehtävät.*

16 §

Oppilaskunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä *sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja tarvittaessa johtosäännössä määrätään.*

Oppilaskunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. *Oppilaskunnan tulee valita koulun johtokuntaan kaksi oppilasjäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet sekä suorittaa oppilaskunnalle erikseen määrätyt tehtävät.*

17 §

Peruskoulussa muita kuin opetustehtäviä suorittavaan henkilökuntaan kuuluvat kokoon-tuvat tekemään 13 §:ssä tarkoitetun ehdotuk-sen sekä suorittamaan muutkin heille säädetyt yhteiset tehtävät siten kuin asetuksella sääde-tään.

(Kumotaan)

Koululautakunta päättää tarvittaessa, minkä peruskoulun kokouksiin 1 momentissa tarkoi-tettu henkilö osallistuu. Henkilö voi osallistua vain yhden peruskoulun kokouksiin.

18 §

Jollei peruskoulussa ole rehtoria, tulee kou-lulautakunnan valita opettajien keskuudesta koululle johtaja *kuultuaan opettajakuntaan kuuluvia ja johtokuntaa.* Johtaja valitaan tois-taiseksi, ja hänen määräyksensä voidaan pe-ruuttaa, kun siihen on syytä. Jos koulussa on vain yksi opettajanvirka, on sen haltija koulun johtaja.

Jollei peruskoulussa ole rehtoria, tulee *joh-tokunnan* valita opettajien keskuudesta koulul-le johtaja. Johtaja valitaan toistaiseksi, ja hänen määräyksensä voidaan peruuttaa, kun siihen on syytä. Jos koulussa on vain yksi opettajan virka, on sen haltija koulun johtaja.

Johtosäännössä voidaan määrätä, että kah-della tai useammalla peruskoululla on yhteinen johtaja.

Kahdella tai useammalla peruskoululla *voi-olla* yhteinen johtaja.

Milloin peruskoulun yläaste ja kunnan lukio toimivat samassa rakennuksessa tai rakennus-ryhmässä, *voidaan johtosäännössä määrätä, että* lukion rehtori hoitaa myös peruskoulun

Milloin *peruskoulu* ja kunnan lukio toimivat samassa rakennuksessa tai rakennusryhmässä, *voi* lukion rehtori hoitaa myös peruskoulun johtajan tehtävät.

Voimassa oleva laki

yläasteen johtajan tehtävät. Kouluhallituksen luvalla voidaan vastaavasti johtosäännössä määrätä, että lukion rehtori hoitaa sekä peruskoulun yläasteen että ala-asteen johtajan tehtävät.

19 §

Johtajan tehtävänä on johtaa, ohjata ja valvoa peruskoulun opetus- ja kasvatustyötä sekä suorittaa hänelle määrätty hallinto-, taloudenhoito- ja opetustehtävät. Tarkempia säännöksiä ja määräyksiä johtajan tehtävistä annetaan asetuksella ja tarvittaessa johtosäännössä.

20 §

Johtajan tehtävien jakamisesta johtajan ja apulaisjohtajan kesken päättää koululautakunta, jollei asetuksella toisin säädetä.

Ehdotus

19 §

Johtajan tehtävänä on johtaa, ohjata ja valvoa peruskoulun opetus- ja kasvatustyötä sekä suorittaa hänelle tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt sekä erikseen määrätty hallinto-, taloudenhoito- ja opetus-tehtävät.

Johtajan tehtävien jakamisesta johtajan ja apulaisjohtajan kesken määrää johtokunta.

21 a §

Tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan johtosäännössä määrätä kunnan muun samankielisen toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kuitenkaan:

- 1) työsuunnitelman hyväksymistä;
- 2) oppilaan erottamista määräajaksi;
- 3) oppilaan ottamista ja siirtämistä 36 a §:ssä tarkoitettuun erityisopetukseen vastoin huoltajan suostumusta;
- 4) viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomista ja kurinpitoa; eikä
- 5) viranhaltijan 70 §:ssä tarkoitettuun lääkärintarkastukseen määräämistä ja terveydentilaa koskevien tietojen antamiseen velvoittamista.

Edellä 1 momentista poiketen ei myöskään viran vakinaisen haltijan ottamista koskevaa päätöstä saa määrätä viranhaltijan tehtäväksi.

4 luku

Peruskoulun työaika ja opetus

25 §

Kuulovammaisten opetuksessa voidaan opetuskielen tukena käyttää viittomakieltä sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Kuulovammaisten opetuksessa voidaan käyttää viittomakieltä sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

Milloin koulun yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain (267/22) mukaisesti vapautettu vähintään kolme evankelisluterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolme ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvaa oppilasta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista opetusta. *Lääninhallitus voi myöntää oppilasluvusta poikkeuksen.*

Milloin koulun yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain mukaisesti vapautettu vähintään kolme samaan uskontokuntaan kuuluvaa oppilasta, jotka eivät saa 2 momentin mukaista opetusta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista uskonnon opetusta, mikäli heidän huoltajansa sitä vaativat. *Lääninhallitus voi myöntää oppilasluvusta poikkeuksen.*

Koulun yleisestä uskonnon opetuksesta uskonnonvapauslain mukaisesti vapautetuille vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäntutkimustietoa. *Lääninhallitus voi myöntää oppilasluvusta poikkeuksen.*

29 §

Niiden aineiden valinnasta, joiden opiskeluun oppilas peruskoulussa sen tarjoamien mahdollisuuksien rajoissa osallistuu, päättää hänen huoltajansa. Koulu voi huoltajaa kuultuaan muuttaa valitun aineen toiseksi, jos se opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen takia on katsottava tarpeelliseksi.

30 §

Valtioneuvosto päättää kouluhallitusta kuultuaan oppiaineiden tuntijaosta yleisperustelutieteen sekä opettamiseen käytettävästä tuntimäärästä sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Kouluhallitus antaa kunnan opetussuunnitelman laadintaa ja oppiaineiden opetusta koskevat yleiset ohjeet sekä päättää valtakunnallisista oppimääristä.

Kunta laatii peruskoulua varten opetussuunnitelman sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Opetussuunnitelma laaditaan erikseen suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä peruskouluja varten. *Opetussuunnitelmaan kuuluu vuotuise-*

Milloin koulun yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain (267/22) mukaisesti vapautettu vähintään kolme evankelisluterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolme ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvaa oppilasta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista opetusta.

Milloin koulun yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain mukaisesti vapautettu vähintään kolme samaan uskontokuntaan kuuluvaa oppilasta, jotka eivät saa 2 momentin mukaista opetusta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista uskonnon opetusta, mikäli heidän huoltajansa sitä vaativat.

Koulun yleisestä uskonnon opetuksesta uskonnonvapauslain mukaisesti vapautetuille vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäntutkimustietoa.

29 §

Niiden aineiden valinnasta, joiden opiskeluun oppilas peruskoulussa sen tarjoamien mahdollisuuksien rajoissa osallistuu, päättää hänen huoltajansa. *Johtokunta voi huoltajaa kuultuaan muuttaa valitun aineen toiseksi, jos se opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen takia on katsottava tarpeelliseksi.*

30 §

Valtioneuvosto päättää kouluhallitusta kuultuaan peruskoulussa annettavan opetuksen tuntijaosta sekä hyväksyy kielenopetuksen yleissuunnitelman, joka sisältää kielenopetuksen laadulliset ja määrälliset tavoitteet. Kouluhallitus antaa opetussuunnitelman laadintaa varten opetussuunnitelman perusteet, joissa määrätään opetuksen valtakunnalliset tavoitteet ja sisällöt sekä asetusta täydentävät oppilasarvostelun yleiset perusteet, sekä vahvistaa todistusten kaavat.

Koululautakunta hyväksyy peruskoulua varten opetussuunnitelman ja siihen tehtävät muutokset. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä peruskouluja varten.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

na osana työsuunnitelma. Opetussuunnitelman muuttamisesta ja työsuunnitelman hyväksymisestä on ilmoitettava lääninhallitukselle siten kuin asetuksella säädetään.

Koulun lukuvuosittaisen työn järjestämistä varten johtokunta hyväksyy opetussuunnitelmaan perustuvan työsuunnitelman. Työsuunnitelmaan sisällytettävistä asioista säädetään asetuksella.

31 §

Jos kunnassa opetetaan *kunnan kouluhallinnosta annetun lain (479/83) 15 §:n* mukaisen kieliohjelman perusteella yhteisenä aineena kahta tai useampaa vierasta kieltä taikka vastaavasti toista kotimaista kieltä ja yhtä tai useampaa vierasta kieltä, saadaan oppiaineiden opettamiseen käytettävää tuntimäärää korottaa kunnassa sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Jos kunnassa opetetaan yhteisenä aineena kahta tai useampaa vierasta kieltä taikka vastaavasti toista kotimaista kieltä ja yhtä tai useampaa vierasta kieltä, saadaan oppiaineiden opettamiseen käytettävää tuntimäärää korottaa kunnassa sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Jollei asetuksessa ole toisin säädetty, opetusryhmien muodostamisen perusteista päättää tarvittaessa valtioneuvosto.

(6 mom. kumotaan)

34 §

Kouluhallituksen asiana on päättää, missä määrin jonkin oppilaitoksen oppimäärien suorittaminen vastaa peruskoulun oppimäärien suorittamista, jollei oppimäärien vastaavuudesta ole erikseen säädetty.

34 §

(2 mom. kumotaan)

35 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös oppivelvollisuusikäisellä Suomessa asuvalla lapsella, joka ei ole Suomen kansalainen, sekä opetusministeriön määräämin ehdoin myös ulkomailla asuvalla lapsella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös oppivelvollisuusikäisellä Suomessa asuvalla lapsella, joka ei ole Suomen kansalainen. Lisäksi kouluun voidaan erityisestä syystä ottaa myös ulkomailla asuva oppivelvollisuusikäinen lapsi.

Oikeus käydä koulua jatkuu, kunnes oppilas on suorittanut peruskoulun oppimäärän tai sen vuoden heinäkuun loppuun, jona oppilas täyttää kahdensantoista vuotta, jollei lääninhallitus yksittäistapauksissa myönnä pidennystä.

Oikeus käydä koulua jatkuu, kunnes oppilas on suorittanut peruskoulun oppimäärän tai sen vuoden heinäkuun loppuun, jona oppilas täyttää kahdensantoista vuotta. Koululautakunta voi kuitenkin erityisestä syystä oikeuttaa oppilaan jatkamaan koulunkäyntiä mainitun ajankohdan jälkeenkin.

Oikeudesta suorittaa erityisessä tutkinnossa peruskoulun oppimäärä tai osa siitä säädetään asetuksella. Jos lääninhallitus havaitsee, että

Oikeudesta suorittaa erityisessä tutkinnossa peruskoulun oppimäärä tai osa siitä säädetään asetuksella.

Voimassa oleva laki

henkilöltä on aiheettomasti estetty tutkintoon pääseminen, se voi määrätä, että hänellä on oikeus päästä tutkintoon.

36 §

Erityisestä syystä koululautakunta voi yksittäistapauksessa myöntää luvan koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin *sen mukaan kuin asetuksella säädetään.*

Ehdotus

36 §

Erityisestä syystä koululautakunta voi yksittäistapauksessa myöntää luvan koulunkäynnin aloittamiseen yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin.

Jos huoltaja haluaa lapsen aloittavan koulunkäynnin säädettyä aikaisemmin, hänen tulee esittää selvitys, milloin se on ilman kohtuutonta vaikeutta mahdollista, lapselle suoritetusta psykologisesta ja tarvittaessa myös lääketieteellisestä tutkimuksesta.

36 a §

Erityisluokalle voidaan ottaa tai siirtää oppilas, joka vammautumisen tai kehityksessä viivästymisen vuoksi ei suoriudu peruskoulun muulla luokalla tai tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi ei sopeudu peruskoulun muuhun luokkaan. Erityisopetukseen vahvistettujen oppimäärien mukaisesti voidaan opetusta antaa myös muualla kuin erityisluokalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun opetukseen ottamisesta ja siirtämisestä päättää koululautakunta. Päätöstä ei saa tehdä neuvottelematta oppilaan huoltajan kanssa. Milloin se ilman kohtuutonta vaikeutta on mahdollista, on ennen päätöksen tekemistä suoritettava oppilaan psykologinen ja tarvittaessa lääketieteellinen tutkimus. Jos oppilaan huoltaja vastustaa oppilaan ottamista tai siirtämistä koskevaa päätöstä, tulee päätös alistaa lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa opetuksessa olevan oppilaan voi koululautakunta oppilaan huoltajaa kuultuaan siirtää hänen kehitystään vastaavaan peruskoulun muuhun opetukseen.

38 §

Koulupiiriin muuttaneella oppilaalla, joka ei voi opiskelemaisensa vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opetuksen puolesta tarkoituksenmukaisesti jatkaa koulunkäyntiään oman piirinsä peruskoulussa, on oikeus päästä saman kunnan muun piirin tai lääninhallituksen luvalla muun kunnan sellaiseen peruskouluun, jossa opiskelun jatkaminen on mahdollista.

Koulupiiriin muuttaneella oppilaalla, joka ei voi opiskelemaisensa vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opetuksen puolesta tarkoituksenmukaisesti jatkaa koulunkäyntiään oman piirinsä peruskoulussa, on oikeus päästä sellaiseen peruskouluun, jossa opiskelun jatkaminen on mahdollista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 §

Kunnan on annettava vähävaraisen huoltajan lapselle silmälasit, jos oppilaan koulunkänti sitä edellyttää.

Peruskoulun johtokunnan on tarvittaessa ilmoitettava asianomaiselle lautakunnalle peruskoulun oppilaasta, joka tarvitsee kuulokojeen tai muuta avustusta.

(Kumotaan)

48 §

Peruskoulun oppilaskodissa ja muussa kunnan järjestämässä majoituksessa olevan oppilaan täysihoito on oppilaalle maksuton. Oppilaskotiin sijoitetut oppilaat ovat velvolliset suorittamaan kohtuullisen määrän heille soveltuvia oppilaskodin tehtäviä.

Peruskoulun oppilaskodissa ja muussa kunnan järjestämässä majoituksessa olevan oppilaan täysihoito on oppilaalle maksuton. *Oppilaalla on oikeus koulun alkamis- ja päättymispäivänä, viikonloppuina sekä ennen ja jälkeen lukuvuoden aikana olevia lomapäiviä maksutomaan kuljetukseen majoituspaikan ja kodin välillä tai oikeus saada avustusta matkasta aiheutuviin kustannuksiin.* Oppilaskotiin sijoitetut oppilaat ovat velvolliset suorittamaan kohtuullisen määrän heille soveltuvia oppilaskodin tehtäviä.

49 §

Peruskoulun oppilaalle voidaan koulun loma-aikoina järjestää lomavirkistystä.

Kunnan on huolehdittava asianmukaisen lomavirkistystyksen järjestämisestä kesän aikana sellaiselle peruskoulun oppilaalle, jonka terveyskeskuslääkäri on todennut terveydeltään heikoksi tai sairaalloiseksi ja jolle huoltaja ei voi tätä virkistystä tarjota.

(Kumotaan)

51 §

Vaikeasti vammaisia oppilaita varten koulussa voi kouluhallituksen luvalla ja opetusministeriön määräämin perustein olla koulunkäyntiavustajia.

51 §

Vaikeasti vammaisia oppilaita varten koulussa voi olla koulunkäyntiavustajia. *Opetusministeriö antaa määräykset koulunkäyntiavustajien ottamisesta.*

52 §

Peruskoulussa voi olla rehtorin virka sekä opettajan ja oppilaskodinhoitajan virkoja. Opettajanvirkoja ovat lehtorin, *aineenopettajan, opinto-ohjaajan*, luokanopettajan, erityisluokanopettajan ja erityisopettajan virat.

52 §

Peruskoulussa voi olla rehtorin virka sekä opettajan ja oppilaskodinhoitajan virkoja. Opettajan virkoja ovat lehtorin, luokanopettajan, erityisluokanopettajan ja erityisopettajan virat.

Peruskoulussa voi olla virkasuhteisia tuntiopettajia.

Peruskoulussa voi olla virkasuhteisia tuntiopettajia. *Tuntiopettaja voidaan ottaa määräajaksi tai toistaiseksi.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

53 §

Peruskouluun voidaan *opetusministeriön ohjeiden mukaan* perustaa sellainen opettajanvirka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman kunnan lukiossa.

Milloin opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii, voidaan peruskouluun *opetusministeriön ohjeiden mukaan* perustaa sellainen opettajanvirka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan muun tai muiden sopijakuntien yhdessä tai useammassa peruskoulussa tai lukiossa.

Peruskouluun voidaan perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman kunnan lukiossa. *Virkaa perustettaessa tulee opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunneista vähintään puolet olla peruskoulun tunteja.*

Milloin opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii, voidaan peruskouluun perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan muun tai muiden sopijakuntien yhdessä tai useammassa peruskoulussa tai lukiossa. *Virka tulee perustaa siihen oppilaitokseen tai sen kunnan koululaitokseen, josta on saatavana eniten tunteja opetusvelvollisuuden täyttämiseksi.*

54 a §

Peruskoulun viroista ja viranhaltijoista sekä tuntiopettajista on voimassa, mitä kunnan viroista ja viranhaltijoista kunnallislaissa säädetään ja sen nojalla määrätään, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä. Tuntiopettajiin sovelletaan kunnan tilapäisiä viranhaltijoita koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

55 §

Peruskoulun virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä niiden uudelleen järjestämisestä päättää kunnanvaltuusto. Se voi myös enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan määrätä, ettei virkaa ole vakinaisesti täytettävä, jos on todennäköistä, ettei virkaa tarvita pysyvästi.

Opettajanvirkoja tulee olla niin monta kuin opetustuntien määrä pysyvästi edellyttää. Tuntiopettajan hoidettavaksi saadaan antaa ne tunnit, joita varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa opettajanvirkaa.

Peruskoulun virka voidaan lakkauttaa, jos sen mukaan kuin asetuksella säädetään viranhaltijan palkkaukseen ei myönnetä valtionosuutta tai virka katsotaan tarpeettomaksi. Jos koulu tai oppilaskoti lakkautetaan, lakkaavat samalla sen virat, jollei niitä siirretä toisen koulun tai oppilaskodin viroiksi.

55 §

Opettajan virkoja tulee olla niin monta kuin *opetuksen järjestäminen* pysyvästi edellyttää. Tuntiopettajan hoidettavaksi saadaan antaa ne tunnit, joita varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa opettajan virkaa. *Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opettajan virkojen määristä.*

Voimassa oleva laki

56 §

Vakinainen opettaja, jonka virka lakkauteen, on siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan hänelle soveltuvaan toiseen peruskoulun opettajanvirkaan. Jollei opettajanvirkaa ole avoinna samassa kunnassa, hänet voidaan siirtää vastaavaan virkaan muualle. Asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään, hänet voidaan siirtää myös toisen kunnan peruskoulun opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää toiseen saman tai muun kunnan peruskoulun opettajanvirkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

Vakinaiset opettajat voivat vaihtaa keskenään virkoja, jos asianomaiset koululautakunnat siihen suostuvat. Sama on voimassa vakinaisista oppilaskodinhoitajista.

56 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen peruskoulun virkaan, jota voidaan pitää hänelle sopivana:

- 1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään; tai
- 2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista ja viranhaltija on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

Jos vakinaista viranhaltijaa ei ole voitu 1 momentin nojalla siirtää toiseen peruskoulun

Ehdotus

56 §

Milloin opettajan virka lakkautetaan, on viran vakinainen haltija siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan toiseen hänelle soveltuvaan peruskoulun opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei kunnassa ole avoinna hänelle soveltuvaan peruskoulun opettajan virkaa, on hänet siirrettävä sellaiseen saman kunnan lukion, lukion iltalukion tai iltalukion virkaan taikka suostumuksellaan muuhun hänelle soveltuvaan opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei opettajaa voida siirtää edellä mainittuun opettajan virkaan, voidaan hänet suostumuksellaan siirtää saman kunnan muuhun virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

Jollei opettajaa voida siirtää toiseen virkaan samassa kunnassa, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää vastaavaan muun kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan. Erityisestä syystä voidaan opettaja suostumuksellaan siirtää toisen kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva virka avoinna.

Jos opettajaa ei ole voitu siirtää 1 tai 2 momentissa mainittuun virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää valtion oppilaitoksen virkaan tai hänelle soveltuvaan muuhun valtion virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

(6 mom. kumotaan)

56 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää noudattaen, mitä 56 §:ssä säädetään siirtämisestä, toiseen avoinna olevaan mainitun pykälän 1—3 momentissa mainittuun virkaan:

- 1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään;
 - 2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista; tai
 - 3) jos siirtämiseen on muu viranhoidollisiin näkökohtiin perustuva hyväksyttävä syy.
- Edellytyksenä viranhaltijan siirtämiselle 1 momentin 2 tai 3 kohdassa mainitulla perus-*

Voimassa oleva laki

virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

56 b §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen peruskoulun virkaan myös muusta kuin 56 ja 56 a §:ssä mainitusta, viranhoidollisiin näkökohtiin perustuvasta hyväksyttävästä syystä, jos hän on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

58 §

Avoim virka on, jollei laillista estettä ole tai jollei virkaa katsota tarpeettomaksi, julistettava haettavaksi vakinaisesti täyttämistä varten. Koululautakunnan on hakuajan päätyttyä valittava virkaan säädettyt kelpoisuusehdot täyttävistä hakijoista taitavin ja soveliaim. Lautakunta voi lisäksi valita kutakin avointa virkaa kohti enintään kaksi hakijaa varasijalle. Virka voidaan kuitenkin, jos katsotaan koulun edun sitä vaativan, julistaa uudelleen haettavaksi. Ennen rehtorin viran täyttämistä koululautakunnan on kuultava koulun johtokuntaa sekä opettajakuntaan kuuluvia.

Koululautakunnan on annettava päätöksensä tiedoksi hakijoille kunnallislain (953/76) 32 §:n 1 momentin mukaisesti asettamalla lautakunnan pöytäkirja yleisesti nähtäväksi. Valitus aika luetaan päätöksen nähtäväksi asettamisesta.

Avoimen viran hoitajan ottamisessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä viran vakinaisesta täyttämisestä edellä tässä pykälässä on säädetty. Jos avoimeen virkaan ei ennen elokuun 1 päivää ole valittu hakijaa, voi lääninhallitus kuitenkin määrätä avoimen viran hoitajan alkaneeksi lukuvuodeksi.

Koululautakunta ottaa viransijaisen ja tuntiopettajan. Viransijainen ja tuntiopettaja voidaan ottaa virkaan tai tehtävään sitä haettavaksi julistamatta. Tuntiopettaja otetaan toiseksi tai määrääjäksi.

58 a §

Kun vakinainen viranhaltija 56, 56 a tai 56 b §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Ehdotus

teella on 56 §:stä poiketen, että viranhaltija on antanut siirtämiseen suostumuksen.

56 b §

Jos vakinainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

58 §

Koululautakunta nimittää viran vakinaisen haltijan sekä ottaa viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan.

Virka on ennen sen vakinaista täyttämistä julistettava haettavaksi.

Virkaan tulee nimittää säädetty kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista taitavin ja soveliaim.

Viran vakinaisen haltijan nimittämistä koskeva päätös annetaan tiedoksi hakijoille kunnallislain 32 §:n 1 momentissa säädettyllä tavalla.

Mitä viran vakinaisesta täyttämisestä 1—3 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin avoimen viran hoitajan ottamista.

58 a §

Kun vakinainen viranhaltija 56 tai 56 a §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Voimassa oleva laki

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen virkaan siirtää se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Kunnan, kuntainliiton ja valtion muuhun virkaan siirtä nimittävä viranomaisena. Jos kunnan tai kuntainliiton virkaan nimittävä viranomaisena on lautakunta tai muu kunnanhallituksen tai liittohallituksen alainen viranomaisena, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus tai liittohallitus.

58 b §

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka on irtisanottu peruskoulun viran lakkauttamisen vuoksi, voi asianomainen keskusvirasto nimittää alaisensa oppilaitoksen sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusehdot hän täyttää. Virka saadaan tällöin täyttää sitä haettavaksi julistamatta.

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana ollut henkilö saadaan nimittää peruskoulun virkaan sitä haettavaksi julistamatta, jos:

1) hän saa peruskoulun palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja hänet ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

2) hän saa peruskoulun palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

58 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään määrätä, että jokin tai joitakin sen

Ehdotus

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen *opettajan virkaan* siirtää se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. *Toisen kunnan tai kuntainliiton virkaan siirtämiseen tulee saada asianomaisen kunnanhallituksen tai liittohallituksen suostumus.* Kunnan ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomaisena. Jos kunnan virkaan nimittävä viranomaisena on lautakunta tai muu kunnanhallituksen alainen viranomaisena, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus.

Jos viranhaltijaa ei voida siirtää toiseen virkaan omassa kunnassa, tulee kunnanhallituksen ilmoittaa viranhaltija tämän suostumuksella 3 momentissa tarkoitetulle keskusvirastolle muualle siirtämistä varten. Jos keskusvirastokaan ei voi siirtää viranhaltijaa toiseen virkaan, tulee keskusviraston ilmoittaa viranhaltija valtiokonttorille valtion muuhun kuin opettajan virkaan siirtämistä varten. Valtiokonttorin toimenpiteistä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion virkamieslain (755/86) 35 §:ssä säädetään.

58 b §

Keskusvirasto voi nimittää alaisensa oppilaitoksen virkaan peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka:

1) on irtisanottu viran lakkauttamisen vuoksi;

2) saa peruskoulun palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja joka ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

3) saa peruskoulun palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

Virka saadaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa täyttää sitä haettavaksi julistamatta. Henkilö voidaan nimittää vain sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

58 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi *enintään lukuvuodeksi kerrallaan* määrätä, että *yksi tai useampi* sen alaisen oppilaitoksen

Voimassa oleva laki

alaisen oppilaitoksen avoimia virkoja on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 58 b §:ssä tarkoitettu henkilö *siirtää tai* nimittää johonkin niistä.

59 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja huolellisesti, seurattava alansa kehitystä ja käyttäydyttävä asemansa edellyttämällä tavalla.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan tehtävistä säädetään asetuksella.

Jos viranhaltijan tai tuntiopettajan tehtävänä on koulussa tai oppilaskodissa valvoa ruokailua siihen itse osallistuen, on ateria hänelle maksuton.

60 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan palkkauksen maksamisesta päättää kunnanhallitus, jollei johtosäännössä ole toisin määrätty.

Opetusministeriö voi erityisestä syystä oikeuttaa viranhaltijan lukemaan palvelulisiä varten hyväkseen muunkin kuin virkaehtosopimuksessa sovitun palveluajan, kuitenkin enintään kahdeksan vuotta.

60 a §

Jos peruskoulun vakinainen viranhaltija tämän lain nojalla on siirretty toiseen päätoimiseen kunnan, kuntainliiton tai valtion virkaan, josta hänen peruspalkkansa, ikälisänsä, palvelulisänsä ja määrävuosikorotuksensa on pienempi kuin hänen entisestä virastaan kulloinkin suoritettava peruspalkka, ikälisä, palvelulisiä, määrävuosikorotus ja säännöksiin tai määräyksiin perustuva henkilökohtainen palkanlisä, erotus on suoritettava hänelle peruspalkaksi luettavana henkilökohtaisena lisäpalkkiona.

62 §

Viranhaltijan virkavapauden myöntää koululautakunta. Virkavapaus voidaan myöntää myös osittaisena.

Viranhaltijan, joka sairauden vuoksi ei kykene virkaansa hoitamaan, on pyydyttävä vir-

Ehdotus

virka on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 58 b §:ssä tarkoitettu henkilö nimittää johonkin niistä.

59 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan tulee yhteistyössä oppilaiden, näiden huoltajien ja koulun henkilökunnan kanssa pyrkiä saavuttamaan peruskoululle säädetyt tavoitteet ja osallistua koulun kehittämiseen sekä suorittaa peruskoulun opetussuunnitelman ja työsuunnitelman mukaan hänelle kuuluvat tehtävät sekä muut tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt ja erikseen määrätty tehtävät.

(Kumotaan)

(Kumotaan)

(Kumotaan)

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ka vapautta. Jollei hän sitä tee, koululautakunnan on vapautettava hänet virantoimituksesta sairauden ajaksi. Päättös on heti ilmoitettava lääninhallitukselle. Päättös voidaan panna heti täytäntöön, jollei lääninhallitus sitä kiellä.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, on soveltuvin osin voimassa myös tuntiopettajasta.

62 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

62 c §

Koululautakunta tai viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi, sen estämättä mitä irtisanomisen perusteista on 62 a §:ssä säädetty, irtisanoa viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun viran väliaikaisen hoitajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

62 d §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanoutumisesta on koululautakunnan annettava hänelle todistus.

(3 mom. kumotaan)

62 e §

Asianomaisen pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemisesta, ennen kuin viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tai viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomisesta taikka virantoimituksesta pidättämisestä tehdään päätös, säädetään asetuksella.

(Kumotaan)

63 §

Viranhaltijalle ja tuntiopettajalle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö

(Kumotaan)

62 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja ja viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

niitä, voidaan määrätä kurinpitorangeistus.
Kurinpitorangeistuksia ovat:

- 1) kirjallinen varoitus;
- 2) virantoimituksesta erottaminen; sekä
- 3) viraltapano.

Virantoimituksesta erottaminen voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

64 §

Lääninhallituksen määräämä virkamies toimittaa kurinpitoasiassa tutkimuksen ja esittää tutkimuksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaatimuksen koululautakunnalle, joka asianomaista kuultuaan ratkaisee asian.

Kurinpitorangeistusta ei saa määrätä, ellei rangaistusvaatimusta ole esitetty yhden vuoden kuluessa siitä, kun se seikka, joka olisi voinut aiheuttaa kurinpitomenettelyn, tuli lääninhallituksen tietoon.

65 §

Kurinpitomenettelyä ei saa panna vireille eikä kurinpitorangeistusta määrätä saman syyn johdosta, josta tuomioistuim on jo tuominnut rangaistukseen tai jonka johdosta nostetusta syyttestä tuomioistuim on vapauttanut viranhaltijan tai tuntiopettajan tai jättänyt hänet rangaistukseen tuomitsematta. Tämän estämättä viranhaltija tai tuntiopettaja voidaan kuitenkin kurinpitomenettelyä noudattaen panna vireille.

Viranhaltijaa tai tuntiopettajaa vastaan ei saa panna vireille kurinpitomenettelyä saman syyn johdosta, josta häntä vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, niin kauan kuin syyte on tuomioistuimessa vireillä. Jos kurinpitomenettelyn aikana nostetaan tuomioistuimessa syyte saman syyn johdosta, joka on aiheuttanut kurinpitomenettelyn, on kurinpitomenettely keskeytettävä siksi ajaksi, kun syyte on vireillä.

Jollei kurinpitomenettelyä 2 momentissa mainituissa tapauksissa ole pantu vireille tai jatkettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen päätös sai lainvoiman, raukeaa oikeus kurinpitomenettelyn vireillepanemiseen tai jatkamiseen.

66 §

Milloin viranhaltija tai tuntiopettaja on syytteen, kurinpitomenettelyn tai tutkimuksen alaisena rikoksen tai kurinpitorikkomuksen vuok-

64 §

Koululautakunta päättää viranhaltijaa ja tuntiopettajaa koskevan kurinpitomenettelyn vireillepanosta ja kurinpitorangeistuksesta sekä virantoimituksesta pidättämisestä.

Lääninhallituksen tulee, jos koululautakunta sitä pyytää, toimittaa kurinpitoasiassa tutkimus ja esittää tutkimuksen tulos toimenpideehdotuksineen koululautakunnalle.

(Kumotaan)

(Kumotaan)

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

si, voi koululautakunta pidättää hänet virantoimituksesta tai tehtävän hoitamisesta. Pidätyspäätös on heti ilmoitettava lääninhallitukselle. Päätös voidaan heti panna täytäntöön, jollei lääninhallitus sitä kiellä.

Ennen virantoimituksesta pidättämistä on viranhaltijalle ja tuntiopettajalle varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa, jollei virantoimituksesta pidättämistä asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi.

Jos vakinainen viranhaltija on tuomioistuimen tai viranomaisen päätöksellä tuomittu viralta pantavaksi, koululautakunnan on pidättävä hänet heti virantoimituksesta, vaikkei päätös ole lainvoimainen.

69 §

Tämän lain 72 §:n 2 momentissa tarkoitetun yleisaineiden aineenopettajan viran haltijan eroamisikä on kuitenkin 60 vuotta. Asetuksella voidaan säätää, että myös joissakin rehtorin- ja opettajanviroissa, joiden laatu sitä vaatii, eroamisikä on alle yleisen eroamisiän. Eroamisikää ei kuitenkaan saa määrätä 55 vuotta alemmaksi.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiän. Lääninhallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä oikeuttaa hänet jatkamaan samassa virassa tai tehtävässä täysin lukuvuosin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä. Virkasuhteen päättymisestä on koululautakunnan annettava todistus.

70 §

Lääninhallitus voi määrätä, jos se viran hoitamisen edellytysten selvittämiseksi on tarpeen, viranhaltijan hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Samoilla edellytyksillä viranhaltija on velvollinen antamaan lääninhallitukselle terveydentilaansa koskevia tietoja.

Asetuksella voidaan säätää, että joissakin rehtorin ja opettajan viroissa, joiden laatu sitä vaatii, eroamisikä on alle yleisen eroamisiän. Eroamisikää ei kuitenkaan saa määrätä 55 vuotta alemmaksi.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista 31 päivänä heinäkuuta sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiän. Koululautakunta voi kuitenkin oikeuttaa hänet jatkamaan samassa virassa tai tehtävässä enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä.

70 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan, joka sairauden vuoksi ei kykene hoitamaan virkaansa, on pyydyttävä virkavapautta. Jollei hän sitä tee, koululautakunnan on vapautettava hänet virantoimituksesta sairauden ajaksi.

Koululautakunta voi määrätä, jos se on viran hoitamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeen, viranhaltijan hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Samoilla edellytyksillä viranhaltija on velvollinen antamaan koululautakunnalle terveydentilaansa koskevia tietoja.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista lääninhallituksen määräämistä tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvat välttämättömät kustannukset suoritetaan valtion varoista.

8 luku

Peruskoulun kiinteistö ja irtaimisto

74 §

Peruskoululla tulee olla tarkoitukseensa hyväksytty koulurakennus tai -huoneisto. Koulu tai sen osa voidaan, milloin huoneisto katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, lääninhallituksen luvalla sijoittaa vuokrahuoneistoon tai kunnan omistamaan muuhun kuin kouluhuoneistoon.

75 §

Peruskoulun tontilla tai sen läheisyydessä tulee olla oppilaiden välituntien viettoon ja liikunnanharjoituksiin soveltuva alue.

8 luku

Muutoksenhaku

74 §

Kunnan viranomaisen päätökseen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisessa asiassa haetaan muutosta siten kuin kunnallislaissa säädetään.

Kunnan viranomaisen päätökseen viran vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan 1 momentista poiketen valittamalla kouluhallitukseen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/50) säädetään. Valitusaikea luetaan kuitenkin siitä, kun päätös on annettu hakijoille tiedoksi kunnallislain 32 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Valittaa ei saa päätöksestä, joka koskee viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan ottamista. Valittaa ei saa myöskään päätöksestä sellaisessa asiassa, joka on säädetty alistettavaksi lääninhallituksen vahvistettavaksi tai joka on säädetty koululautakunnan alaisen toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

75 §

Peruskoulua korvaavan koulun ylläpitäjän, koulun toimielimen ja toimenhaltijan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään. Rehtorin ja opettajan toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan kuitenkin valittamalla kouluhallitukseen. Valitusaikea toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa luetaan siitä, kun päätöksen tehneen toimielimen pöytäkirja on asetettu nähtäväksi koulun ilmoitustaululle.

Voimassa oleva laki

Peruskoululle on hankittava tarpeellinen kalusto, opetusvälineet, kirjasto sekä muut koulun toiminnalle tarpeelliset varusteet.

76 §

Kunta voi kouluhallituksen luvalla ja sen määräämin ehdoin siirtää peruskoulun kiinteistön tai irtaimiston tai osan niistä saman kunnan lukion tai yleisen kirjaston kiinteistöksi ja irtaimistoksi.

Oikeudesta käyttää peruskoulukiinteistöä tai -huoneistoa taikka peruskoulun irtaimistoa muuhun kuin kunnan peruskoulujen tarkoitukseen säädetään asetuksella. Käytön korvausperusteista päättää tarvittaessa kunnanvaltuusto, jollei johtosäännössä ole toisin määrätty.

Ehdotus

Rehtorin, opettajan ja tuntiopettajan kurinpitoa ja virantoimituksesta pidättämistä koskevissa asioissa on muutoksenhausta 1 momentista poiketen voimassa, mitä valtion virkamieksella säädetään.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevista asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että koulun ylläpitäjän, toimielimen tai toimenhaltijan päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

76 §

Kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen ja lääninhallituksen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen samoin kuin niiden valituksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Päätökseen, jolla kouluhallitus on ratkaissut kunnan viranomaisen tai peruskoulua korvaavan koulun toimielimen päätöksestä tehdyn valituksen viran tai toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa, saa hakea muutosta se, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan, valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Asetuksella voidaan säätää, että kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen tai lääninhallituksen päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

76 a §

Jos peruskoulun yläasteen oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan viranomaisen päätökseen, on myös oppilaalla oikeus hakea muutosta.

9 luku

Peruskoulua korvaavat koulut

78 §

Peruskoulua korvaavan koulun ylläpitäjän on asetettava koulun hallintoa varten johtokunta, josta on soveltuvien osin voimassa, mitä 12 §:ssä on säädetty.

78 §

Peruskoulua korvaavan koulun ylläpitäjän on asetettava koulun hallintoa varten johtokunta, josta on soveltuvien osin voimassa, mitä 12 ja 13 §:ssä säädetään. Tarkempia säännöksiä annetaan asetuksella.

Voimassa oleva laki

Mitä *tämän lain* 1—3, 7, 8, 15—17, 19, 22—31, 37—42, 44—51, 74, 75, 85—88, 92, 94, 99 ja 108 §:ssä on säädetty, on vastaavasti voimassa peruskoulua korvaavasta koulusta ja sen oppilaista. Peruskoulua korvaavan koulun oppilaalle opetus on maksutonta ja koulun oppilaiden sosiaaliset edut on kunnan järjestettävä, jolleivät kunta ja koulun ylläpitäjä ole toisin sopineet.

78 a §

Peruskoulua korvaavan koulun rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 55 §:n 2 ja 3 momentissa, 56 §:n 1—3 momentissa, 56 a, 56 b, 58 ja 58 a—58 e §:ssä, 59 §:n 1 ja 2 momentissa, 60 a, 62, 62 a—62 g, 63—66 §:ssä, 69 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 70 ja 91 §:ssä on säädetty peruskoulun viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetty tehtävät hoitaa peruskoulua korvaavassa koulussa *sen* johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa peruskoulua korvaavan koulun johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 56 §:n 1 momentin, 56 a §:n 1 momentin ja 56 b §:n nojalla siirtää peruskoulun virkaan vain, jos saman ylläpitäjän peruskoulua korvaavassa koulussa tai yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

Ehdotus

Mitä 1—3, 7, 8, 15, 16, 19, 22—31, 37—42, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 85—88, 92, 99 ja 108 §:ssä *sekä kunnan kouluhallinnosta annetun lain* 16 ja 17 §:ssä säädetään, on vastaavasti voimassa peruskoulua korvaavasta koulusta ja sen oppilaista. Peruskoulua korvaavan koulun oppilaalle opetus on maksutonta, ja koulun oppilaiden *opintososiaaliset* edut on kunnan järjestettävä, jolleivät kunta ja koulun ylläpitäjä ole toisin sopineet.

78 a §

Peruskoulua korvaavan koulun rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 55 §:ssä, 56 §:n 1—4 momentissa, 56 a, 56 b, 58, 58 a—58 e, 59, 62 a, 62 b, 62 d, 62 f ja 62 g §:ssä, 69 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 70 §:ssä säädetään peruskoulun viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. *Kurinpitomenetelystä ja virantoimituksesta pidättämisestä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä niistä valtion virkamiehen osalta säädetään. Virkamieslautakuntana toimii kouluhallituksen yhteyteen asetettu virkamieslautakunta.*

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetty tehtävät hoitaa peruskoulua korvaavassa koulussa johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään koululautakunnasta, on voimassa peruskoulua korvaavan koulun johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 56 §:n 1 momentin *sekä* 56 a §:n 1 momentin nojalla siirtää peruskoulun, *lukion, lukion iltalinjan, iltalukion tai muun oppilaitoksen* virkaan vain, jos saman ylläpitäjän peruskoulua korvaavassa koulussa tai yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

79 §

Peruskoulua korvaavan koulun johtokunnalle 78 ja 78 a §:n mukaan kuuluva tehtävä voidaan asetuksella tai sen nojalla ohjesäännössä määrätä koulun rehtorin tehtäväksi.

Peruskoulua korvaavan koulun *toimielimelle tai toimenhaltijalle* kuuluva tehtävä voidaan 21 a §:n 2 ja 3 momentissa *säädettyin poikkeuksin* ohjesäännössä määrätä koulun *muun toimielimen tai toimenhaltijan* tehtäväksi.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

86 §

Valtion ja kunnan palveluksessa olevat sekä peruskoulun hallintoelinten jäsenet eivät saa sivulliselle ilmaista, mitä he tämän lain mukaisen tehtäviensä perusteella ovat saaneet tietää, jos asia on sen luonteen vuoksi salassa pidettävä.

86 §

Peruskoululla tulee olla tarkoitukseensa soveltuva koulurakennus tai -huoneisto sekä tarpeellinen kalusto, opetusvälineet, kirjasto sekä muut koulun toiminnalle tarpeelliset tilat ja varusteet.

90 §

Peruskoulun omassa rakennuksessa vapaana oleva opettaja-asunto on luovutettava ensisijaisesti asianomaisen kunnan virassa olevan rehtorin tai opettajan käytettäväksi.

(Kumotaan)

Milloin rehtorin tai opettajan käytettäväksi on virkasuhteen perusteella annettu peruskoulun omassa rakennuksessa sijaitseva asunto, on siitä perittävä vuokraa samojen perusteiden mukaan kuin valtion virkamiehelle vuokra-asuntona luovutetusta valtion virkamiesasunnosta.

91 §

Milloin vakinainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

(Kumotaan)

93 §

Tämän lain mukaan koululautakunnalle kuuluva tehtävä voidaan asetuksella tai sen nojalla johtosäännöllä määrätä jonkun muun kunnallisen viranomaisen tai viranhaltijan tehtäväksi.

(Kumotaan)

94 §

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn lääninhallituksen ja koululautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla kouluhallitukselle. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää noudatettavaksi kunnallislain mukaista valitusmenettelyä.

(Kumotaan)

Päätökseen, jolla kouluhallitus on ratkaissut koululautakunnan päätöksestä tehdyn valituksen viran vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa, saa hakea muutosta se, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan, valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Peruskoulun viranhaltijan ja johtokunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla koululautakunnalle. Valitus aika on 14 päivää.

Voimassa oleva laki

Jos koululautakunnalle tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaan kuuluva asia on siirretty viranhaltijan tai johtokunnan päätettäväksi, ei viranhaltijan tai johtokunnan päätökseen saa valittamalla hakea muutosta. Viranhaltijan tai johtokunnan on saatettava asia koululautakunnan ratkaistavaksi, jos päätökseen tyytymätön 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan sitä kirjallisesti vaatii. Päätökseen on liitettävä ohjeet, joista ilmenee miten päätökseen tyytymättömän on meneteltävä asian saattamiseksi lautakunnan käsiteltäväksi.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta johtokunnan päätökseen tai muun viranomaisen oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden 28, 35, 38, 51 ja 69 §:n nojalla tehdyt päätökset ovat voimassa niissä mainitun ajan. Lääninhallituksen lain voimaan tullessa voimassa olleen 8 §:n nojalla antama peruskoulun piirijaon laatimista koskeva päätös on voimassa, kunnes kunta muuttaa piirijakoa lääninhallituksen päätöksessä tarkoitetuilta osin.

Ennen tämän lain voimaantuloa valittu johtokunta jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään loppuun samassa toimielimessä. Jos kunnanvaltuusto päättää 21 a §:n nojalla johtosäännössä määrätä tämän lain mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluvan tehtävän kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi, johtosäännön voimaan tullessa vireillä oleva, ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut hallintoasia käsitellään kuitenkin kunnanvaltuuston päätöksen mukaisessa järjestyksessä. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin peruskoulua korvaavaa koulua koskevien asioiden käsittelyä.

Tämän lain voimaan tullessa lääninhallituksessa vireillä olevat opettajan kurinpitoa ja lääkärintarkastukseen velvoittamista koskevat asiat käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 94 §:n säännöksiä.

Aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa lehtorin viroiksi. Lain voimaan tullessa virkoja vakinaisesti tai väliaikaisesti hoitavat henkilöt siirtyvät vastaavien uusien virkojen vakinaisiksi haltijoiksi tai väliaikaisiksi hoitajiksi.

Tämän lain voimaan tullessa yleisaineiden aineenopettajan virassa olevan henkilön oikeus eläkkeeseen määräytyy 7 momentissa tarkoitetussa uudessa virassa sen mukaan kuin peruskoululain 71 ja 72 §:n muuttamisesta 3 päivänä helmikuuta 1989 annetun lain (104/89) voimaantulosäännöksessä säädetään. Tämän lain voimaan tullessa yleisaineiden aineenopettajan viran haltijana olevan sellaisen henkilön eroamisikä, joka täyttää mainitun lain voimaan tullessa voimassa olleen 72 §:n 2 momentissa säädetyt erityistä eläkeikää koskevat edellytykset, on uudessa virassa 60 vuotta.

Tämän lain voimaan tullessa lakkautuspalalla olevaan henkilöön sekä peruskoululain muuttamisesta 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (417/87) voimaantulosäännöksen 2 momentissa tarkoitettuun viranhaltijaan sovelletaan edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita viranhaltijan siirtämistä koskevia säännöksiä.

2.

L a k i

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 10 §, 21 §:n 3 momentti, 34, 34 a, 36 ja 36 c §, 36 d §:n 3 momentti, 36 e, 37, 39, 40, 58 a, 59 ja 60 §,

sellaisina kuin näistä ovat 21 §:n 3 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (133/84), 34 a ja 36 c §, 36 d §:n 3 momentti, 36 e, 37, 39 ja 58 a § 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (418/87), 36 ja 40 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla sekä 60 § osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla (615/85 ja 406/89),

muutetaan 5 §, 6 §:n 1—3 momentti, 7 §, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §:n 2—4 momentti, 20 §, 21 §:n 4 momentti, 23 §:n 3 ja 4 momentti, 25 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti, 28 §:n 3 ja 4 momentti, 29 §, 30 §:n 1 ja 2 momentti, 30 a, 30 b ja 32 §, 32 a §:n 1 ja 3 momentti, 32 b, 32 c, 33, 36 b ja 38 §, 43 §:n 2 momentti, 44 §, 6 luku ja 52 §, 53 §:n 1 ja 2 momentti, 53 a, 55 ja 57 §,

sellaisina kuin näistä ovat 20 § osittain muutettuna 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla (512/88), 21 §:n 4 momentti mainituissa 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa, 30 §:n 1 ja 2 momentti, 30 b §, 32 a §:n 1 ja 3 momentti, 32 b, 32 c, 36 b ja 38 § sekä 53 §:n 1 ja 2 momentti mainituissa 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa, 30 a § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 15 päivänä heinäkuuta 1988 annetulla lailla (671/88), 32 § osittain muutettuna mainituilla 12 päivänä heinäkuuta 1985 ja 5 päivänä toukokuuta 1989 annetuilla laeilla, 52 § osittain muutettuna mainitulla 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla, 53 a § mainituissa 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa, sekä

lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetulla lailla (327/89), uusi 5 momentti, 2 lukuun uusi 13 a §, 18 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 4 a luku ja 28 a §, 30 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi sekä 32 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainituissa laissa, siitä mainitulla 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla lailla kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Lukiossa on johtokunta, *johon kuuluu yhdeksän jäsentä. Jäsenistä yksi on valittava lukion opettajista, yksi muusta henkilökunnasta ja kaksi oppilaista.*

Jos lukioon kuuluu iltalinja, on johtokunnassa yksitoista jäsentä. Jäsenistä on yksi valittava lukion opettajista, yksi lukion iltalinjan opettajista, yksi muusta henkilökunnasta, kaksi lukion oppilaista ja yksi lukion iltalinjan oppilaista.

Ehdotus

5 §

Lukiossa on *koululautakunnan alaisena toimiva johtokunta.*

Johtokunnasta sekä sen jäsenten ja varajäsenten valinnasta ja vaalikelpoisuudesta on jäljempänä säädetyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallislaissa (953/76) säädetään. Kahden tai useamman koulun yhteisestä johtokunnasta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Oikeudesta olla läsnä johtokunnan kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa säädetään asetuksella ja määrätään johtosäännössä. Johtokunnan sihteerinä toimii lukion rehtori.

Toimintaansa aloittavan tai päättävän lukion johtokuntaan voidaan, sen estämättä mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, valita vain viisi jäsentä.

6 §

Johtokunnan muut kuin opettajista, muusta henkilökunnasta ja oppilaista valittavat jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä valitaan sekä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja nimetään näistä jäsenistä siten kuin kunnallislaissa (953/76) on säädetty johtokunnasta. Vähintään kolme edellä tarkoitetuista jäsenistä sekä heidän varajäsenensä on kuitenkin valittava oppilaiden huoltajien keskuudesta. Koululautakunta voi kutsua oppilaiden huoltajat kokoukseen varatakseen heille tilaisuuden ilmaista mielipiteensä johtokuntaan valittavista tässä momentissa tarkoitetuista jäsenistä ja heidän varajäsenistään, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja johtosäännössä tarkemmin määrätään. Yksi tai useampi tässä momentissa tarkoitettu jäsen henkilökohtaisine varajäsenineen voidaan valita muusta kuin lukion ylläpitäjäkunnasta, jolloin valinnasta ja vaalikelpoisuudesta on voimassa, mitä kunnallislain 104 §:n 1 momentissa on säädetty.

Opettajista valittava jäsen ja hänen varajäsenensä valitaan opettajakunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä, muusta henkilökunnasta valittava jäsen ja hänen varajäsenensä tämän henkilökunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä ja oppilaista valittavat jäsenet ja heidän varajäsenensä oppilaskunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä. Kunkin edellä tarkoitetun ehdotuksen perusteella erikseen toimitetaan jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä vaali noudattaen samaa menettelyä kuin johtokunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa nimettäessä. Oppilaskunnan keskuudestaan ehdottamien joukosta valittavat jäsenet ja heidän varajäsenensä valitaan lukuvuodeksi kerrallaan. Johtokunnan jäseneksi valittavan oppilaan tulee olla 15 vuotta täyttänyt. Tässä momentissa tarkoitettu jäseneksi ja varajäseneksi voi lukion ylläpitäjäkunnan kunnanvaltuusto valita myös muussa kunnassa asuvia.

6 §

Johtokunnan jäsenistä on yksi valittava opettajakunnan, yksi muun henkilökunnan ja kaksi oppilaskunnan keskuudestaan ehdottamista henkilöistä. Osa jäsenistä on valittava oppilaiden huoltajien keskuudesta. Oppilaista valittavat jäsenet valitaan lukuvuodeksi kerrallaan.

Toimintaansa aloittavan tai päättävän lukion johtokunnan kokoonpanossa voidaan poiketa siitä, mitä 1 momentissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen *tai varajäsen* ei enää ole lukion palveluksessa taikka oppilaista valittu jäsen *tai varajäsen* lukion oppilaana, on hänen tilalleen valittava uusi jäsen *tai varajäsen*. Milloin opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen *tai varajäsen* on määrääjäksi erotettu tai pidätetty virantoimituksesta tai tehtävän hoidosta taikka oppilaista valittu jäsen *tai varajäsen* määrääjäksi erotettu koulusta tai pidätetty koulunkäynnistä, on hän tänä aikana estynyt toimimasta johtokunnan jäsenenä.

Ehdotus

Opettajista, muusta henkilökunnasta ja oppilaista valittavilla jäsenillä voi olla kotipaikka myös muussa kuin koulun sijaintikunnassa. Oppilaista valittavan jäsenen tulee olla 15 vuotta täyttänyt.

(Ks. ehd. 5 mom.)

Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen ei enää ole lukion palveluksessa taikka oppilaista valittu jäsen lukion oppilaana, on hänen tilalleen valittava uusi jäsen. Jos opettajista tai muusta henkilökunnasta valittu jäsen on määrääjäksi erotettu tai pidätetty virantoimituksesta tai tehtävän hoidosta taikka oppilaista valittu jäsen *määrääjäksi* erotettu koulusta tai pidätetty koulunkäynnistä, on hän tänä aikana estynyt toimimasta johtokunnan jäsenenä.

(Ks. voimassa oleva 3 mom.)

7 §

Lukion johtokunnan toimivaltaan kuuluu *lukion toiminnan edistämistä ja valvontaa, hallintoa*, lukion kasvatuksen ja opetuksen kehittämistä, lukion sisäistä, lukion ja kodin sekä lukion ja ympäröivän muun yhteiskunnan välistä yhteistyötä sekä lukion työrauhan ylläpitämistä koskevia tehtäviä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja tarvittaessa johtosäännössä määrätään.

Osa koululautakunnan tehtävistä voidaan johtosäännöllä siirtää johtokunnalle sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

7 §

Lukion johtokunnan *tehtävänä on vastata* lukion kasvatuksen ja opetuksen *kehittämisestä*, lukion *sisäisestä*, lukion ja kodin sekä lukion ja ympäröivän muun yhteiskunnan *välisestä yhteistyöstä* sekä lukion työrauhan *ylläpitämisestä* sekä suorittaa sille *tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädettyt* sekä *erikseen määrätyt* tehtävät.

8 §

Opettajakunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää koulutyötä sekä osallistua työrauhan ylläpitämiseen *sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja tarvittaessa johtosäännössä määrätään*.

Opettajakunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää koulutyötä sekä osallistua työrauhan ylläpitämiseen. *Opettajakunnan tulee tehdä ehdotus koulun johtokuntaan valittavasta opettajasta ja hänen varajäsenestään sekä suorittaa opettajakunnalle erikseen määrätyt tehtävät.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Oppilaskunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja tarvittaessa johtosäännössä määrätään.

Oppilaskunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Oppilaskunnan tulee tehdä ehdotus lukion johtokuntaan valittavista oppilasjäsenistä ja heidän varajäsenistään sekä suorittaa oppilaskunnalle erikseen määrätty tehtävät.

10 §

Lukion ja sen iltalinjan muita kuin opetus-tehtäviä suorittavaan henkilökuntaan kuuluvat kokoontuvat tekemään 6 §:ssä tarkoitetun ehdotuksen sekä suorittamaan muutkin heille säädetyt yhteiset tehtävät siten kuin asetuksella säädetään.

Koululautakunta päättää tarvittaessa, minkä lukion kokoukseen 1 momentissa tarkoitettu henkilö osallistuu. Henkilö voi osallistua vain yhden lukion kokouksiin.

(Kumotaan)

11 §

Milloin lukio ja peruskoulun yläaste toimivat samassa rakennuksessa tai rakennusryhmässä, voidaan johtosäännössä määrätä, että peruskoulun yläasteen johtaja hoitaa myös lukion rehtorin tehtävät. Kouluhallituksen luvalla voidaan vastaavasti johtosäännössä määrätä, että peruskoulun johtaja hoitaa sekä lukion rehtorin että peruskoulun ylä- ja ala-asteen johtajan tehtävät.

Rehtorin tehtävänä on johtaa, ohjata ja valvoa lukion opetus- ja kasvatustyötä sekä suorittaa hänelle määrätty hallinto-, taloudenhoito- ja opetustehtävät. Tarkempia säännöksiä ja määräyksiä rehtorin tehtävistä annetaan asetuksella ja tarvittaessa johtosäännössä.

Milloin lukio ja peruskoulu toimivat samassa rakennuksessa tai rakennusryhmässä, voi peruskoulun johtaja hoitaa myös lukion rehtorin tehtävät.

Rehtorin tehtävänä on johtaa, ohjata ja valvoa lukion opetus- ja kasvatustyötä sekä suorittaa hänelle tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyt sekä erikseen määrätty hallinto-, taloudenhoito- ja opetus-tehtävät.

12 §

Apulaisrehtorin valitsee koululautakunta lukion opettajien keskuudesta opettajakuntaan kuuluvia ja johtokuntaa kuultuaan. Apulaisrehtori valitaan toistaiseksi, ja hänen määräyksensä voidaan peruuttaa, kun siihen on syytä.

Rehtorin tehtävien jakamisesta rehtorin ja apulaisrehtorin kesken päättää koululautakunta, jollei asetuksella toisin säädetä.

Apulaisrehtorin valitsee johtokunta lukion opettajien keskuudesta. Apulaisrehtori valitaan toistaiseksi, ja hänen määräyksensä voidaan peruuttaa, kun siihen on syytä.

Rehtorin tehtävien jakamisesta rehtorin ja apulaisrehtorin kesken määrää johtokunta.

13 a §

Tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijal-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

le kuuluva tehtävä voidaan johtosäännössä määrätä kunnan muun samankielisen toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kuitenkaan:

- 1) työsuunnitelman hyväksymistä;
 - 2) oppilaan erottamista määräajaksi ja piddättämistä koulunkäynnistä;
 - 3) viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanomista ja kurinpitoa; eikä
 - 4) viranhaltijan 44 §:ssä tarkoitettuun lääkärintarkastukseen määräämistä ja terveydentilaa koskevien tietojen antamiseen velvoittamista.
- Edellä 1 momentista poiketen ei myöskään viran vakinaisen haltijan ottamista koskevaa päätöstä saa määrätä viranhaltijan tehtäväksi.

3 luku

Lukion työaika ja opetus

18 §

Opetussuunnitelmaan voi kuulua sen lisäksi, mitä 1 momentissa on säädetty, muitakin lukion tehtävään kuuluvia aineita. Opetussuunnitelmaan kuuluu myös useassa aineessa opetettavia aihekokonaisuuksia. Lukiossa voi olla oppilaskerhoja. Lukion opetusta voidaan antaa myös koulun ulkopuolella.

Opetussuunnitelmaan voi lisäksi kuulua sen mukaan kuin asetuksella säädetään muitakin lukion tehtävään kuuluvia aineita. Opetussuunnitelmaan kuuluu myös useassa aineessa opetettavia aihekokonaisuuksia. Lukiossa voi olla oppilaskerhoja. Lukion opetusta voidaan antaa myös koulun ulkopuolella.

Johtokunta voi erityisestä syystä sen mukaan kuin asetuksella säädetään päättää, että jonkun oppilaan opiskelu järjestetään osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään ja niiden nojalla määrätään.

19 §

Milloin lukion yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain (267/22) mukaisesti vapautettu vähintään kolme evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolme ortodoksisen kirkkokuntaan kuuluvaa oppilasta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista opetusta. *Lääninhallitus voi myöntää oppilasluvusta poikkeuksen.*

Milloin lukion yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain mukaisesti vapautettu vähintään kolme samaan uskontokuntaan kuuluvaa oppilasta, jotka eivät saa 2 momen-

Milloin lukion yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain (267/22) mukaisesti vapautettu vähintään kolme evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolme ortodoksisen kirkkokuntaan kuuluvaa oppilasta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista opetusta.

Milloin lukion yleisestä uskonnon opetuksesta on uskonnonvapauslain mukaisesti vapautettu vähintään kolme samaan uskontokuntaan kuuluvaa oppilasta, jotka eivät saa 2 momen-

Voimassa oleva laki

tin mukaista opetusta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista uskonnon opetusta, mikäli he sitä vaativat. *Lääninhallitus voi myöntää oppilasluvusta poikkeuksen.*

Lukion yleisestä uskonnon opetuksesta uskonnonvapauslain mukaisesti vapautetuille vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäntutkimustietoa. *Lääninhallitus voi myöntää oppilasluvusta poikkeuksen.*

20 §

Valtioneuvosto päättää kouluhallitusta kuuluaan oppiaineiden tuntijaosta yleisperusteluihin sekä opettamiseen käytettävästä tuntimäärästä sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Kouluhallitus antaa kunnan opetussuunnitelman laadintaa ja oppiaineiden opetusta koskevat yleiset ohjeet sekä päättää valtakunnallisista oppimääristä.

Kunta laatii lukiota varten opetussuunnitelman sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Opetussuunnitelma laaditaan erikseen suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä lukiota varten. Opetussuunnitelmaan kuuluu vuotuisena osana työsuunnitelma. Opetussuunnitelman muuttamisesta ja työsuunnitelman hyväksymisestä on ilmoitettava lääninhallitukselle siten kuin asetuksella säädetään.

21 §

Jos lukiolla on opetussuunnitelmaan perustuva valtioneuvoston määräämä erityinen tehtävä, saadaan 1 momentissa mainittua tuntimäärää korottaa sen mukaan kuin valtioneuvosto päättää.

Jos kunnassa opetetaan kunnan kouluhallinnosta annetun lain (479/83) 15 §:n mukaisen kunnan kieliohjelman perusteella ensimmäisenä vieraana kielenä kahta tai useampaa kieltä taikka vastaavasti toista kotimaista kieltä ja yhtä tai useampaa vierasta kieltä, saadaan oppiaineiden opettamiseen käytettävää tuntimäärää korottaa kunnassa sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Ehdotus

tin mukaista opetusta, on heille järjestettävä oman tunnustuksensa mukaista uskonnon opetusta, mikäli heidän huoltajansa sitä vaativat.

Lukion yleisestä uskonnon opetuksesta uskonnonvapauslain mukaisesti vapautetuille vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäntutkimustietoa.

20 §

Valtioneuvosto päättää kouluhallitusta kuuluaan lukiossa annettavan opetuksen tuntijaosta sekä hyväksyy kielenopetuksen yleissuunnitelman, joka sisältää kielenopetuksen laadulliset ja määrälliset tavoitteet. Kouluhallitus antaa opetussuunnitelman laadintaa varten opetussuunnitelman perusteet, joissa määrätään opetuksen valtakunnalliset tavoitteet ja sisällöt sekä asetusta täydentävät oppilasarvostelun yleiset perusteet, sekä vahvistaa todistusten kaavat.

Koululautakunta hyväksyy lukiota varten opetussuunnitelman ja siihen tehtävät muutokset. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä lukioita varten.

Lukion lukuvuosittaisen työn järjestämistä varten johtokunta hyväksyy opetussuunnitelmaan perustuvan työsuunnitelman. Työsuunnitelmaan sisällytettävistä asioista säädetään asetuksella.

(3 mom. kumotaan)

Jos kunnassa opetetaan ensimmäisenä vieraana kielenä kahta tai useampaa kieltä taikka vastaavasti toista kotimaista kieltä ja yhtä tai useampaa vierasta kieltä, saadaan oppiaineiden opettamiseen käytettävää tuntimäärää korottaa kunnassa sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

Lukio on velvollinen ottamaan yksityisoppilaita kouluhallituksen ohjeiden mukaan.

Jos lääninhallitus havaitsee, että oppilaan tai yksityisoppilaan lukioon ottamista koskeva päätös on virheellinen, se voi määrätä, että oppilas tai yksityisoppilas on otettava lukioon.

Muulla kuin lukion oppilaalla on oikeus suorittaa erityisessä tutkinnossa lukion oppimäärä tai osa siitä sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Oppilas, joka ei lukuvuoden koulutyön alkaessa ole kohtuullisessa ajassa saapunut luki-oon eikä ole ilmoittanut pätevää syytä poissaoloonsa, katsotaan eronneeksi lukiosta. Lukiosta katsotaan eronneeksi myös oppilas, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa lukiosta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa koulunkäyntiä. Samoin katsotaan eronneeksi oppilas, joka ei ole kahdessa lukuvuodessa edistynyt niin paljon, että hänet voidaan siirtää seuraavalle luokalle, tai joka päästyään ylimmälle luokalle ei ole kahdessa lukuvuodessa suorittanut sen oppimäärää, jollei opintojen viivästymiseen ole perusteltua syytä.

25 §

Oppilaan, joka ei ole lukion muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi johtokunta erottaa *lukiosta* määräajaksi, enintään kolmeksi kuukaudeksi, *tai koululautakunta lopullisesti.*

25 §

Oppilaan, joka ei ole *asetuksessa säädettyillä* muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi johtokunta erottaa määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi.

4 a luku

Oppilashuolto

26 a §

Opetus lukiossa on oppilaalle maksuton. Erityisestä syystä kouluhallitus voi antaa kunnalle luvan periä oppilasmaksuja.

26 b §

Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä riittävä maksuton kouluateria.

26 c §

Kunta voi järjestää valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen tai suorittaa koulumatkasta oppilaalle aiheutuvat kustannukset.

26 d §

Asuminen peruskoulun oppilaskodissa on oppilaalle maksuton.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

Lukion virat, viranhaltijat ja tuntiopettajat

27 §

Lukiossa voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat vanhemman lehtorin ja nuoremman lehtorin, *aineenopettajan ja opinto-ohjaajan* virat.

Lukiossa voi olla virkasuhteisia tuntiopettajia.

28 §

Lukioon voidaan *opetusministeriön ohjeiden mukaan* perustaa sellainen opettajanvirka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman kunnan peruskoulussa.

Milloin opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii, voidaan lukioon *opetusministeriön ohjeiden mukaan* perustaa sellainen opettajanvirka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan muun tai muiden sopijakuntien yhdessä tai useammassa lukiossa tai peruskoulussa.

29 §

Lukion virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä niiden uudelleen järjestämisestä päättää kunnanvaltuusto. Se voi myös enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan määrätä, ettei virkaa ole vakinaisesti täytettävä, jos on todennäköistä, ettei virkaa tarvita pysyvästi.

Opettajanvirkoja tulee olla niin monta kuin opetustuntien määrä pysyvästi edellyttää. Tun-

27 §

Lukiossa voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat vanhemman ja nuoremman lehtorin virat.

Lukiossa voi olla virkasuhteisia tuntiopettajia. *Tuntiopettaja voidaan ottaa määräajaksi tai toistaiseksi.*

Lukioon voidaan perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman kunnan peruskoulussa. *Virkaa perustettaessa tulee opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunneista vähintään puolet olla lukion tunteja.*

Milloin opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii, voidaan lukioon perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan muun tai muiden sopijakuntien yhdessä tai useammassa lukiossa tai peruskoulussa. *Virka tulee perustaa siihen kouluun tai sen kunnan koululaitokseen, josta on saatavana eniten tunteja opetusvelvollisuuden täyttämiseksi.*

28 a §

Lukion viroista ja viranhaltijoista sekä tuntiopettajista on voimassa, mitä kunnan viroista ja viranhaltijoista kunnallislaisissa säädetään ja sen nojalla määrätään, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä. Tuntiopettajiin sovelletaan kunnan tilapäisiä viranhaltijoita koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

29 §

Opettajan virkoja tulee olla niin monta kuin opetuksen järjestäminen pysyvästi edellyttää.

Voimassa oleva laki

tiopettajan hoidettavaksi saadaan antaa ne tunnit, joita varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa opettajanvirkaa.

Lukion virka voidaan lakkauttaa, jos sen mukaan kuin asetuksella säädetään viranhaltijan palkkaukseen ei myönnetä valtionosuutta tai virka katsotaan tarpeettomaksi. Jos lukio lakkautetaan, lakkaavat samalla sen virat, jollei niitä siirretä toisen lukion viroiksi.

30 §

Vakinainen opettaja, jonka virka lakkauteaan, on siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan hänelle soveltuvaan toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan. Jollei opettajan virkaa ole avoinna samassa kunnassa, hänet voidaan siirtää vastaavaan virkaan muualle. Asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään, hänet voidaan siirtää myös toisen kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää toiseen saman tai muun kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

30 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan, jota voidaan pitää hänelle sopivana:

- 1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään; tai
- 2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen

Ehdotus

Tuntiopettajan hoidettavaksi saadaan antaa ne tunnit, joita varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa opettajan virkaa.

30 §

Milloin opettajan virka lakkauteaan, on viran vakinainen haltija siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan toiseen hänelle soveltuvaan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei kunnassa ole avoinna hänelle soveltuvaan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajan virkaa, on hänet siirrettävä sellaiseen saman kunnan peruskoulun virkaan taikka suostumuksellaan muuhun hänelle soveltuvaan opettajan virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää. Jollei opettajaa voida siirtää edellä mainittuun opettajan virkaan, voidaan hänet suostumuksellaan siirtää saman kunnan muuhun virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

Jollei opettajaa voida siirtää toiseen virkaan samassa kunnassa, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää vastaavaan muun kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan. Erityisestä syystä voidaan opettaja suostumuksellaan siirtää toisen kunnan tai kuntainliiton opettajan virkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva virka avoinna.

Jos opettajaa ei ole voitu siirtää 1 tai 2 momentissa mainittuun virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää valtion oppilaitoksen virkaan taikka hänelle soveltuvaan muuhun valtion virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

30 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää *noudattaen, mitä 30 §:ssä säädetään siirtämisestä, toiseen avoinna olevaan mainitun pykälän 1—3 momentissa mainittuun virkaan:*

- 1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään;
- 2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen

Voimassa oleva laki

työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista ja viranhaltija on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

Jos vakinaista viranhaltijaa ei ole voitu 1 momentin nojalla siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

30 b §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan myös muusta kuin 30 ja 30 a §:ssä mainitusta, viranhoidollisiin näkökohtiin perustuvasta hyväksyttävästä syystä, jos hän on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

32 §

Avoin virka on, jollei laillista estettä ole tai jollei virkaa katsota tarpeettomaksi, julistettava haettavaksi täyttämistä varten. Koululautakunnan on hakuajan päätyttyä valittava virkaan säädettyt kelpoisuusehdot täyttävistä hakijoista taitavin ja soveliaain. Lautakunta voi lisäksi valita kutakin avointa virkaa kohti enintään kaksi varasijalle. Virka voidaan kuitenkin, jos katsotaan koulun edun sitä vaativan, julistaa uudelleen haettavaksi. Ennen rehtorin viran täyttämistä koululautakunnan on kuultava koulun johtokuntaa sekä opettajakuntaan kuuluvia.

Koululautakunnan on annettava päätöksensä tiedoksi hakijoille kunnallislain (953/76) 32 §:n 1 momentin mukaisesti asettamalla lautakunnan pöytäkirja yleisesti nähtäväksi. Valitusaika luetaan päätöksen nähtäväksi asettamisesta.

Avoimen viran hoitajan ottamisessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä viran vakinaisesta täyttämisestä edellä tässä pykälässä on säädetty. Jos avoimeen virkaan ei ennen elokuun 1 päivää ole valittu hakijaa, voi lääninhallitus kuitenkin määrätä avoimen viran hoitajan alkaneeksi lukuvuodeksi.

Koululautakunta ottaa viransijaisen ja tuntiopettajan. Viransijainen ja tuntiopettaja voidaan ottaa virkaan tai tehtävään sitä haetta-

Ehdotus

työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista; tai

3) jos siirtämiseen on muu viranhoidollisiin näkökohtiin perustuva hyväksyttävä syy.

Edellytyksenä viranhaltijan siirtämiselle 1 momentin 2 tai 3 kohdassa mainitulla perusteella on 30 §:stä poiketen, että viranhaltija on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

30 b §

Jos vakinainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja hän joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

32 §

Koululautakunta nimittää viran vakinaisen haltijan sekä ottaa viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan.

Virka on ennen sen vakinaista täyttämistä julistettava haettavaksi.

Virkaan tulee nimittää säädetty kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista taitavin ja soveliaain.

Viran vakinaisen haltijan nimittämistä koskeva päätös annetaan tiedoksi hakijoille kunnallislain 32 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Mitä viran vakinaisesta täyttämisestä 1—3 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin avoimen viran hoitajan ottamista.

Voimassa oleva laki

vaksi julistamatta. Tuntiopettaja otetaan toiseksi tai määrääjäksi.

32 a §

Kun vakinainen viranhaltija 30, 30 a tai 30 b §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen virkaan siirtää keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Kunnan, *kuntainliiton* ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomainen. Jos kunnan tai kuntainliiton virkaan nimittävä viranomainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen tai liittohallituksen alainen viranomainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus tai liittohallitus.

32 b §

Lukion viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka on irtisanottu lukion viran lakkauttamisen vuoksi, voi asianomainen keskusvirasto nimittää alaisensa oppilaitoksen sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusehdot hän täyttää. Virka saadaan tällöin täyttää sitä haettavaksi julistamatta.

Lukion viran vakinaisena haltijana ollut henkilö saadaan nimittää lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan sitä haettavaksi julistamatta, jos:

1) hän saa lukion palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja hänet ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

Ehdotus

32 a §

Kun vakinainen viranhaltija 30 tai 30 a §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen opettajan virkaan siirtää se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Toisen kunnan tai kuntainliiton virkaan siirtämiseen tulee saada asianomaisen kunnanhallituksen tai liittohallituksen suostumus. Kunnan ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomainen. Jos kunnan virkaan nimittävä viranomainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen alainen viranomainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus.

Jos viranhaltijaa ei voida siirtää toiseen virkaan omassa kunnassa, tulee kunnanhallituksen ilmoittaa viranhaltija tämän suostumuksella 3 momentissa tarkoitettulle keskusvirastolle muualle siirtämistä varten. Jos keskusvirastokaan ei voi siirtää viranhaltijaa toiseen virkaan, tulee keskusviraston ilmoittaa viranhaltija valtiokonttorille valtion muuhun kuin opettajan virkaan siirtämistä varten. Valtiokonttorin toimenpiteistä on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion virkamieslain (755/86) 35 §:ssä säädetään.

32 b §

Keskusvirasto voi nimittää alaisensa oppilaitoksen virkaan lukion viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka:

1) on irtisanottu viran lakkauttamisen vuoksi;

2) saa lukion palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja joka ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

3) saa lukion palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

Virka saadaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa täyttää sitä haettavaksi julistamatta. Henkilö voidaan nimittää vain sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2) hän saa lukion palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

32 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään määrätä, että jokin tai joitakin sen alaisen oppilaitoksen avoimia virkoja on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 32 b §:ssä tarkoitettu henkilö siirtää tai nimittää johonkin niistä.

33 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja huolellisesti, seurattava alansa kehitystä ja käyttäydyttävä asemansa edellyttämällä tavalla.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan tehtävistä säädetään asetuksella.

34 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan palkkauksen maksamisesta päättää kunnanhallitus, jollei johtosäännössä ole toisin määrätty.

Opetusministeriö voi erityisestä syystä oikeuttaa viranhaltijan lukemaan ikälisää varten hyväkseen muunkin kuin virkaehtosopimuksessa sovitun palvelusajan, kuitenkin enintään kahdeksan vuotta.

34 a §

Jos lukion vakinainen viranhaltija tämän lain nojalla on siirretty toiseen päätoimiseen kunnan, kuntainliiton tai valtion virkaan, josta hänen peruspalkkansa, ikälisänsä, palvelulisänsä ja määrävuosikorotuksensa on pienempi kuin hänen entisestä virastaan kulloinkin suoritettava peruspalkka, ikälisä, palvelulisä, määrävuosikorotus ja säännöksiin tai määräyksiin perustuva henkilökohtainen palkanlisä, erotus on suoritettava hänelle peruspalkkaan luettavana henkilökohtaisena lisäpalkkiona.

36 §

Viranhaltijan virkavapauden myöntää koululautakunta. Virkavapaus voidaan myöntää myös osittaisena.

32 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi enintään lukuvuodeksi kerrallaan määrätä, että yksi tai useampi sen alaisen oppilaitoksen virka on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 32 b §:ssä tarkoitettu henkilö nimittää johonkin niistä.

33 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan tulee yhteistyössä oppilaiden ja koulun henkilökunnan kanssa pyrkiä saavuttamaan lukiolle säädetty tavoitteet ja osallistua koulun kehittämiseen sekä suorittaa lukion opetussuunnitelman ja työsuunnitelman mukaan hänelle kuuluvat tehtävät sekä muut tässä laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetty ja erikseen määrätty tehtävät.

(Kumotaan)

(Kumotaan)

(Kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Viranhaltijan, joka sairauden vuoksi ei kykene virkaansa hoitamaan, on pyydettävä virkavapautta. Jollei hän sitä tee, koululautakunnan on vapautettava hänet virantoimituksesta sairauden ajaksi. Päätös on heti ilmoitettava lääninhallitukselle. Päätös voidaan panna heti täytäntöön, jollei lääninhallitus sitä kiellä.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, on soveltuvien osin voimassa myös tuntiopettajasta.

36 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

36 c §

Koululautakunta tai viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi, sen estämättä mitä irtisanomisen perusteista on 36 a §:ssä säädetty, irtisanoa viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun viran väliaikaisen hoitajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

36 d §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanoutumisesta on koululautakunnan annettava hänelle todistus.

36 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja ja viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

(Kumotaan)

(3 mom. kumotaan)

36 e §

Asianomaisen pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemisesta, ennen kuin viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tai viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomisesta taikka virantoimituksesta pidättämisestä tehdään päätös, säädetään asetuksella.

(Kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

Viranhaltijalle ja tuntiopettajalle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä voidaan määrätä kurinpitorangeistus. Kurinpitorangeistuksia ovat:

(Kumotaan)

- 1) kirjallinen varoitus;
- 2) virantoimituksesta erottaminen; sekä
- 3) viraltapano.

Virantoimituksesta erottaminen voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

38 §

Lääninhallituksen määräämä virkamies toimittaa kurinpitoasiassa tutkimuksen ja esittää tutkimuksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaatimuksen koululautakunnalle, joka asianomaista kuultuaan ratkaisee asian.

Kurinpitorangeistusta ei saa määrätä, ellei rangaistusvaatimusta ole esitetty yhden vuoden kuluessa siitä, kun se seikka, joka olisi voinut aiheuttaa kurinpitomenettelyn, tuli lääninhallituksen tietoon.

38 §

Koululautakunta päättää viranhaltijaa ja tuntiopettajaa koskevan kurinpitomenettelyn vireillepanosta ja kurinpitorangeistuksesta sekä virantoimituksesta pidättämisestä.

Lääninhallituksen tulee, jos koululautakunta sitä pyytää, toimittaa kurinpitoasiassa tutkimus ja esittää tutkimuksen tulos toimenpideehdotuksineen koululautakunnalle.

39 §

Kurinpitomenettelyä ei saa panna vireille eikä kurinpitorangeistusta määrätä saman syyn johdosta, josta tuomioistuim on jo tuominnut rangaistukseen tai jonka johdosta nostetusta syytteestä tuomioistuim on vapauttanut viranhaltijan tai tuntiopettajan tai jättänyt hänet rangaistukseen tuomitsematta. Tämän estämättä viranhaltija tai tuntiopettaja voidaan kuitenkin kurinpitomenettelyä noudattaen panna vireille.

(Kumotaan)

Viranhaltijaa tai tuntiopettajaa vastaan ei saa panna vireille kurinpitomenettelyä saman syyn johdosta, josta häntä vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, niin kauan kuin syyte on tuomioistuimessa vireillä. Jos kurinpitomenettelyn aikana nostetaan tuomioistuimessa syyte saman syyn johdosta, joka on aiheuttanut kurinpitomenettelyn, on kurinpitomenettely keskeytettävä siksi ajaksi, kun syyte on vireillä.

Jollei kurinpitomenettelyä 2 momentissa mainituissa tapauksissa ole pantu vireille tai jatkettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen päätös sai lainvoiman, raukeaa oikeus kurinpitomenettelyn vireillepanemiseen tai jatkamiseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

Milloin viranhaltija tai tuntiopettaja on syytteen, kurinpitomenettelyn tai tutkimuksen alaisena rikoksen tai kurinpitorikkomuksen vuoksi, voi koululautakunta pidättää hänet virantoimituksesta tai tehtävän hoitamisesta. Pidätyspäätös on heti ilmoitettava lääninhallitukselle. Päätös voidaan heti panna täytäntöön, jollei lääninhallitus sitä kiellä.

Ennen virantoimituksesta pidättämistä on viranhaltijalle ja tuntiopettajalle varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa, jollei virantoimituksesta pidättämistä asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi.

Jos vakinainen viranhaltija on tuomioistuimen tai viranomaisen päätöksellä tuomittu viralta pantavaksi, koululautakunnan on pidätettävä hänet heti virantoimituksesta, vaikkei päätös ole lainvoimainen.

(Kumotaan)

43 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiän. Lääninhallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä oikeuttaa hänet jatkamaan samassa virassa tai tehtävässä täysin lukuvuosiin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä. Virkasuhteen päättymisestä on koululautakunnan annettava todistus.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista 31 päivänä heinäkuuta sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiän. Koululautakunta voi kuitenkin oikeuttaa hänet jatkamaan samassa virassa tai tehtävässä enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä.

44 §

Lääninhallitus voi määrätä, jos se viran hoitamisen edellytysten selvittämiseksi on tarpeen, viranhaltijan hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Samoilla edellytyksillä viranhaltija on velvollinen antamaan lääninhallitukselle terveydentilaansa koskevia tietoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista lääninhallituksen määräämistä tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvat välttämättömät kustannukset suoritetaan valtion varoista.

44 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan, joka sairauden vuoksi ei kykene hoitamaan virkaansa, on pyydettyä virkavapautta. Jollei hän sitä tee, koululautakunnan on vapautettava hänet virantoimituksesta sairauden ajaksi.

Koululautakunta voi määrätä, jos se on viran hoitamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeen, viranhaltijan hänen terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Samoilla edellytyksillä viranhaltija on velvollinen antamaan koululautakunnalle terveydentilaansa koskevia tietoja.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

Lukion kiinteistö ja irtaimisto

47 §

Lukiolla tulee olla tarkoitukseensa hyväksytty koulurakennus tai -huoneisto. Lukio tai sen osa voidaan, milloin huoneisto katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, lääninhallituksen luvalla sijoittaa vuokrahuoneiston tai kunnan omistamaan muuhun kuin kouluhuoneistoon.

48 §

Lukion tontilla tai sen läheisyydessä tulee olla oppilaiden välituntien viettoon ja liikunnanharjoituksiin soveltuva alue.

Lukiolle on hankittava tarpeellinen kalusto, opetusvälineet, kirjasto sekä muut koulun toiminnalle tarpeelliset varusteet.

6 luku

Muutoksenhaku

47 §

Kunnan viranomaisen päätökseen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisessa asiassa haetaan muutosta siten kuin kunnallislaissa säädetään.

Kunnan viranomaisen päätökseen viran vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan 1 momentista poiketen valittamalla kouluhallitukseen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valitusajaksi luetaan kuitenkin siitä, kun päätös on annettu hakijoille tiedoksi kunnallislain 32 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Valittaa ei saa päätöksestä, joka koskee viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan ottamista. Valittaa ei saa myöskään päätöksestä sellaisessa asiassa, joka on säädetty koululautakunnan alaisen toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

48 §

Yksityisen lukion ylläpitäjän, koulun toimielimen ja toimenhaltijan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Rehtorin ja opettajan toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa muutosta haetaan kuitenkin valittamalla kouluhallitukseen. Valitusajaksi toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa luetaan siitä, kun päätöksen tehneen toimielimen pöytäkirja on asetettu nähtäväksi koulun ilmoitustaululle.

Rehtorin, opettajan ja tuntiopettajan kurinpitoa ja virantoimituksesta pidättämistä koskevissa asioissa on muutoksenhausta 1 momentista poiketen voimassa, mitä valtion virkamieslaissa säädetään.

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 momentista poiketen lääninhallitukselta sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että koulun ylläpitäjän, toimielimen tai toimenhaltijan päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

Voimassa oleva laki

49 §

Kunta voi kouluhallituksen luvalla ja sen määräämin ehdoin siirtää lukion kiinteistön tai irtaimiston tai osan niistä saman kunnan peruskoulun tai yleisen kirjaston kiinteistöksi ja irtaimistoksi.

Oikeudesta käyttää lukiokiinteistöä tai -huoneistoa taikka lukion irtaimistoa muuhun kuin kunnan lukiodien tarkoitukseen säädetään asetuksella. Käytön korvausperusteista päättää tarvittaessa kunnanvaltuusto, jollei johtosäännössä ole toisin määrätty.

Ehdotus

49 §

Kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen ja lääninhallituksen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen samoin kuin niiden valituksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Päätökseen, jolla kouluhallitus on ratkaissut kunnan viranomaisen tai yksityisen lukion toimielimen päätöksestä tehdyn valituksen viran tai toimen vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa, saa hakea muutosta se, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan, valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Asetuksella voidaan säätää, että kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen tai lääninhallituksen päätöksistä joissakin asioissa ei saa valittaa.

49 a §

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan viranomaisen päätökseen, on myös oppilaalla oikeus hakea muutosta.

7 luku

Yksityinen lukio

52 §

Yksityisen lukion ylläpitäjän on asetettava yksityisen lukion hallintoa varten johtokunta, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä 5 §:ssä on säädetty. Tarkempia säännöksiä annetaan asetuksella.

Mitä 2, 3 ja 8—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12—25, 47, 48, 55—58, 60 ja 69 §:ssä on säädetty, on vastaavasti voimassa yksityisestä lukiossa sekä sen oppilaista. Koululautakunnalle säädetyt tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen lukion johtokunta.

52 §

Yksityisen lukion ylläpitäjän on asetettava yksityisen lukion hallintoa varten johtokunta, josta soveltuvin osin voimassa, mitä 5 ja 6 §:ssä on säädetään. Tarkempia säännöksiä annetaan asetuksella.

Mitä 2, 3, 8 ja 9 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12—25, 26 a—26 d, 55, 57, 58 ja 69 §:ssä sekä kunnan kouluhallinnosta annetun lain 16 ja 17 §:ssä säädetään, on vastaavasti voimassa yksityisestä lukiosta ja sen oppilaista. Koululautakunnalle säädetyt tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen lukion johtokunta.

53 §

Yksityisen lukion rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 34 a, 36, 36 a—36 g, 37—40, 43, 44 ja

53 §

Yksityisen lukion rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 29, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 f, 36 g, 43 ja 44 §:ssä säädetään lukion viroista,

Voimassa oleva laki

58 a §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetyt tehtävät hoitaa yksityisessä lukiossa johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa yksityisen lukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 30 §:n 1 momentin, 30 a §:n 1 momentin ja 30 b §:n nojalla siirtää lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa taikka peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

53 a §

Yksityisen lukion johtokunnalle 52 tai 53 §:n mukaan kuuluva tehtävä voidaan asetuksella tai sen nojalla ohjesäännössä määrätä *yksityisen* lukion rehtorin tehtäväksi.

55 §

Valtion ja kunnan palveluksessa olevat sekä lukion hallintoelinten jäsenet eivät saa sivulliselle ilmaista, mitä he tämän lain mukaisten tehtäviensä perusteella ovat saaneet tietää, jos asia on sen luonteen vuoksi salassa pidettävä.

57 §

Maksuunpantu lukukausimaksu saadaan periä ulosottotoimin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

58 a §

Milloin vakinainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan tai viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

Ehdotus

viranhaltijoista ja tuntiopettajista. *Kurinpito-menettelystä ja virantoimituksesta pidättämisestä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä niistä valtion virkamiehen osalta säädetään. Virkamieslautakuntana toimii kouluhallituksen yhteyteen asetettu virkamieslautakunta.*

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetyt tehtävät hoitaa yksityisessä lukiossa johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään koululautakunnasta, on voimassa yksityisen lukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 30 §:n 1 momentin sekä 30 a §:n 1 momentin nojalla siirtää lukion, sen iltalinjan, iltalukion, *peruskoulun tai muun oppilaitoksen* virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa taikka peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

53 a §

Yksityisen lukion *toimielimelle tai toimenhaltijalle* kuuluva tehtävä voidaan 13 a §:n 2 ja 3 momentissa *säädettyin poikkeuksin* ohjesäännössä määrätä lukion *muun toimielimen tai toimenhaltijan* tehtäväksi.

55 §

Lukiolla tulee olla tarkoitukseensa soveltuva koulurakennus tai -huoneisto sekä tarpeellinen kalusto, opetusvälineet, kirjasto sekä muut koulun toiminnalle tarpeelliset tilat ja varusteet.

57 §

Opetusministeriö voi määrätä lukiolle opetussuunnitelmaan perustuvan erityisen tehtävän. Opetusministeriö voi samalla korottaa lukion käytettävissä olevaa 21 §:ssä säädettyä tuntimäärää sekä myöntää lukiolle oikeuden poiketa opetussuunnitelmaa ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä.

(Kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 §

Tämän lain mukaan koululautakunnalle kuuluva tehtävä voidaan asetuksella tai sen nojalla johtosäännössä määrätä jonkun muun kunnallisen viranomaisen tai viranhaltijan tehtäväksi.

(Kumotaan)

60 §

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn lääninhallituksen ja koululautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla kouluhallitukselle. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää noudatettavaksi kunnallislain mukaista valitusmenettelyä.

(Kumotaan)

Päätökseen, jolla kouluhallitus on ratkaissut koululautakunnan päätöksestä tehdyn valituksen viran vakinaista täyttämistä koskevassa asiassa, saa hakea muutosta se, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan, valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Jos koululautakunnalle tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaan kuuluva asia on siirretty viranhaltijan tai johtokunnan päätettäväksi, ei viranhaltijan tai johtokunnan päätökseen saa valittamalla hakea muutosta. Viranhaltijan tai johtokunnan on saatettava asia koululautakunnan ratkaistavaksi, jos päätökseen tyytymätön 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan sitä kirjallisesti vaatii. Päätökseen on liitettävä ohjeet, joista ilmenee, miten päätökseen tyytymättömän on meneteltävä asian saattamiseksi lautakunnan käsiteltäväksi.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta johtokunnan päätökseen tai muun viranomaisen oppilasta koskevaan päätökseen, on myös oppilaalla oikeus hakea muutosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tällä lailla kumotaan lukion oppilaiden opintososiaalisista eduista 3 päivänä kesäkuuta 1983 annettu laki (499/83) siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden 19, 21 ja 43 §:n nojalla tehdyt päätökset ovat voimassa niissä mainitun ajan.

Ennen tämän lain voimaantuloa valittu johtokunta jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

loppuun samassa toimielimessä. Jos kunnanvaltuusto päättää 13 a §:n nojalla johtosäännössä määrätä tämän lain mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluvan tehtävän kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi, johtosäännön voimaan tullessa vireillä oleva, ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut hallintoasia käsitellään kuitenkin kunnanvaltuuston päätöksen mukaisessa järjestyksessä. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee soveltuvien osin yksityistä lukiota koskevien asioiden käsittelyä.

Tämän lain voimaan tullessa lääninhallituksessa vireillä olevat opettajan kurinpitoa ja lääkärintarkastukseen velvoittamista koskevat asiat käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 60 §:n säännöksiä.

Aineenopettajan ja opinto-ohjaajan virat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa nuoremman lehtorin viroiksi. Lain voimaan tullessa virkoja vakinaisesti tai väliaikaisesti hoitavat henkilöt siirtyvät vastaavien uusien virkojen vakinaisiksi haltijoiksi tai väliaikaisiksi hoitajiksi.

3.

Laki

iltalukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun iltalukiolain (478/83) 13 §:n 3 ja 4 momentti ja 22 §,

muutetaan 5 §, 8 §:n 2 momentti, 10 §, 13 §:n 2 momentti, 15 §, 17 §:n 1 momentti, 18 §, 20 §:n 2—4 momentti, 21 §:n 1—3 momentti, 21 a §, 23, 23 a ja 24 §,

sellaisina kuin näistä ovat 8 §:n 2 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (134/84), 10 ja 23 § 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa laissa (513/88), 18 § sekä 21 §:n 2 ja 3 momentti 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (419/87), 21 §:n 1 momentti 29 päivänä tammikuuta 1988 annetussa laissa (89/88) sekä 21 a ja 23 a § 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (617/85), sekä

lisätään lakiin siitä mainitulla 29 päivänä tammikuuta 1988 annetulla lailla kumotun 16 §:n tilalle uusi 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Jollei tässä laissa ole toisin säädetty, iltalukion johtokunnasta, opettajakunnasta, oppilaskunnasta, *mutta kuin opetustehtäviä suorittavan henkilökunnan kokouksista*, rehtorista, apulaisrehtorista ja vararehtorista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolaissa (477/83) on säädetty.

5 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, iltalukion johtokunnasta, opettajakunnasta, oppilaskunnasta, rehtorista, apulaisrehtorista ja vararehtorista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolaissa (477/83) säädetään.

8 §

— — — — —
Iltalukion opetusryhmien muodostamisesta säädetään asetuksella. *Jollei asetuksessa ole toisin säädetty, opetusryhmien muodostamisen perusteista päättää tarvittaessa valtioneuvosto.*

— — — — —
Iltalukion opetusryhmien *muodostamisen perusteista* säädetään asetuksella.

10 §

Iltalukion opetussuunnitelman laatimisesta, hyväksymisestä *ja tiedoksiannosta* on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan lukion opetussuunnitelmasta on säädetty, jollei asetuksella toisin säädetä.

10 §

Iltalukion opetussuunnitelman *ja työsuunnitelman* laatimisesta *sekä* hyväksymisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan lukion opetussuunnitelmasta *ja työsuunnitelmasta* säädetään, jollei asetuksella toisin säädetä.

13 §

— — — — —
Opetusministeriön ohjeiden mukaan iltalukion oppilaaksi voidaan ottaa myös henkilö, jonka tarkoituksena on opiskella yhden tai useamman iltalukiassa opetetun aineen oppimäärän suorittamiseksi.

— — — — —
Iltalukion oppilaaksi voidaan ottaa myös henkilö, jonka tarkoituksena on opiskella yhden tai useamman iltalukiassa opetetun aineen oppimäärän suorittamiseksi.

Iltalukio on velvollinen ottamaan yksityisoppilaita kouluhallituksen ohjeiden mukaan.

(3 ja 4 mom. kumotaan)

Jos lääninhallitus havaitsee, että oppilaan tai yksityisoppilaan iltalukioon ottamista koskeva

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päätös on virheellinen, se voi määrätä, että oppilas tai yksityisoppilas on otettava iltalukioon.

15 §

Oppilaan, joka ei ole *iltalukion* muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi johtokunta erottaa iltalukiosta määräajaksi, enintään kolmeksi kuukaudeksi, *tai koululautakunta lopullisesti.*

17 §

Iltalukiossa voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat iltalukion lehtorin *ja opinto-ohjaajan* virat.

18 §

Iltalukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on vastaavasti voimassa, mitä lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on säädetty lukiolain 29, 30, 30 a, 30 b, 31, 32, 32 a—32 e, 33, 34, 34 a, 35, 36, 36 a—36 g, 37—46, 58 a ja 67 §:ssä.

20 §

Lukion iltalinja toimii lukion rehtorin valvonnassa ja iltalinjan rehtorin johdossa. Tehtävien jaosta lukion rehtorin ja iltalinjan rehtorin kesken päättää koululautakunta.

Lukion iltalinjalla voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat iltalinjan lehtorin *ja opinto-ohjaajan* virat.

Kunnan lukioon, jossa on iltalinja, voidaan *opetusministeiön ohjeiden mukaan* perustaa opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman lukion iltalinjalla. Yksityiseen lukioon voidaan vastaavasti perustaa opettajan toimi.

21 §

Yksityisestä iltalukiosta on vastaavasti voimassa, *mitä tämän lain 2, 3 ja 7—15 §:ssä,*

15 §

Oppilaan, joka ei ole *asetuksella säädetyillä* muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi johtokunta erottaa määräajaksi, enintään *yhdeksi vuodeksi.*

16 §

Oppilaiden opintososiaalisista eduista on voimassa, mitä lukiolain 26 a ja 26 b §:ssä säädetään.

17 §

Iltalukiossa voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat iltalukion lehtorin virat.

18 §

Iltalukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on vastaavasti voimassa, mitä lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista *säädetään* lukiolain 29, 30, 30 a, 30 b, 31, 32, 32 a—32 e, 33, 35, 36 a, 36 b, 36 d, 36 f, 36 g, 42—46 ja 67 §:ssä.

Lukion iltalinja toimii lukion rehtorin valvonnassa ja iltalinjan rehtorin johdossa. Tehtävien jaosta lukion rehtorin ja iltalinjan rehtorin kesken päättää *johtokunta.*

Lukion iltalinjalla voi olla rehtorin virka ja opettajan virkoja. Opettajan virkoja ovat iltalinjan lehtorin virat.

Kunnan lukioon, jossa on iltalinja, voidaan perustaa sellainen opettajan virka, jonka haltija on velvollinen opettamaan osan opetusvelvollisuudestaan saman lukion iltalinjalla. *Virkaa perustettaessa tulee opetusvelvollisuuteen kuuluvista tunneista vähintään puolet olla lukion tunteja.* Yksityiseen lukioon voidaan vastaavasti perustaa opettajan toimi.

21 §

Yksityisestä iltalukiosta on vastaavasti voimassa, mitä 2, 3, 7—16, 23 ja 24 §:ssä, 28 §:n

voimassa oleva laki

1 §:n 2 momentissa, 22 ja 23 §:ssä, 28 §:n 1 momentissa ja 30 §:ssä sekä lukiolain 8—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12, 13 ja 14 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa ja 54 §:ssä on säädetty.

Yksityisen iltalukion toimista, toimenhaltijasta ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolain 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 34 a, 35, 36 a—36 g, 37—40, 43, 44 ja 58 a §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Yksityisen iltalukion, yksityisen koulun ja peruskoulua korvaavan koulun yhteisen rehtorin virasta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoululain (476/83) 78 §:n 5 momentissa on säädetty.

Koululautakunnalle 1 ja 2 momentissa mainituissa säännöksissä säädetyt tehtävät hoitaa yksityisen iltalukion johtokunta. Mitä 1 ja 2 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa yksityisen iltalukion johtokunnasta. Toimenhaltijaa voidaan lukiolain 30 §:n 1 momentin ja 31 a §:n 1 momentin ja 30 b §:n nojalla siirtää iltalukion, lukion tai sen iltalinjan virkaan, jos saman ylläpitäjän yksityisessä iltalukiossa, lukiossa, sen iltalinjalla tai peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

21 a §

Yksityisen iltalukion johtokunnalle 21 §:n 1 ja 2 momentin mukaan kuuluva tehtävä voidaan asetuksella ja sen nojalla ohjesäännössä määrätä yksityisen iltalukion rehtorin tehtäväksi.

22 §

Valtion ja kunnan palveluksessa olevat sekä iltalukion hallintoelinten jäsenet eivät saa si-
lliselle ilmaista, mitä he tämän lain mukais-
n tehtäviensä perusteella ovat saaneet tietää,
s asia on sen luonteen vuoksi salassa pidettä-

23 §

Iltalukion maksuunpannun lukukausimak-

Ehdotus

1 momentissa ja 30 §:ssä sekä lukiolain 8 ja 9 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12, 13 ja 51 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa ja 54 §:ssä säädetään.

Yksityisen iltalukion toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolain 29, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 f, 36 g, 43 ja 44 §:ssä säädetään lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. *Kurinpitomenet-
lystä ja virantoimituksesta pidättämisestä on
lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä niistä
valtion virkamiehen osalta säädetään.* Yksityisen iltalukion, yksityisen lukion ja peruskoulua korvaavan koulun yhteisen rehtorin virasta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoululain (476/83) 78 §:n 5 momentissa säädetään.

Koululautakunnalle 1 ja 2 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetyt tehtävät hoitaa yksityisen iltalukion johtokunta. Mitä 1 ja 2 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään koululautakunnasta, on voimassa yksityisen iltalukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan lukiolain 30 §:n 1 momentin ja 30 a §:n 1 momentin nojalla siirtää iltalukion, lukion, sen iltalinjan, peruskoulun tai muun oppilaitoksen virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä iltalukiossa, lukiossa, sen iltalinjalla tai peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

21 a §

Yksityisen iltalukion *toimielimelle tai toimenhaltijalle* kuuluva tehtävä voidaan ohjesäännössä lukiolain 13 a §:n 2 ja 3 momentissa *säädetyin poikkeuksin* määrätä yksityisen iltalukion *muun toimielimen tai toimenhaltijan* tehtäväksi.

(Kumotaan)

23 §

Iltalukion kokeilutoiminnasta ja muutoksen-

Voimassa oleva laki

sun ulosotosta, kokeilutoiminnasta sekä muutoksenhausta ja oikaisusta on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolaissa on säädetty.

23 a §

Tämän lain mukaan koululautakunnalle kuuluva tehtävä voidaan *asetuksella tai sen nojalla* johtosäännöllä määrätä kunnan muun viranomaisen tai viranhaltijan tehtäväksi.

24 §

Erityisen koulutustarpeen vaatiessa iltalukio voi valtioneuvoston luvalla järjestää tässä laissa tarkoitettua opetusta varsinaisen toimipaikansa ulkopuolella. Tällöin voidaan, sen mukaan kuin lupaehdoissa määrätään, poiketa tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksistä.

Ehdotus

hausta on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolaissa *säädetään*.

23 a §

Tämän lain *tai sen nojalla* annetun asetuksen mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluva tehtävä voidaan johtosäännössä lukiolain 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetty poikkeuksin määrätä kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi.

24 §

Sivistystarpeen vaatiessa iltalukio voi *opetusministeriön* luvalla toimia sijaintikuntansa ulkopuolella. Erityisen koulutustehtävän vaatiessa iltalukio voi *opetusministeriön* luvalla poiketa tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen työaikaa, opetusta ja oppilaaksiottoa koskevista säännöksistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleista 24 §:n sekä lukiolain 19, 21 ja 43 §:n nojalla myönnettyt luvat ovat voimassa luvissa mainittuna ajana.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaantullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään loppuun samassa toimielimessä. Jos kunnanvaltuusto päättää 23 a §:n nojalla johtosäännössä määrätä tämän lain mukaan kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle kuuluvan tehtävän kunnan muun toimielimen tai viranhaltijan tehtäväksi, johtosäännön voimaan tullessa vireillä oleva, ennen tämän lain voimaantumista vireille tullut hallintoasia käsitellään kuitenkin kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti ja järjestyksessä. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin yksityistä iltalukiota yksityisen lukion iltalinjaa koskevan asian käsittelyä.

Opinto-ohjaajan virat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa lehtorin viroiksi. Lain voimaantullessa virkoja vakinaisesti tai väliaikaisesti hoitavat henkilöt siirtyvät vastaavien virkojen vakinaisiksi haltijoiksi tai väliaikaisiksi hoitajiksi.

Tämän lain voimaan tullessa lääninhallituksessa vireillä olevat opettajan kurinpitoo

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lääkärintarkastukseen velvoittamista koskevat asiat käsitellään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

4.

Laki

kunnan kouluhallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnan kouluhallinnosta 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lain (479/83) 4 §:n 2 ja 3 momentti sekä 8, 10 ja 15 §,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 3 §, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 6 §, 7 §:n 1 momentti sekä 9, 11—13, 16 ja 17 §,

näistä 17 § sellaisena kuin se on 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa laissa (515/88), sekä *lisätään* 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kunnan koululaitokseen kuuluvat kunnan peruskoulut, lukiot ja iltalukiot. *Koulutoimen* johtosäännössä voidaan määrätä, että myös kunnan omistama ammatillinen oppilaitos kuuluu kunnan koululaitokseen.

1 §

Kunnan koululaitokseen kuuluvat kunnan peruskoulut, lukiot ja iltalukiot. Johtosäännössä voidaan määrätä, että myös kunnan omistama *muu* oppilaitos kuuluu kunnan koululaitokseen.

2 §

Kaksikielisessä kunnassa koululautakunta jakautuu suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen osastoon. Osastot käyttävät toimialallaan lautakunnan päätösvaltaa.

Kunta voi päättää, että jokin muu lautakunta hoitaa myös koululautakunnalle kuuluvat tehtävät. Lautakunnasta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä koululautakunnasta säädetään.

Kaksikielisessä kunnassa koululautakunta jakautuu *kunnan kouluhallintoon* kuuluvia asioita käsitellessään suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen osastoon. Osastot käyttävät toimialallaan lautakunnan päätösvaltaa, *ja niistä on soveltuvin osin voimassa, mitä lautakunnasta kunnallislaisissa (953/76) säädetään.*

3 §

Koululautakunnan tulee:

1) johtaa *ja valvoa* kunnan koululaitosta;
2) valvoa *kunnassa toimivia* peruskoulua korvaavia kouluja sekä yksityisiä lukioita *ja iltalukioita*;

3) tarkkailla kunnassa toimivia peruskoulua vastaavia yksityisiä kouluja; sekä

3 §

Koululautakunnan *tehtävänä* on:

1) johtaa kunnan koululaitosta;
2) valvoa peruskoulua korvaavia kouluja *ja* yksityisiä lukioita;

3) ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin *peruskoulun ja lukion oppimäärälle rakentuvan muun koulutuksen kehittämiseksi*; sekä

Voimassa oleva laki

4) seurata kunnassa vallitsevia koulutusoloja sekä tehdä ehdotuksia ja laatia suunnitelmia peruskoulun ja lukion oppimäärälle rakentuvan muun koulutustoiminnan kehittämiseksi.

Koululautakunnan ja sen osastojen tehtävistä ja toimivallasta säädetään asetuksella. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa johtosäännössä.

Ehdotus

4) suorittaa muut sille säädetyt ja määrätyt tehtävät.

4 §

Osasto voi myös tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja koululautakunnalle kunnan koko koululaitosta koskevista asioista. Ennen kuin lautakunta tekee jostakin asiasta päätöksen, on osastolle varattava tilaisuus antaa asiasta lausunto, jos vähintään kaksi lautakunnan jäsentä sitä vaatii. Milloin osasto on antanut lausunnon tai tehnyt esityksen lautakunnan päättämistä asiasta, on sen lausunto tai esitys liitettävä lautakunnan päätökseen ja kunnan valtion viranomaiselle toimittamaan toimituskirjaan.

Tarkempia säännöksiä ja määräyksiä osaston päätösvaltaan ja käsiteltäviin kuuluvista tehtävistä annetaan asetuksella ja johtosäännössä.

5 §

Koululautakunnassa on vähintään seitsemän ja enintään kolmetoista jäsentä. Jäsenten ja varajäsenten vaalikelpoisuudesta ja valinnasta on tässä laissa säädettyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallislaissa (953/76) on säädetty.

Koululautakunnan jäsenistä tulee kahden olla opettajia. Opettajajäsenten ja hänen varajäsenensä tulee olla kunnan koululaitokseen kuuluvan oppilaitoksen opettajanviran taikka 3 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetun oppilaitoksen opettajatoimen vakinainen haltija. Muutoin eivät 3 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen oppilaitosten palveluksessa olevat henkilöt ole vaalikelpoisia koululautakuntaan oppilaitoksen sijaintikunnassa.

6 §

Valittuaan koululautakunnan jäsenet kunnanvaltuusto nimeää kaksikielisessä kunnassa

(2 ja 3 mom. kumotaan)

5 §

Koululautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaalikelpoisuudesta ja valinnasta on tässä laissa säädettyin poikkeuksin voimassa, mitä kunnallislaissa säädetään.

Koululautakunnan jäsenistä tulee kahden olla opettajia. Jos muu lautakunta hoitaa koululautakunnalle kuuluvat tehtävät, kunta voi päättää, että enintään kahden lautakunnan jäsenistä tulee olla opettajia. Opettajajäsenet osallistuvat muussa kuin koululautakunnassa vain niiden asioiden käsittelyyn, jotka muutoin kuuluisivat koululautakunnalle. Opettajajäsenen ja hänen varajäsenensä tulee olla kunnan koululaitokseen kuuluvan oppilaitoksen opettajan viran taikka kunnassa toimivan peruskoulua korvaavan koulun, yksityisen lukion tai iltalukion opettajan toimen vakinainen haltija. Muutoin eivät näiden yksityisten oppilaitosten palveluksessa olevat henkilöt ole vaalikelpoisia koululautakuntaan oppilaitoksen sijaintikunnassa.

6 §

Kunnanvaltuusto nimeää kaksikielisessä kunnassa koululautakunnan kummankin osas-

oimassa oleva laki

kummankin osaston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lautakunnan asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista jäsenistä sekä määrää koululautakunnan muut jäsenet osastojen jäseniksi sen mukaisesti, kumpaan kieliryhmään he uluvat.

Suoritettuaan 1 momentissa säädetyt tehtävät kunnanvaltuusto valitsee kumpaankin osastoon niin monta asianomaiseen kieliryhmään uluvaa lisäjäsentä ja opettajalisäjäsentä henkilökohtaisine varajäsenineen, että kummankin osaston kokoonpano on sellainen, kuin 5 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty. Koululautakunnan jäsenille määrätään osastoa varten erikseen henkilökohtaiset varajäsenet.

7 §

Milloin kahdella tai useammalla kunnalla on teinen peruskoulun yläasteen piiri tai muuta yhteistä koulutointia, voi koulutoimen tehtäviä muiden kuntien puolesta hoitavan kunnan koululautakuntaan ja sen osastoihin kuulua 5 ja 6 §:ssä tarkoitettujen jäsenten lisäksi yksi tai useampi jäsen henkilökohtaisine varajäsenineen jokaisesta muusta yhteistoimintaan osallistuvasta kunnasta sen mukaan kuin kunnat keskenään sopivat. Näitä jäseniä saa kuitenkin koululautakunnassa ja osastoissa kussakin olla enintään kuusi.

8 §

Oikeudesta olla läsnä koululautakunnan ja sen osaston kokouksessa ja käyttää siinä puheoikeutta säädetään asetuksella ja tarvittaessa määrätään johtosäännössä.

9 §

Koululautakunnan apuna sille kuuluvia valvontaa, valvonta- ja toimeenpanotehtäviä hoitavien on kunnassa koulutoimen johtaja.

Kaksikielisessä kunnassa on kaksi koulutoimen johtajaa. Näistä toinen hoitaa suomenkielisiä oppilaitoksia ja suomenkielistä koulutusta toinen ruotsinkielisiä oppilaitoksia ja ruotsinkielistä koulutusta koskevat asiat.

Koulutoimen johtajan virka voi olla kahden useamman kunnan yhteinen.

Ehdotus

ton puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lautakunnan asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista jäsenistä sekä määrää lautakunnan muut jäsenet osastojen jäseniksi sen mukaisesti, kumpaan kieliryhmään he kuuluvat. Lisäksi kunnanvaltuusto valitsee osastoon opettajalisäjäsenen sekä tarpeellisen määrän muita lisäjäseniä varajäsenineen siten, että kummankin osaston jäsenmäärä on yhtä suuri. Koululautakunnan jäsenille määrätään osastoa varten erikseen henkilökohtaiset varajäsenet.

7 §

Milloin kahdella tai useammalla kunnalla on yhteinen peruskoulun yläasteen piiri tai muuta yhteistä koulutointia, voi koulutoimen tehtäviä muiden kuntien puolesta hoitavan kunnan koululautakuntaan ja sen osastoihin kuulua yksi tai useampi jäsen henkilökohtaisine varajäsenineen jokaisesta muusta yhteistoimintaan osallistuvasta kunnasta sen mukaan kuin kunnat keskenään sopivat.

(Kumotaan)

9 §

Koululautakunnan apuna sille kuuluvia tehtäviä varten tulee kunnassa olla koulutoimen johtaja tai muu johtavassa asemassa oleva viranhaltija.

Kaksikielisessä kunnassa on kaksi 1 momentissa tarkoitettua viranhaltijaa. Näistä toinen hoitaa suomenkielisiä oppilaitoksia ja suomenkielistä koulutusta ja toinen ruotsinkielisiä oppilaitoksia ja ruotsinkielistä koulutusta koskevat asiat.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu virka voi olla kahden tai useamman kunnan yhteinen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Koulutoimen johtajan tehtävistä säädetään asetuksella. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa johtosäännössä.

(Kumotaan)

Johtosäännössä voidaan määrätä, että osa koulutoimen johtajan koulutoimen hallintoon ja taloudenhoitoon liittyvistä tehtävistä sekä kunnan koululaitoksen opetus- ja kasvatustyön seuranta- ja ohjaustehtävä kuuluu yhdelle tai useammalle muulle koululautakunnan alaiselle viranhaltijalle.

11 §

Koulutoimen johtajan virkaan voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Viran muista kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella.

Opetusministeriö voi erityisestä syystä myöntää erivapauden asetuksella säädettyistä koulutoimen johtajan kelpoisuusehdoista.

11 §

Edellä 9 §:ssä tarkoitetun viran kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Opetusministeriö voi erityisestä syystä myöntää erivapauden asetuksella säädettyistä kelpoisuusvaatimuksista.

12 §

Kunnan koululautakuntaa ja sen alaista koulutointa varten kunnanvaltuuston on hyväksyttävä koulutoimen johtosääntö.

12 §

Kunnan kouluhallinnosta ja sen alaisesta koulutoimesta annetaan tarkempia määräyksiä johtosäännössä. Johtosäännössä tulee määrätä:

- 1) kunnan koululaitokseen kuuluvien opetuslaitosten nimet, sijoituspaikka ja opetuskieli;
- 2) peruskoulun piirijako;
- 3) peruskoulun oppilaskodit ja niiden sijainnintuspaikat;
- 4) erityisopetuksen järjestämisestä; sekä
- 5) kielenopetuksen järjestämisestä.

Johtosäännössä määrätään kunnan peruskoulu- ja lukiotoimen sekä iltalukioiden toiminnan yleisistä perusteista, peruskoulun ja peruskoulua korvaavan koulun piirijako sekä muista asioista sen mukaan kuin erikseen on säädetty.

Mitä 1 momentissa säädetään, on soveltuvin osin voimassa myös peruskoulua korvaava koulusta.

Milloin johtosäännön muutos merkitsee peruskoulun lakkauttamista, on päätös tältä osin alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

13 §

Kunnan koululaitokseen kuuluvalla muulla oppilaitoksella kuin peruskoululla, lukiolla ja iltalukiolla voi olla oma ohjesääntö, joka voidaan ottaa kunnan johtosääntöön erityiseksi osaksi.

Oppilaitoksen ohjesäännön hyväksymisestä, vahvistettavaksi alistamisesta ja vahvistamisesta

13 §

Johtosäännössä voidaan määrätä, että koululla tai useammalla kunnan koululaitokseen kuuluvalla koululla on yhteinen johtokunta. Yhteisessä johtokunnassa tulee olla yksi opettajan ja yksi oppilaskunnan jäsenen jokaisesta johtokunnan alaisesta koulumuodosta. Oppilaskunnan johtokunnassa tulee olla kuitenkin vähintään

Voimassa oleva laki

ta sekä muuttamisesta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty ja määrätty.

15 §

Kunnan koululaitokseen kuuluvia kouluja varten on kunnanvaltuuston hyväksyttävä valtioneuvoston hyväksymään kielenopetuksen yleissuunnitelmaan ja läänin kieliohjelmaan perustuva kunnan kieliohjelma sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastavasti voimassa peruskoulua korvaavasta koulusta sekä yksityisestä lukiosta ja iltalukiosta.

16 §

Valtion ja kunnan palveluksessa olevat sekä kunnan koululautakunnan ja sen osaston jäsenet eivät saa sivulliselle ilmaista, mitä he tämän lain mukaisten tehtäviensä perusteella ovat saaneet tietää, jos asia on sen luonteen vuoksi salassa pidettävä.

17 §

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn lääninhallituksen ja koululautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla kouluhallitukselle. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää noudatettavaksi kunnallislain mukaista valitusmenettelyä. Jos koululautakunnalle kuuluvia tehtäviä on siirretty lautakunnan alaisen viranhaltijan tai johtokunnan päätettäväksi, ei viranhaltijan tai johtokunnan päätökseen saa valittamalla hakea muutosta. Viranhaltijan tai johtokunnan on saatettava asia koululautakunnan ratkaistavaksi, jos päätökseen tyytymätön 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan sitä kirjallisesti vaatii. Päätökseen on liitettävä ohjeet, joista ilmenee, miten päätökseen tyytymättömän on meneteltävä asian saattamiseksi lautakunnan käsiteltäväksi.

Ehdotus

tään kaksi. Lisäksi johtokunnassa tulee olla yksi muuta henkilökuntaa kuin opettajia edustava jäsen.

(Kumotaan)

16 §

Kunnan palveluksessa olevat sekä kunnan hallintoelinten jäsenet eivät saa luvattomasti sivullisille ilmaista, mitä he ovat koulutoimeen liittyviä tehtäviään hoitaessaan saaneet tietää oppilaan tai kunnan palveluksessa olevan henkilön taikka hänen perheenjäsenensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Kouluterveydenhuollon ja muun oppilas- huollon henkilöstö sekä kunnan koululaitokseen kuuluvien oppilaitosten viranhaltijat ja tuntiopettajat saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä kunnan hallintoelimille oppilaan koulunkäynnin asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

17 §

Kunnan viranomaisella on kouluhallinnon tehtäviä hoitaessaan oikeus saada valtion ja kunnan viranomaiselta opetuksen ja muun koulutoimen suunnittelun ja järjestämisen edellyttämät tilasto- ja muut vastaavat tiedot.

Kunnan viranomaisen tulee pyynnöstä toimittaa valtion kouluhallintoviranomaisille niiden määräämät opetuksen ja muun koulutoimen valtakunnallisen ja alueellisen kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan edellyttämät tiedot.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.

Tällä lailla kumotaan kunnan kouluhallinnosta 12 päivänä lokakuuta 1984 annettu asetus (722/84).

Ennen tämän lain voimaantuloa valittu koululautakunta jatkaa tehtävässään toimikautensa loppuun.

Kunnan toimielimessä tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva hallintoasia käsitellään loppuun samassa toimielimessä.

5.

Laki

kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetun lain 5 a §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 a §

Käsiteltäessä kouluhallituksen istunnossa peruskoulun tai kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion viranhaltijan tai tuntiopettajan taikka peruskoulua korvaavan koulun tai yksityisen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion toimenhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomista, siirtämistä tai kurinpitoa koskevaa valitusta, asian käsittelemiseen ottavat osaa, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, kaksi kuntien keskusjärjestöjen ja kaksi opettajien edustavimman järjestön esityksestä nimitettyjä jäsentä. Kullekin jäsenelle nimitetään henkilökohtainen varajäsen.

1 §

Täten kumotaan kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta 30 päivänä elokuuta 1968 annetun lain (534/68) 5 a §, sellaisena kuin se on 16 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (420/87).

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991.
